

OULU
VIRASTOTALO

Kaupunkiarkeologinen koekaivaus

28.6-9.7.2004

Museovirasto
Rakennushistorian osasto
FM Sanna Lipponen

Peruskarttaote 2444 09 OULU

Oulu, Pokkinen, 1. kaupunginosa, kortteli No 7

Tutkimuksen laatu Kaupunkiarkeologinen koekaivaus
Kohteen ajoitus 1700-1800-luvut
Peruskarttalehti 2444 09 Oulu
Koordinaatit x= 7213,9; y= 3428; z= 1,2-5,2 m mpy
Maanomistajat Oulun kaupunki, As Oy Meriteeri, As Oy Pakkahuoneenkatu 5
Tutkimuslaitos Museovirasto, Rakennushistorian osasto
Kaivauksenjohtaja FM Sanna Lipponen
Kenttätyöaika 28.6-9.7.2004
Tutkitun alueen laajuus Kaivettu n. 87 m²
Tutkimusten kustantaja Oulun kaupunki
Löydöt KM 2004059:1-319 , diarointipäivä 9.8.2004, Kansallismuseo
Diat ja mustavalkonegatiivit 125511:1-105, 125512:1-55

Aikaisemmat tutkimukset Oulu-Uleåborg, Kaupunkiarkeologinen inventointi, Tiia Ikonen
& Teemu Mökkönen 2002, MV/RHO.

Rakennushistoria selvitys - Oulun virastotalon kortteli I-7,
Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy.

Tutkimuskirjallisuus Halila, Aimo 1953, *Oulun kaupungin historia II*.

Kykyri, Marita 1989, *Puurakennukset ja puurakennustekniikka Turun kaupungissa 1300-1600-luvulla arkeologisen lähdeaineiston valossa*. Pro gradu-tutkielma. Turun yliopisto.

Niskala, Kaarina 2002, *Oulun graadi, 350 vuotta asemakaavoitusta*.

Tourunen, Auli 2003: ”Eläinten luita kaupunkikerroksista – Esimerkkejä arkeo-osteologisista tutkimusmetodeista”. *Kaupunkia pintaa syvemältä – Arkeologisia näkökulmia Turun historiaan*.

Kaivauskertomuksen sivumäärä 24 + Liitteet

Alkuperäisen kaivauskertomuksen säilytyspaikka
osaston arkisto, Helsinki

Museoviraston rakennushistorian

Sisällysluettelo

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT	2
Tiivistelmä	4
Johdanto	5
1. Historialliset taustatiedot	6
2. Kaivausmenetelmät	7
3. Tehdyt havainnot ja kaivauksen kulku	8
3.1. Koeoja 1	8
3.2. Koeoja 2	11
3.3. Koeoja 3	13
3.4. Koeoja 4	17
4. Johtopäätökset	18
4.1. Päätelmiä löydetyistä rakenteista	18
4.2. Päätelmiä löydöistä	19
4.3. Päätelmiä luista	20
4.4. Päätelmiä kasvi- ja puunäytteistä	22
Yhteenveto	24
LIITTEET	
Liite 1 (Luettelo koeojien stratigrafisista yksiköistä)	
Liite 2 (Matriisien lukuohjeet)	
Matriisit 1-4	
Karttaluettelo	
Kartat 1-22	
Kuvaliitteet 1-6	
Löytöluettelo	
Luuluettelo	
Luettelo poistetuista löydöistä	
Rakennusfragmenttiluettelo	
Näyteluettelo	
Dia- ja mustavalkokuvalettelot	
Makrofossiilitutkimusraportti	

Tiivistelmä

Museoviraston rakennushistorian osaston Oulun kaupungin I kaupunginosan korttelissa No 7 suorittamien kaupunkiarkeologisten koekaivauksien (28.6.-9.7.2004) tavoitteena oli selvittää korttelin arkeologisen jäämistön määrä syvyys ja laatu. Tutkimukset kustansi paikalle virastotaloa suunnitteleva Oulun kaupunki. Alueella avattiin neljä koeojaa, joiden yhteispinta-ala oli noin 87 m².

Paikalla on sijainnut lampi, joka kuivatettiin 1760-luvulla. Löydetyt puusta valmistetut rakenteet ajoittuvat 1700-luvun loppuun ja 1800-luvulle. Nämä rakenteet ovat erittäin hyvin säilyneet, siitä syystä, että hirret on alun perin perustettu märkään maahan. Lahonkestävyyden lisäämiseksi muutamista puista on jätetty kaarna kuorimatta tai joidenkin lahon kestoa on lisätty käärimällä ne tuoheen. Vanhimmat hirsirakenteet sijaitsevat jopa 2,5-3 metriä maanpinnan alapuolella. Ainakin kahdessa ojassa kulttuurikerrokset jatkuvat vieläkin syvemmälle. Yhdessä ojassa löydettiin lammen täyttö- ja pohjakerroksia, joista erityisesti ensimmäisestä saatiin runsaasti makrofossiileita.

Johdanto

Museoviraston rakennushistorian osasto suoritti kaupunkiarkeologiset koekaivaukset 28.6-9.7.2004 Oulun kaupungin I kaupunginosan (Pokkisen) korttelissa No 7. Sitä rajaavat seuraavat kadut: Hallituskatu, Torikatu, Pakkahuoneenkatu ja Aleksanterinkatu. Korttelissa sijaitsevat tontit No 28 ja 31 ovat kaupungin omistuksessa sekä tontti 1 As Oy Meriteeren ja tontti 2 As Oy Pakkahuoneenkatu 5 omistuksessa. Tutkimuksen teettäjänä ja rahoittajana toimi Oulun kaupunki, joka suunnittelee rakentavansa paikalle virastotalon.

Kortteli on Museoviraston vuonna 2002 tekemän kaupunkiarkeologisen inventoinnin perusteella luokiteltu arkeologiselta mielenkiinnoltaan 2-alueeksi. Paikalla on 1760-luvulle saakka sijainnut lampi, josta on ollut ojayhteys mereen. Lampi on aikanaan peittänyt suurimman osan korttelialueesta aivan sen reunoja lukuun ottamatta. 1700-luvun lopulla lampi kuivatettiin, jonka jälkeen paikalla sijaitsevat asuinkortteleita.

Piha-alueet ovat asfaltoituneet ja tontilla 31 on lisäksi vähän nurmialuetta. Sadevesiviemäri- ja putki yms. kaivantoja lukuun ottamatta korttelin piha-alueiden voitiin siis olettaa olevan hyvin säilyneitä. Lisäksi Oulun kaupunki on vuonna 2003 teettänyt PSV – Maa ja Vesi Oy:llä maapohja- ja kallioperäselvityksiä, joista ilmeni, että tonttien 1 ja 2 eli vanhan lammen kohdalla kulttuurikerrokset ulottuvat syvimmillään jopa noin 5 metriin. Tonteilla 28 ja 31 eli vanhan lammen ja korttelialueen reuna-alueilla kulttuurikerrokset loppuvat reilun kahden metrin syvyydellä. Korttelin entinen ja nykyinen rakennuskanta 1800-luvulta alkaen on selvitetty Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy:n tekemässä rakennushistoriaselvityksessä.

Koekaivauksissa pyrittiin selvittämään korttelin arkeologisen jäämistön määrä, syvyys ja laatu. Koekaivausten perusteella pyrittiin siis tekemään päätöksiä siitä, millä laajuudella kortteli tulisi tutkia ennen mahdollista virastotalon rakentamista. Koska piha on asfaltoitu ja tutkimusten tavoite syvyydeksi asetettiin 3 metriä, kaivamisessa käytettiin apuna kaivintraaktoria. Konekuskeina toimi neljä Oulun Katutuotannon työntekijää.

Kaivausten johtajana toimi FM Sanna Lipponen, apulaistutkijana HuK Marika Hyttinen ja tutkimusapulaisina fil. yo Sini Annala ja HuK Anna-Kaisa Puputti. Lisäksi kaivausten toisella viikolla mukana oli vapaaehtoinen arkeologian opiskelija Sanna Hujanen. Kaivausten jälkityöt tehtiin Oulun yliopiston arkeologian laboratoriossa kesä-syyskuun välisenä aikana. Karttojen puhtaaksi piirtämisestä vastasi M. Hyttinen, löytöjen puhdistuksesta ja luetteloinnista S. Annala ja A-K. Puputti sekä luiden ja puunäytteiden tunnistamisesta A-K. Puputti. Kasvinäytteet analysoi FT Terttu Lempiäinen Turun yliopiston kasvimuseosta ja dendrokronologiset näytteet Pentti Zetterberg Joensuun yliopiston Karjalan

tutkimuslaitokselta. Konservoinnista vastasivat Sanna Lipponen sekä konservointikurssilaiset Oulun yliopiston arkeologian laboratorion konservaattori Jari Heinosen johdolla.

1. Historialliset taustatiedot

Suunnitellun virastotalon paikalla on Nikodemus Tessin vanhemman vuoden 1649 kartan perusteella sijainnut lampi, jonka ympärille rakennettu korttelialue on rajautunut. Lampi on lähes kokonaan peittänyt korttelissa sijainneiden tonttien piha-alueet, tonttien 28 ja 31 aivan pohjoisimpia osia lukuunottamatta. Claes Claessonin vuoden 1651 kartassa korttelialueen raja ei ole erilainen, mutta lampi on siinä hieman pienempi ja selväpiirteisempi. Lampeen on piirretty pieni niemi aivan tonttien 2 ja 28 rajalle. Vuoden 1705 kartassa korttelialue näyttää kasvavan ja lampi pienenevän entisestään. Nyt tontit 28 ja 31 on merkitty lähes täysin korttelialueeksi, kun taas tonttien 1 ja 2 piha-alueet näyttävät yhä olevan lammen peitossa. (Kartat 17-19: Ikonen-Mökkönen 2002, liitteet 3.1, 3.2 ja 3.4) Vuoteen 1763 mennessä tilanne kuitenkin näyttää muuttuneen täysin. Hackzellin kartasta voidaan huomata, että lampi, joka siihen aikaan tunnettiin nimellä Länkisen lampi on kuivattu ja maat on lisätty korttelin ”kantatontteihin” (Kartta 22: Rakennushistoriaselvitys 2004, kuva 25). Vuodelta 1761 onkin tieto, että lampi olisi myyty kuivatettavaksi kauppias A. Strömmerille 100 kuparitaalarista. Yleensä tällainen tontti myytiin henkilölle, joka sitoutui kuivattamaan paikan ja käyttämään sitä rakennustonttina. Lampialueista haluttiin ilmeisesti eroon muun muassa niiden kesäaikaan levittämän pahan hajun vuoksi. (Halila 1953, 81)

1700-luvulla kortteli on sijainnut kolmannessa kaupungin osassa. 1760-luvulla tässä kaupungin osassa oli vain 48 asuintonttia, mutta osa niistä oli vesiperäisyyden takia rakentamatta, osa peltoina ja osa humalatarhoina. (Halila 1953, 94) Varhaisin lähteisiin perustuva tieto korttelin rakennuskannasta on Hackzellin kartan tontin 187 eli nykyisen tontin 1/31 paikalta. Tontilla 187 on sijainnut vuonna 1769 valmistunut kaksikerroksinen mansardikattoinen kivitalo. (Rakennushistoriaselvitys 2004, 11)

Vuoden 1822 palossa kortteli tuhoutui kivisiä rakennuksia ja kellareita lukuun ottamatta. Silloin tontti 185 oli kauppias J. A. Niskan ja laivuri Z. H. Wacklinin, tontti 186 kappalainen N. Tengmanin, tontti 187 E. Fellmanin ja tontti 188 kauppias A. Nylanderin lesken omistuksessa. Palon jälkeen Ehrenströmin kaavassa kortteliin tuli kuusi tonttia, jotka jaettiin joko entisille omistajille tai heidän perillisille. Korttelin rakentaminen alkoi vuonna 1825 ja oli talot talousrakennuksineen olivat valmiit 1830. (Rakennushistoriaselvitys 2004, 11-12) Vuonna 1877 silloisen tontin 1/39 (nyk. 1/31 kohdalla) edellä mainittua kivrakennusta jatkettiin koko tontin levyiseksi ja korotettiin yhdellä kerroksella. Muutosten toteuttajana oli kauppias W. Antman ja suunnittelijana lääninarkkitehti F. W. Lüchou.

(Rakennushistoriaselvitys 2004, 11-13) Rakennuksessa sijaitsee nykyisin Oulun kaupungin matkailupalvelut.

Korttelissa sijaitsevat myös rakennushistoriallisesti merkittävät vuonna 1884 arkkitehti Ranckénin suunnittelemat Hansapäätalot, arkkitehti Höijerin suunnittelema uusrenessanssinen Aleksinkulma sekä 1883 rakennusmestari Jacobssonin suunnittelema uusrenessanssitalo. Lisäksi korttelissa sijaitsevat vuosina 1959 ja 1962 suunnitellut kerrostalot, jotka on rakennettu 1882 palon jälkeisten puu- ja kivirakennusten tilalle. (Rakennushistoriaselvitys 2004, 9-10, 27-29)

2. Kaivausmenetelmät

Korttelin piha-alueille avattiin neljä koeojaa. Ensimmäisen koeojan avaaminen aloitettiin lapioin tontin 31 nurmialueelle, sillä kaivintraktori oli ensimmäisenä päivänä myöhässä konevian vuoksi. Toinen koeoja avattiin tontille 1 asvaltoidulle alueelle heti kun traktori saapui paikalle maanantaipäivänä. Kolmas oja tehtiin tontille 2 vielä ensimmäisen viikon aikana, mutta toisella viikolla kaivettiin tontilla 31 ojaa 1 sekä asvaltoidulle alueelle avattua ojaa 4. Koska tonttien 1 ja 31 sekä 2 ja 28 välissä oli pari metriä korkea aita, kortteliin ei pystytty tekemään yhtenäistä koordinaatistoa. Ojien paikat saatiin siis kartalle tonteilla sijainneiden rakennusten mukaan. (Kartta 1)

Paikalle siirrettiin kolme korkeuspistettä Torikadun siltatyömaalta. Ensimmäinen sijaitsi Tontilla 1 olleen kellariin vievän ajoliuskan betonijalassa (4,15 m mpy), toinen Matkailupalveluiden oven kiveyksessä (5,04 m mpy) ja kolmas tontin 31 katoksen rännissä (5,97 m mpy).

Koneella poistettiin ensin asvaltti ja sen alaiset sorat, jonka jälkeen kaivaminen tapahtui maksimissaan 20 cm kerrallaan. Konekaivuu pysäytettiin aina kun vastaan tuli kivi- puu- ja tiilirakenteita. Silloin siirryttiin lapio- ja lastakaivuuseen. Selkeästi 1900-luvulta peräisin olevat kerrokset kaivettiin kokonaisuudessaan koneella. Syvimmät kerrokset kaivettiin lähes yksinomaan käsivoimin.

Koekaivauksilla käytettiin osittain vakiintuneen käytännön mukaisesti ilmansuuntien pohjana nykyistä asemakaavaa, joka ei ole aivan pohjois-eteläsuuntainen. Tämä seikka on syytä huomioida lukiessa kaivantojen rakenteiden kuvauksia. Niissä ilmoitetut ilmansuunnat eivät siis ole täsmälleen pääilmansuuntien mukaiset vaan ne on suhteutettu asemakaavaan.

Konekaivuusta huolimatta kaivauksilla pyrittiin kiinnittämään huomiota havaittujen ilmiöiden stratigrafisiin suhteisiin. Jokainen stratigrafinen yksikkö numeroitiin havaittaessa ja siitä täytettiin yksikkölomake. Tutkimusten kuluessa täytettiin myös Harrisin-matriisia.

Stratigrafisina yksiköinä käsiteltiin kaikki maakerrostumat, rakenteet ja kaivannot. Koska osaa ojista kaivettiin kahdessa osassa koneen ulottuvuuden ollessa rajallinen, stratigrafiset yksikön eivät aina kulje numero järjestyksessä alaspäin. Välillä konekaivuun yhteydessä oli myös vaikeaa erottaa joitakin kerroksia, jolloin ne nimettiin heti kun ne osattiin erottaa profiilista. Lapioin ja lastoin kaivettaessa kerrosten erottaminen oli selkeää. Stratigrafiset yksiköt on luetteloitu liitteeseen 1. Stratigrafiset suhteet on esitetty matriiseissa 1-4 ja matriisien lukuohjeet liitteessä 2. Kokonaisvaltaisen kuvan saamiseksi kaivauskertomuksesta on hyvä lukea yhtäaikaaisesti kappaletta Tehdyt havainnot ja kaivauksen kulku, stratigrafialuetteloa sekä stratigrafisten suhteiden matriiseita.

3. Tehdyt havainnot ja kaivauksen kulku

3.1. Koeoja 1

Kartat: 3-7

Diat: 125511:53-75

Mustavalkokuvat: 125512:1-24, 51-55

Löydöt: KM2004059:1-113

Luut: KM2004059:249-288

Piirretyt löydöt: Kuvaliite 1, KM2004059:3, 5, 38, 41, 75, 77, 97, 99; Kuvaliite 2, KM2004059:76

Ensimmäinen koeoja 1 tehtiin tontin 31 pihalla olleelle nurmialueelle. Koeoja 1 oli kooltaan noin 3,7x2,7 metriä. Oja täytyi kaivaa rakennuksiin nähden vinoon, sillä kaivintraktori ei olisi muuten pystynyt työskentelemään. Jotta traktori mahtuisi nurmialueelle, kaivaushenkilökunta joutui sahaamaan koeojan viereisen koivun alimman oksan poikki. Aluksi koeojaa pyrittiin kaivamaan lähes koko leveydessään, mutta tultaessa syvemmälle viereisen katoksen yhteydessä aiemmin vaihdetut maat vyöryivät koeojan pohjalle. Sen vuoksi pyrittiin kaivamaan mahdollisimman kaukana vyöryneestä profiilista ja esiin kaivettu pinta-ala laski. Aivan ojan pohjalta tuli esille kivi- ja hirsirakenteita, jotka olivat järeitä. Tämän vuoksi kaivettu pinta-ala pieneni edelleen. Syvimmältä kohdalta alaspäin pystyttiin siis kaivamaan vain noin vajaan neliön alalta. Koeojan suurin syvyys oli 2,94 metriä maan pinnasta (2,26 m mpy).

Paksuhkon multakerroksen alta löydettiin sen alle tuotuja hiekkaisia ja sepelikivisiä täyttö- tai tasoitekerroksia (Y2 ja 3), joiden päälle nurmi on perustettu. Seuraavan likamaa kerroksen (Y4) löydöt viittaavat 1900-lukuun ja kerros liittyyneen pihan toimintoihin. Siinä oli linssinä vaalea hienon hiekan kerros. Seuraavat rakennusjätekerros (Y6) ja vaaleanruskea

hienohiekka (Y7) olivat luonteeltaan sekundaarisia, sillä niillä oli peitetty tiililattiaksi tulkittu rakenne (Y8). Tiililattia oli rakennettu ilmeisesti vanhoista, aiemmin käytössä olleista käsintehdyistä tiilistä ja se oli perustettu oranssinruskean hienohiekkaisen tasoitekerroksen päälle. Esiin saatu lattian koko oli noin 1,7x2,3 metriä ja orientoinniltaan kaakkoisluoteissuuntainen. Tiililattia sijaitsi noin 1,35 metrin syvyydellä maanpinnasta (n. 3,79 m mpy) ollen siis verrattain syvällä. Stratigrafian perusteella lattia ajoittuisi 1800-luvulle. (Kartta 3)

Tiilirakenteen ja tasoitehiekkan alapuolella sijaitsi harmaa karkeahiekkainen likamaa, jossa oli tiilimurskaa ja hiiltä. Esineistön perusteella kerros ajoittuu 1800-luvulle. Seuraava kerros oli vähälöytöinen savi (Y11), jonka alla sijaitsi tummanharmaa tiilensekainen savi (Y12), jossa oli pieniä kiviä, laastia ja hiiltä. Tyypiltään sitä voi pitää kulttuurikerroksena. Löydöistä mainittakoon runsaat määrät (45 kpl) piitä sekä tuoreehko Westerwald-keramiikan palanen.

Seuraava kerros alaspäin oli tummanharmaa tiilensekainen savi (Y13), jonka alla oli hieno vaalea hiekka (Y14). Hiekan alapuolella oli tummanruskea likamaa (Y15) sekä samanaikainen purkutiilikerros (Y16). Nämä kerrokset lienevät ajoitettavissa 1800-luvulle.

Yksikön 15 alapuolella oli tumma likamaa (Y27), jossa oli tiilimurskaa ja hiiltä sekä yksiköiden 15 ja 16 alapuolella yksikkö 27:n kanssa samanaikainen kivirakenne (Y17), jonka kivet oli aseteltu ikään kuin ympyrän muotoon. Kiviä oli kahdessa kerrassa, joista ensimmäisen kivet olivat halkaisijaltaan noin 12-34 cm ja toisen noin 10 cm. Kivikertojen korkeudet olivat noin 3,17 m mpy ja 2,95 m mpy, ollen siis noin 2 metriä maanpinnan alapuolella. Kivien funktio jäi epäselväksi. (Kartta 4)

Kivirakenteen alapuolella oli tummanharmaanruskea hiekka (Y18), joka on tyypiltään ns. kulttuurikerros. Tämän kerroksen löydöt otettiin talteen samaan pussiin kuin yksikön 15, sillä koostumukseltaan ne olivat hyvin samanlaiset ja yksikkö 18 identifioitiin vasta siinä vaiheessa kun osa siitä oli jo kaivettu. Yksikön 18 alapuolella oli lähes pohjois-eteläsuuntaisia hirsiiä (Y19). Niitä oli 6 kappaletta vierekkäin ja niiden paksuudet vaihtelivat 14-24 cm välillä. Kolme hirsistä jatkui eteläprofiiliin ja kaksi pohjoisen puolen maiden alle. On mahdollista, että tasossa olevat hirret jatkuivat myös ojan länsipuolella. Yhdessä hirsistä oli näkyvissä tasanurkkainen salvos. Hirret olivat korkeudella 2,78 m mpy eli 2,3 metriä maanpinnan alapuolella. (Kartta 5) Yksikkö 20 eli puumoska oli aivan kiinni yksikön 19 hirsissä, joten se ilmeisesti on ollut alun perin osa hirsiiä.

Aivan hirsien alapuolella oli kiviä (Y21), jotka olivat mustanruskeassa likamaassa (Y22). Kivet liikahtivat, kun niiden yläpuolella olevia hirsiiä poistettiin kaivuritraktorilla, siksi niistä ei ole piirrosta. Yksiköstä 22 otettiin maanäyte (Näyte 1) makrofossiilitutkimuksia

varten. Kivien ja likamaan alla oli toinen edelliseen hirsikertaan nähden poikittainen hirsikerta (Y24). Hirsien pinnassa oli yhä mäntykaarnaa pinnassa, mikä viittaisi siihen, että ne olisi pistetty aikanaan märkään paikkaan. Hirsiä oli yhteensä kolme, joista korkeimmalla olleesta (2,57 m mpy) otettiin dendrokronologinen näyte (D1). (Kartta 6) Hirsien järeyden vuoksi niitä ei poistettu ja alemmaksi pystyttiin kaivamaan vain alle neliön alalta. Likamaan (Y22) alapuolella hirsien vieressä oli kattotiiliä (Y25). Ne oli aseteltu puuroskan (Y23) päälle. Puuroskan yläpinnan korkeus on 2,4 m mpy ja sen paksuus oli noin 10 cm. Puuroskasta otettiin maanäyte (Näyte 2) makrofossiilitutkimuksia varten. Puuroskan alapuolella oli vielä rimoja (Y26), joiden korkeus oli 2,29 m mpy eli 2,85 metriä maanpinnasta. Yhdestä rimojen välistä kaivettiin vielä koepisto ja todettiin, että yksikön 26 tyyppinen puuroska jatkui noin 20 cm rimojen alapuolella.

Dia 125511:66. Suuntanuolen alla oleva puu kuuluu rakenteeseen Y19, sen alaiset hirret yksikköön 24 ja kivet yksikköön 21.

Diat 125511:87 ja 88. Yksikön 25 kattotiiliä.

3.2. Koeoja 2

Kartat: 8 ja 9

Diat: 125511:1-21

Mustavalkokuvat: 125512:25-33

Löydöt: KM2004059:114-176

Luut: KM2004059:289-295

Piirretyt löydöt: Kuvaliite 1, KM2004059:133; Kuvaliite 2, KM2004059:160; Kuvaliite 3, KM2004059:173

Koeoja 2 avattiin tontin 1 parkkipaikalle. Sen koko oli 9,2x2,4 metriä. Koska koeojan yksikkö 6 koostui suurista kivistä, jotka vyöryivät aika ajoin, ojan kaivuussa täytyi olla erityisen varovainen. Alun perin ojaa lähdettiin kaivamaan reilusti kapeampana, mutta vyörymisvaaran vuoksi profiileja täytyi loiventaa. Ojan leveys sen pohjalla oli siis noin 1,8 metriä. Profiilien loiventaminen haittasi luonnollisesti niiden piirtämistä (Kartta 9). Kokonaisuudessaan oja kaivettiin syvyyteen 1,8 metriä asvaltista. Lähes ojan itäpäähän tehtiin traktorin ulottuvuuden rajoissa pienempi noin 2 metrin pituinen ”pisto”. Se kaivettiin 3,06 metrin syvyyteen asvaltista (1,2 m mpy).

Asvaltin ja soran poiston jälkeen vastassa oli likainen täyttö/purkukerros (Y3), joka on seurausta 1959 tapahtuneesta vanhan rakennuskannan purkamisesta uuden kerrostalon tieltä. Paikalla on 1882 palon jälkeen sijainnut uusrenessanssityylinen asuinrakennus, kivirakenteinen leivintupa, pyramidikattoinen puurakennus sekä piharakennus (Rakennushistoriaselvitys 2004, 27). Kerroksen esineistö on täten pääosin ajoitettavissa 1900-luvun ensimmäiselle puoliskolle. Kaivuun edetessä kerroksesta löytyi mm. betonia sekä suuria kiviä (Y6), jotka liittyvät edellä mainittuihin purkutoimiin.

Seuraava maakerros oli vaalea karkea hiekka (Y4), jossa oli runsaasti tiiliä ja tiilimurskaa. Tämä oli luonteeltaan purkukerros. Tämän alla oli tumma siniharmaa savi (Y7), joka on yhä laskettavissa täyttökerrokseksi. Seuraava tummanruskea likamaa (Y5) taas on luonteeltaan kulttuurikerros, joka on ajoitettavissa 1800-luvulle. Sen yläraja oli noin syvyydellä 2,7 m mpy eli 1,5 metriä maanpinnan alapuolella.

Tämän alapuolella oli puuroska (Y8a), joka peitti sekä hirsi/lautarakennetta (Y8b, korkeudella 2,2 m mpy) että puuroskaa (Y9, korkeudella 2,14 m mpy), jossa oli tuohta ja koivunrankoja. Nämä yksiköt ovat keskenään samanikäisiä. Hirsi-lautarakenne koostuu viidestä hirrestä ja kahdesta laudasta (Kartta 8).

Kun hirret ja laudat poistettiin, jotta päästäisiin kaivamaan syvemmälle, huomattiin että yhdessä hirressä oli tasanurkkainen salvos. Kyseisen hirren paksuus oli noin 15 cm ja salvoksen pituus noin 28 cm (Kuvaliite 6, piirros 1). Myös yhdessä noin 80 cm pitkässä, 5 cm paksussa lankussa oli molemmissa päissä tasanurkkaiset salvokset (Kuvaliite 6, piirros 1). Salvosten pituudet olivat noin 6 cm. Hirsistä yksi on määritelty männyksi näytteestä 3 tehdyn puulajianalyysin perusteella. Lisäksi muutamien hirsien pinnassa oli mäntykaarnaa. Mäntykaarnan esiintyvyys viittaa siihen, että puut on alun perin laskettu märeille alustalle. Niiden alle on kuitenkin levitetty kellertävän ruskeaa hienoa hiekkaa (Y10). Kerrokset ja rakenteet voisi historiallisten tietojen ja stratigrafian perusteella ajoittaa 1700–1800-lukujen vaihteeseen. Paikalla sijainnut lampi kun kuivatettiin 1760-luvulla, mutta alue saattoi pysyä jonkin aikaa kasvi- ja humalatarhoina.

Yksiköstä 10 alaspäin koeojasta kaivettiin vain noin 2 metriä pitkä pisto. Kaivaminen suoritettiin pääasiassa koneella, mikä voi vaikuttaa löytöjen vähäisyyteen. Seuraava kerros yksikön 10 alapuolella on puuroska (Y11), jossa on tummanharmaata hienoa hiekkaa ja savea. Kerroksessa on myös paikoin hiiltä ja tuohta. Tästä kerroksesta otettiin maanäyte (Näyte 4) makrofossiilitutkimuksia varten. Kerroksen koostumus viittaisi siihen, että se liittyy lammen kuivatukseen. Löytöinä oli mm. punasavikaakeleita, piiposliinia, ikkunalasiasia ja liitupiippuja.

Myös seuraava kerros oli puuroska (Y12), jota voidaan pitää lammen kuivatus- ja/tai pohjakerroksena. Yksikön ylimmän pinnan korkeus oli 1,6 m mpy eli 2,6 metriä

maanpinnasta. Tästä kerroksesta ei löytynyt kuin yksi kylkiluu. Tästä kerroksesta otettiin maanäyte (Näyte 5) makrofossiilisia tutkimuksia varten.

Puuroskasta löytyi kolme päällekkäistä hirttä (Y13) paksuudeltaan 12-24 cm. Ne saatiin vain osittain esille, joten funktiota ei pystytäkään tässä kertomaan. Ylimmän puun korkeus on 1,43 m mpy ja alimman 1,24 m mpy. Puuroskan alla oli sinertävänharmaa savi (Y14), joka voi olla pohjasavi. Ojan pohjalle tuli tässä vaiheessa kuitenkin vettä ja kaivaminen lopetettiin syvyydelle 1,16 m mpy. Savea kaivettiin siis noin 10 cm, joten ei voida olla aivan varmoja siitä, että tämä olisi pohjasavea.

3.3. Koeoja 3

Kartat: 10-15

Diat: 125511:22-48

Mustavalkokuvat: 125512:34-47

Löydöt: KM2004059:177-239

Luut: KM2004059:296-310

Piirretyt löydöt: Kuvaliite 2, KM2004059:177, 186, 191, 204, 205, 229; Kuvaliite 3, KM2004059:198; Kuvaliite 4, KM2004059:224; Kuvaliite 5, KM2004059:233

Koeoja 3 avattiin tontin 2 parkkipaikalle ja sen leveys oli 2,7 metriä ja pituus 12,3 metriä. Koeoja tehtiin heti alkuun tarpeeksi leveänä vyörymisvaaran vuoksi. Oja kaivettiin lähes kaikilta osin samaan tasoon, joka oli noin 2,15 metriä asfaltista (1,9 m mpy).

Heti asfaltin ja soran alta löytyi vastaava kerros (Y3) kuin koeojasta 2. Tämä liittyi 1880-luvulla rakennettujen puutalojen purkamiseen. Purkaminen on tapahtunut 1960-luvulla, jolloin nykyinen kaksi-viisikerroksinen liike-asuinrakennus on valmistunut. Tontilla on sijainnut mm. asuinrakennus, hedelmä- ja herkkutavarakauppa, lankakauppa, värjäys- ja mallastehtaan konttori, kemiallinen pesulaitos sekä Oulun Villatehdas Oy. (Rakennushistoriaselvitys 2004, 27-29) Samoin kuin koeojassa 2 myös tässä ojassa yksikkö 3 sisälsi suuria kiviä (Y6). Ojan pohjoispuolella suuria kiviä oli myös puhtaassa hienossa hiekassa (Y4) sekä harmaassa savessa (Y7). Ojan eteläpuolella yksiköiden 4 ja 7 tilalla oli vaaleanruskeaa likamaata (Y5). Myös kaikki nämä yksiköt liittyvät purkutoimiin.

Seuraava kerros oli tummanruskeaa likamaata (Y8), jonka alla syvyyksillä 3,46 ja 2,7 m mpy (0,5 ja 1,2 metriä maanpinnan alapuolella) sijaitsee kaksi hirsirakennetta. Kumpaakaan ei saatu kokonaisuudessa esille, joten niiden koko jäi selvittämättä. Ylempi hirsirakenne (Y25) koostui kolmesta päällekkäisestä pohjois-eteläsuuntaisesta hirsikerrasta sekä itä-länsisuuntaisista laudoista. Hirret olivat paksuudeltaan noin 16 cm. Hirsien alla oli puuroskaa

(Y27), mutta hirret oli alun perin perustettu puhtaan vaalean hiekan (Y28) ja harmaan saven (Y18) päälle. Näiden kerrosten alla oli vielä puuroskaa (Y19) ja ruskeanharmaata tiilimurskaista savea (Y20). Yksikkö 20 täyttää kaivantoa (Y29), joka leikkaa yksiköt 9 ja 11. Syytä kaivannon tekemiseen ei saatu selville. (Kartat 14 ja 15)

Toinen rakenne tulkittiin rakennuksen hirsiarinaksi (Y8b). Se koostuu kolmesta vierekkäisestä veistetyistä hirsikerrasta ja esiin saatiin kaivettua yksi arinan sisäkulma. Hirsien paksuus oli noin 24 cm ja arinan leveys lyhyemmällä sivulla 74 cm. Rakenne on itä-länsisuuntainen, mutta sen pitkää sivua ei saatu koko leveydessään esille. Aivan kaivannon itäpäässä oli huonosti säilyneitä hirsien pohjois-etelä suuntaisia hirsien jäänteitä, jotka ovat voineet muodostaa arinan toisen päädyn. Esille saadut mitat ovat 5,16 ja 2,1 metriä. Sisäkulmassa ja paikoitellen rakenteen sisällä oli näkyvissä jäänteitä itä-länsisuuntaisista lattialaudoista (Kartta 10).

Arinassa oli myös yksi salvos- ja kaksi tappikiinnitystä. Nämä olivat kaikki yhdessä hirressä, joka oli sisin kolmesta pohjois-eteläsuuntaisesta hirrestä. Hirsi oli kiinnitetty tapein kahdesta kohdasta alapuolella olleisiin itä-länsisuuntaisiin lyhyisiin lautoihin. Rakennus siis näyttää ollen perustettu yksinomaan arinan varaan ilman mitään kivijalkaa tai nurkkakiviä. Toisessa tappikiinnityksessä oli nähtävissä myös kaariloveusta. Sama hirsi oli kiinnitetty suoralla salvoksella viereiseen hirteen ja myös vastakkaisella puolella hirttä oli salvos, joka ei kyllä ollut mihinkään kiinnittynyt.

Diat 125511:33 ja 34. Samassa hirressä olevat salvokset ja tappikiinnitykset (Y8b).

Edellä esitettyjen kahden hirsirakenteen tarkkaa ikää on vaikea arvioida, mutta yksiköiden välisten stratigrafisten suhteiden perusteella ne ovat 1800-luvulta. Arina oli myös nykyisen asemakaavan suuntainen. Kerroksia leikkaavan kaivannon perusteella, alempana sijainnut rakenne on kuitenkin toista vanhempi.

Hirsiarinan (Y8b) alapuolella on puuroskaa (Y9) noin 30-60 cm sekä likaista hiekkaa (Y11) noin 30-50 cm. Näistä puuroska on katsottava ns. kulttuurikerrokseksi, mutta likainen hiekka, on todennäköisesti tuotu paikalle peittämään sen alaista hirsirakennetta (Y10). Tästä kerroksesta löytyi kaksi rahaa korkeuksilta 1,84 ja 2,28 m mpy. Toinen kolikoista on Ulrika Eleonoran äyri vuodelta 1720. Vaikka hiekka on likaista ja sisältää melko runsaasti löytöjä, se kuitenkin on sen verran puhdasta, että sitä ei voi sanoa kulttuurikerrokseksi. Juuri tähän hiekkaan, on jossakin vaiheessa tehty edellä mainittu kaivanto, joka oli täytetty/täyttynyt savisella tiilimurskaisella maalla (Y20).

Koeoja 3:n vanhin hirsirakenne koostuu useista eri elementeistä, jotka on merkattu eri yksikkönumeroin (Y10, Y14, Y15, Y17 ja Y24). Tämä rakenne on mahdollisesti koostunut yhdestä rakennuksesta, jossa on ollut erilaisia tiloja. Idästä lähtien rakenne koostui siis seuraavista elementeistä. Itä-länsisuuntaiset kuorimattomat koivurimat sekä laudat (Y14), jotka ovat pituudeltaan 60-90 cm, sijaitsivat puuroskassa (Y9) korkeudella 2,14 m mpy (1,82 metriä maanpinnan alapuolella). Rimoja oli veistetty päistään ja yhdessä laudassa oli uritusta (Kuvaliite 6, piirros 2). Vastaavan tyyppinen rakenne on löytynyt keskiaikaisen Turun kaivauksilta. Uudenmaankadun 6 tontilta kerrotaan löytyneen rakenne, jossa hiekkakerroksen päälle oli asetettu ohuita kuorimattomia männynrankoja. Tällaista rakennetta oli käytetty pihalueiden kuivattamiseksi. (Kykyri 1989:139.)

Yksikön 9 alapuolella sijaitsi lauta- ja hirsirakenne (Y15). Hirret olivat lautojen alapuolella ja niiden välissä oli eristeenä runsaasti tuohta. Laudat olivat itä-länsisuunnassa ja hirret pohjois-eteläsuunnassa. Lautojen leveydet olivat 12-18 cm ja hirsien 10-20 cm. Laudat olivat korkeudella 2,01 m mpy ja hirret 1,88-1,96 m mpy. (Kartta 13) Hirret oli perustettu 15 cm paksun puhtaan hiekan (Y16) päälle ja sen alapuolella oli nähtävissä puuta (Y17).

Edellisistä puurakenteista länteen sijaitsi pystyyn asetettu paalu ja seinä (Y10). Pystypaalu molemmiin puolin on päällekkäin kaksi hirsikertaa, jotka on länsipuolelta laudoitettu. Laudat ovat hieman hiiltyneet. Myös pystypaalu kiersi laudoitus, joka oli todella huonosti säilynyt. Paalu on ilmeisesti tukenut seinärakennetta rakennuksen ulkopuolelta. Se on ilmiselvästi uusiokäyttöinen, sillä sen toinen puoli on luonnonpyöreä, mutta toisella puolen on veistetty varaus. Se on ollut osa aikaisemman rakennuksen seinää. Pystypaalu halkaisija on noin 26 cm, hirsien paksuudet noin 26-32 cm ja lautojen leveydet noin 33- 40 cm.

Päällekkäisten hirsien alapuolella näkyi kohti itää lähtevä hirren pää, joka on samalla korkeudella (n. 1,96 m mpy), mutta eri suuntainen kuin yksikön 15 hirret. Pystypaalun pää sijaitsi korkeudella 2,31 m mpy ja hirret 2,27-2,41 m mpy. Pystypaalusta otettiin dendrokronologinen näyte (D4). (Kartat 11 ja 12)

Yhä edetessä länttä kohti löydettiin kuusi pyöröhirttä (Y13), joista osa oli hiiltyneitä. Hiiltyminen voi olla tahallista, sillä hiililyttämistä on käytetty lahoa vastaan märillä paikoilla, mutta viereisen seinän lautojen ollessa myös hiiltyneitä, on mahdollista, että paikalla on ollut jonkinlainen tulipalo. Pyöröhirsien leveydet oli 20-30 cm ja yhdessä niistä oli loveus. Hirret sijaitsivat korkeudella 1,81-1,99 m mpy. Pyöröhirsistä länteen päin rakenteesta puhutaan yksikkö numerolla 24. Pyöröhirsien kohdalla oli myös pienempiä puun kappaleita ja neliskulmaisen pystypaalun jäänteet. Tämän pystypaalun leveys on ollut noin 15 cm sen pää oli korkeudella 1,79 m mpy. Paalu ja puunjäänteet näyttäisivät kuuluvan rakenteeseen Y10.

Kaivannon länsipäässä näkyviin tuli kolmas pystypaalu ja siihen liittyvät hirret (Y24). Pystypaalu on neliskulmainen ja mitoiltaan 12-14 cm. Sen pään korkeus on 2,03 m mpy. Kolme pystypaalua kuulunevat joko kokonaan eri rakenteisiin tai saman rakenteen eri osiin. Yksikön 24 paaluun liittyy kaksi hirttä, jotka on lovettu paaluun sopiviksi. Itä-länsisuuntaisen hirren pituus on 2,3 metriä. Pohjois-eteläsuuntainen hirsi jatkuu kaivannon pohjoispuolelle. Hirsien paksuudet ovat noin 17-21 cm. Yksikön 24 itäpäässä on rakenteeseen liittyvä toinen pohjois-eteläsuuntainen hirsi. Hirsien korkeudet vaihtelevat 1,89 ja 2,20 m mpy välillä. Näiden hirsien rajaamalla alueelta löytyi ohut puhtaan hiekkaisen saven kerros (Y23), joka on ollut yksikön 24 lattian alle laitettu perustuskerros. Rakenteen lattiasta ei ole jäänteitä. Hiekan alla oli puuroskaa (Y26), jonka alaisia kerroksia ei enää kaivettu. (Kartta 11)

Rakenteen Y24 eteläpuolella oli havaittavissa pihatoimintoihin liittyvä kerros. Tämä puuroska (Y21) sisälsi tilkkeenä käytettyä sammalta (makrofossiilinäyte 8), yhden kerpun sekä löytöinä mm. punasavikeramiikkaa, piiposliinia, koristeltu liitupiipun varren kappale ja kaksi osaa tynnyrin kannesta (KM2004059:235). Kannesta puuttuu keskimmäinen lauta, mutta sen halkaisija on alun perin ollut noin 19,5 cm. Puuroskan sisällä oli alue, joka koostui pienistä kivistä ja tiilimurskasta. Puuroskasta ei enää kaivettu alaspäin, joten pohjasavi jäi löytymättä.

On mahdollista, että alimmaisat hirsirakenteet muodostavat yhden tai useampia rakennuksia. Sen tai niiden koosta tai käyttötarkoituksesta ei ole järkevää vetää johtopäätöksiä ilman jatkotutkimuksia.

3.4. Koeoja 4

Kartta: 16

Diat: 125511:49-52

Mustavalkokuvat: 125512:49-50

Löydöt: KM2004059:240-248

Luut: KM2004059:311-319

Koeoja 4 avattiin tontin 31 parkkipaikalle, kohtaan jossa ei kulje vesi- ja viemäriputkia tai sähköjohtoja. Ojan pituus oli 9,6 metriä ja leveys 2,5 metriä. Oja kaivettiin 3 metrin syvyydelle asvaltista (2,16 m mpy).

Ojan stratigrafia on selkeä ja yksinkertainen. Asvaltista ja soran alla oli punertavanruskea likamaa (Y3), joka on sekoittunut kerros. Kerroksesta löytyi puolikas kivilavakeramiikka pullo. Seuraava kellanharmaa savi on mahdollisesti luonnollinen tulvan mukanaan tuoma kerros. Sen alla oli mustanruskea hiekka, jossa oli pieniä kiviä, humusta, hiiltä ja tiilimurskaa.

Pohjimmaisista kerroksista olivat puuroska (Y6) ja keltaisen ruskea savinen hiekka (Y8). Puuroskasta löytyi mm. pistekuvion koristeltua punasavikeramiikkaa sekä fajanssia. Ojassa ei esiintynyt selkeää rakennetta, tosin syvyydellä 3,24 m mpy oli iso luonnon kivi (1,4x0,6x0,7 m), jonka ympärillä oli pienempiä halkaisijaltaan noin 20 cm kiviä (Y7). Tämä rakenne on voinut olla osa kivijalkaa. Sen pituus oli 2 metriä ja leveys 1,6 metriä. Maa kivien ympärillä oli kuitenkin melko puhdasta (pääosin yksikköä 8, mutta myös yksikköä 6).

4. Johtopäätökset

4.1. Päätelmiä löydetyistä rakenteista

Koeojista tehdyt rakennelöydöt ajoittuvat 1700-luvun lopulta 1800-luvun loppuun. Vuonna 2002 tehtyyn inventointiraporttiin liittyvien karttojen ja Märten Hackzellin vuoden 1963 kartan perusteella paikalla on sijainnut lampi. Kaivetut koeojat jäävät 1649 ja 1651 karttojen perusteella kokonaisuudessaan lammen peittoon, mutta vuosien 1705 ja 1748 kartoissa koeoja 1 on jo maata, joskaan ei korttelialuetta. Hackzellin kartan perusteella lammen maat on kuivatettu 1763 mennessä ja jaettu korttelimaaksi. Lammen asemointi kartalle voi kuitenkin heittää joitakin metrejä, jolloin vuosien 1651, 1705 ja 1748 karttojen perusteella koeoja 3 on voinut olla aivan kuivan maan tai korttelialueen reunamilla. Alue on kuitenkin lammen vuoksi ollut märkää, joten lammen reuna-alueet ovat todennäköisesti olleet rakentamattomia.

Korkeutensa ja stratigrafiansa puolesta löydetyistä rakenteista nuorimmat ovat koeoja 1:n tiililattia Y8 ja koeoja 3:n hirsirakenne Y25. Ne ajoittunevat aikaan ennen vuoden 1882 paloa. Seuraavaksi vanhin on koeoja 3:n hirsiarina Y8b. Näiden rakenteiden välinen ikäero ei ole suuri.

Korttelissa maa viettää kohti vanhan lammen keskusta: tontilla 31 maan pinta on noin 5 m mpy, tontilla 1 noin 4,2 m mpy ja tontilla 2 noin 4 m mpy korkeudella. Tämän perusteella koeojan 1 hirsi- ja kivirakenteita Y17, Y19, Y21 ja Y24 voidaan pitää suurinpiirtein samanikäisinä koeojan 2 hirsirakenteen Y8b ja koeoja 3 rakenteiden Y10, Y13, Y14, Y15 ja Y24 kanssa. Rakenteet koeojissa 2 ja 3 sijaitsevat alempana kuin koeojassa 1. Vanhin rakenne on ilmeisesti koeojan 2 alimmat hirret (Y13). Rakenteet ajoittuvat 1700-luvun loppuun tai 1800-luvun alkuun.

Huomioitavaa on se, että maakerroksissa ei ollut merkkejä vuosien 1822 ja 1882 suurpaloista. Kerroksissa oli luonnollisesti hiiltä ja osa koeoja 3 rakenteen Y13 hirsistä oli hiiltyneitä, mutta mitään selkeää merkkiä kaikentuloavista paloista ei löytynyt. Kaivauksilla ei myöskään löydetty kivitaloja tai kellareita, joiden sanotaan näissä paloissa säilyneen (Rakennushistoriaselvitys 2004, 11-13). Nämä ovatkin todennäköisesti sijainneet nykyisten korttelin reunoja kiertävien rakennusten alla, kun koeojat taas tehtiin sekä nykyisille että vanhoille piha-alueille. Näillä alueilla voidaan olettaa sijainneen piharakennuksia.

Kaikkien rakenteiden käyttötarkoitusta ei pystytty selvittämään, sillä esiin saadut pinta-alat, erityisesti syvemmälle mentäessä, olivat pieniä. Yhtään rakennetta ei saatu kokonaisuudessaan esiin.

Koeojista löytyi rakenteita, jotka ilmiselvästi oli perustettu märälle paikalle. Koeoja 1 rakenteen hirsissä Y24 oli mäntykaarnaa samoin koeoja 2 hirsirakenteessa Y8b. Maaperän

märkyyteen viittaavat myös koeoja 3:sta löydettyt kuorimattomat koivurimat (Y14), jotka sijaitsivat hirsi- ja lautarakenteen (Y15) päällisessä puuroskassa. Myös lauta- ja hirsirakenteen puiden välissä oli runsaasti tuohta. Puut on usein jätetty kuorimatta märillä paikoilla, sillä puun kuori tuo suojan märän aiheuttamaa lahoa vastaan. Joitakin puita oli mahdollisesti myös hiillytetty paremmin kestäväksi. Nämä toimenpiteet yhdessä maakerrosten kosteuden ja paikoin savisuuden kanssa ovat aiheuttaneet sen, että puurakenteet ovat säilyneet poikkeuksellisen hyvin.

Lattioita on myös eristetty tavalla, joka esiintyi useaan otteeseen kaivauksilla löydettyissä rakenteissa. Koeojan 1:n tiililattian Y8 alla oli oranssinruskeaa hienoa hiekkaa, koeoja 2:n hirsirakenteen Y8b alla oli kellertävän ruskeaa hienoa hiekkaa sekä koeoja 3:n hirsirakenteen Y25 alla oli puhdasta vaaleaa hiekkaa ja harmaata savea, lauta- ja hirsirakenteen Y15 alla oli vaaleankeltaista puhdasta hiekkaa ja hirsiarinan Y24 alla oli puhdasta hiekkaista savea. Näiden lattioiden perustuskerrosten paksuus vaihteli noin 5-20 cm. Tällaisten kerrosten perusteella lattiat oli rakennettu suoraan maanpinnalle. Lattialaudoista ei kuitenkaan ollut merkkejä kuin koeojan 3 rakenteiden Y8b ja Y15 kohdalla. Ne on todennäköisesti käytetty uudelleen myöhemmissä rakennuksissa. Uusiokäytöstä kertoo myös ojasta 3 löydetty seinän tukipaaluna käytetty vanha seinähirsi. Kivijaloista tai nurkkakivistä ei tehty havaintoja, mikä myös tukee oletusta, että rakennukset oli perustettu suoraan maanpinnalle. Koeoja 3:n alimmat rakenteiden arinat on perustettu pystypaalujen varaan, jotka on lyöty syväälle maahan. Saman ojan nuoremmassa rakenteessa (Y8b) arina on perustettu lankkujen päälle, joihin hirret on kiinnitetty tappisalvoksin.

Kaivantojen pohjaa ei varmasti saavutettu kuin koeojassa 4. Koeojassa 2 löydettiin siniharmaa savi, joka todennäköisesti on pohjasavi, mutta sitä saatiin kaivettua vain noin 10 cm kaivannon pohjalle nousseen veden vuoksi ja siksi ei voida olla varmoja onko tämän saven alla vielä kulttuurikerroksia. Kulttuurikerrosten syvyys maan pinnasta on siis koeoja 1:n kohdalla ainakin 2,94 metriä (2,26 m mpy), koeoja 2:n kohdalla 3,06 metriä (1,2 m mpy), koeoja 3:n kohdalla 2,15 metriä (1,9 m mpy) ja koeoja 4:n kohdalla 3 metriä (2,5 m mpy).

4.2. Päätelmiä löydöistä

Virastotalon kaivauksilta tuli vähän löytöjä nimenomaan vanhimmista kerroksista. Osittain tämän selittää se seikka, että niitä päästiin tutkimaan pieniltä pinta-aloilta. Löytöjen talletusperiaatteena pidettiin sitä, että kaikki kentällä talteen otetut löydöt luetteloitiin. Tähän ryhmään kuuluvat myös konekaivuun yhteydessä 1900-luvun alun kerroksista kerätyt löydöt, joiden joukossa on myös vanhempaa materiaalia. Poikkeuksen muodostavat konservoimattomat rautaesineet, jotka poistettiin. Konservointiin valittiin esineitä

vanhimmissa kerroksista sen perusteella, että kutakin naulatyyppejä edustaa yksi esimerkki. Joitakin rakennusfragmentteja otettiin talteen mahdollisia myöhempiä tutkimuksia varten. Niitä säilytetään arkeologian laboratorion tiloissa, mutta poistettaneen sieltä piakkoin, jos niille ei löydy tutkimuksellista käyttöä. Tiilet ja kattotiilet on kuvattu. Lammen historian lisäksi kerrosten ajoittaminen 1700-luvun loppuun ja aikaan sen jälkeen perustuu piiposliinin löytymiseen myös syvimmistä kerroksista. Muutenkaan löytöaineisto ei sisältänyt vanhempaa esineistöä.

Selkeästi ajoitettavia löytöjä oli niin ikään vähän. Koeoja 1:stä päällimmäisestä nurmen perustuskerroksesta löytyi pieni palanen ilmeisesti Rörstrandin sinikoristeista 1760-luvun fajanssia, 1800-luvulle ajoitetusta kerroksesta löytyi samanaikaista violettikoristeista Westerwald-tyypin kivisavikeramiikkaa. Koeoja 2:sta löytyi kaivausten ainoa liitupiipun kopan kappale.

Koeoja 3:sta löytyi alimpia hirsirakenteita peittävästä kerroksesta kaksi kolikkoa, jotka olivat molemmat erittäin hapettuneita, mahdollisesti palon seurauksena. Toinen kolikko on niin huonossa kunnossa, että sitä ei pysty tunnistamaan. Toinen on Ulrika Eleonoran vuoden 1720 äyri. Koeoja 3:n syvimmistä kerroksista löytyi muun muassa tynnyrin kansi, mahdollinen koristeneula sekä nahan leikkuu jätettä. Koeoja 4:stä löytyi 1700-luvun lopulle ajoitettavaa pistekuvioista punasavikeramiikkaa sekä pohjaosaltaan ehjä mahdollisesti 1800-luvun puoleen väliin ajoitettava selteripullo.

4.3. Päätelmiä luista

Luut on luetteloituna erikseen. Luista pystyttiin tunnistamaan aika paljon luita vain tyyliin "kylkiluu, keskikokoinen nisäkäs". Suuri nisäkäs tarkoittaa tässä yhteydessä lähinnä hevosta tai lehmää, keskikokoinen nisäkäs sikaa tai lammasta. Luettelossa esiintyvä suuri lintu on lähinnä hanhen tai metson kokoinen otus, riistalintu siis.

Eri lajien osuuksia on esitelty seuraavassa taulukossa. Siinä on mukana vain tietyille tasolle asti tunnistetut luut: lajilleen tunnistetut, ja suuriksi ungulaateiksi tunnistetut. Tässä on siis laskettu tunnistettuja fragmentteja (englanniksi number of identified specimens eli NISP). Laskelmista on rajattu pois selkeästi 1800-luvulle sijoittuvat yksiköt, eli analysoitu ajanjakso on 1760-luvulta 1700- ja 1800-lukujen vaihteeseen. Pois rajatut yksiköt ovat koeojasta 1 yksiköt 2,3,4 ja 7; koeojasta 2 yksiköt 3 ja 5; ja koeojasta 3 yksiköt 8 ja 20. Käytetty luuaineisto painaa yhteensä 1553,4 g.

Taksoni	Kpl fragmentteja	%
Suuri ungulaatti	12	36,4
Nauta	10	30.3
Hevonen	3	9,1
Sika	3	9,1
Kana	2	6,1
Kissa	1	3,0
Koira	1	3.0
Suuri/keskikokoinen ungulaatti	1	3,0
Yht.	33	100

Käytetty aineisto ei ole kooltaan kovin suuri, joten tilastollisia päätelmiä ei pitäisi ottaa liian vakavasti. Tuloksia voi pitää lähinnä suuntaa-antavina. Lisäksi analyysin luotettavuutta rajoittaa se, että kyseessä on joukko alkuperältään sekalaisia yksiköitä, joukkoon mahtuu sekä kulttuurikerroksia että täytemaakerroksia.

Eri lajien osuuksiin on tutkimuksessa vaikuttanut suuresti tunnistusmenetelmä, eli ne lajit, joista on ollut käytettävissä enemmän kuva- ym. materiaalia, ovat luultavasti yliedustettuina. Pienempien lajien luut ja kalan luut puuttuvat joukosta sen vuoksi, että maata ei seulottu. Suuret ungulaatit ovat suurin joukko luuaineistossa, ja lajilleen tunnistetuista nauta on runsain.

Eri ruumiinosien osuuksia pystyttiin laskemaan ainoastaan naudalla, josta on löytynyt tarpeeksi luita laskelmien tekemiseen. 10 luusta tai fragmentista 5 on peräisin kallosta ja 5 raajoista. Rintakehään kuuluvia luita ei ollut yhtään, sillä nikamia ja kylkiluita ei kyetty tunnistamaan lajin tarkkuudella. Tourusen mukaan (Tourunen 2003:373.) suureksi ungulaatiksi määritellyt luut ovat kuitenkin hyvin suurella todennäköisyydellä nautan luita. Näin ollen luultavasti osa suurelle ungulaatille määritellyistä nikamista ja kylkiluista kuuluisi naudalle, ja rintakehäkin olisi luuaineistossa edustettuna. Suuren ungulaatin rintakehän osia (kylkiluita ja nikamia) tässä aineistossa on yhteensä 8 kpl. Raajojen luista kaikki 5 ovat nilkan osia. Nilkan luut ovat rakenteeltaan kestävämpiä, ja näin ollen saattavat olla yliedustettuina.

Naudat ovat olleet Oulussa yleisimpiä kotieläimiä 1751-1800, ja aika paljon on ollut myös hevosia ja lampaista. Siat ovat olleet melko harvinaisia, vain suurimmissa porvaristaloissa saattoi olla 1 tai 2 sikaa. (Halila 1953:441-442.) Kanat olivat myös harvinaisia (Halila 1953:446.). Suurimmilla hevosten ja karjan omistajilla saattoi olla pari hevosta ja 5-6- lehmää, ja hyvinä vuosia lähes kaikissa taloissa oli lehmä (Halila 1953:445.). Mielenkiintoista on se, että kaikki kolme sian luuta ovat peräisin nuoresta yksilöstä. Tämä

voisi viitata siihen, että sikoja pidettiin vain lihan vuoksi, ja ne teurastettiin heti, kun ne olivat saaneet vähän kokoa.

Materiaali on jälleen aika pieni luotettavien tilastollisten päätelmien tekemiseen, mutta vaikuttaa siltä, että kaikki ruumiinosat ovat edustettuina, ja että luultavasti kaupunkilaiset siits itse teurastivat ja käyttivät omat lehmänsä, eivätkä hankkineet esimerkiksi paistia lihakauppiaalta.

4.4. Päätelmiä makrofossiili- ja puunäytteistä

Makrofossiilijäänteitä löydettiin virastotalon koekaivauksilta otetuista viidestä näytteestä noin 1300 kappaletta. Terttu Lempiäisen laatima raportti näytteiden analyysistä on tämän raportin liitteenä. Runsaimmin jäänteitä tuli näytteestä nro 4, joka otettiin koeoja 2:n lammen kerroksesta Y11. Noin 900 jäänteestä suurin osa oli kosteikko-, suo- ja rantakasveja kuten saroja. Joukossa oli myös kuitenkin suuret määrät kuusen neulasia sekä kulttuuririkkaruohoja kuten jauhosavikkaa ja pihatähtimöä. Tästä näytteestä löytyi myös runsaimmin (8 kpl) hyötykasvien siemeniä verrattuna muihin näytteisiin. Hampun, viikunan, viinirypäleen (tai rusinan) ja puolukan siemenet olivat päätyneet kerrokseen. Se seikka, että heti kyseisen kerroksen alapuolisesta kerroksesta (Y12) otetusta näytteestä nro 5 löytyi vain 38 kasvinjäännettä seinäsammalpaakun lisäksi, tukee käsitystäni, että Y11 olisi lammen täyttökerros. Lammen tiedetään kuivatetun 1760-luvulla, jolloin sen täyttämiseksi on ilmeisesti tuotu runsaasti koivuntuohta (kerros koostui pääosin siitä), jonka mukana myös suuret määrät muita kasvinjäänteitä on päätynyt kerrokseen.

Toinen näyte (nro 2), josta tuli myös hyötykasvien jäänteitä (viikunaa 6 kpl ja viinirypälettä 1 kpl), otettiin koeoja 1:n yksiköstä 23, joka oli kaivannon pohjimmainen kerros. Yhteensä kasvijäänteitä tästä kerroksesta identifioitiin noin 330 kappaletta. Suurin osa niistä oli jälleen saroja, mutta myös hillaa ja vadelmaa löytyi. Näyte otettiin puuroskaisesta kulttuurikerroksesta, joka löytyi luonnonpyöreiden hirsien (Y24) suurten kattotiilien (Y25) alta ja rimarakenteen (Y26) päältä. Kyseisistä hirsistä otettiin dendrokronologinen näyte. Tämän hirren yläpuolisesta kerroksesta (Y22) otettiin myös näyte (nro 1), josta löytyi vain 13 kasvinjäännettä kasviroskan ja puuhiilen lisäksi.

Koeoja 3:sta otettu makrofossiilinäyte (nro 8) oli seinä hirsien välissä tilkkeenä käytetty pääosin seinäsammaleesta ja kuusen neulasista koostuva paakku, joka löytyi tynnyrin kannen alapuolelta. Paakku löytyi rakenteen Y24 viereiseltä puuroskakerroksesta (Y21), jonka on tulkittu liittyvän piha-alueen toimintoihin.

Koeoja 2:sta otettiin kaksi puulajinäytettä, sillä rakenteiden hirret olivat niin järeitä ja märkiä, että käsisahalla dendrokronologisten näytteiden ottaminen oli mahdotonta.

Moottorisaha ja sen käyttäjä (kiitokset näyttelijä Antti Kaarlelalle!) saatiin käyttöön kaivausten ensimmäisen viikon loppupuolella. Puulajinäytteet otettiin ojan 2 rakenteista Y8 ja Y10 ja molemmat osoittautuivat männyksi. Myös yksiköstä 21 löydetyistä tynnyrin kannesta KM2004059:235 yritettiin saada puulaji määriteltyä, mutta siinä ei onnistuttu.

Dendrokronologisia näytteitä otettiin koeoja 1:stä rakenteen Y24 ylimmästä hirrestä sekä koeoja 3:n rakenteista Y10 ja Y13. Kaksi näytteistä on lähetetty Joensuuhun Pentti Zetterbergille ajoitettavaksi ja niistä saatava analyysi liitetään tämän raporttiin heti sen valmistuttua. Rakenteesta Y13 otetut kaksi näytettä ovat arkeologian laboratorion kylmävarastossa myöhempiä analyysejä varten.

Yhteenveto

Virastotalon tontin koekaivauksilla esiin tullut arkeologinen jäämistö on laadultaan sellainen, että paikalla on suoritettava jatkotutkimuksia ennen rakentamisen aloittamista. Löydetyt rakenteet ja kulttuurikerrokset ovat ajoitettavissa 1700-luvun loppuun ja 1800-luvulle. Oulun mittakaavassa hirsirakenteet ovat erittäin hyvin säilyneet ja kertovat kaupungissa 1700-luvun lopulla käytössä olleista rakennusperineistä. Löydettyjen puurakenteiden tarkoitusta ei voitu selvittää, sillä niitä saatiin esille pienehköiltä alueilta. Rakenteiden luonteen perusteella voidaan kuitenkin päätellä, että myös koeojien ulkopuolella on löydettävissä lisää samoihin rakenteisiin liittyviä osia. Vain yhdestä koeojasta neljästä ei tehty rakenteellisia löytöjä.

Erityisen kiinnostavia ovat lammenpohja- ja kuivatuskerrokset, joita saatiin nyt esiin vain pieneltä alalta yhdessä koeojassa. Yhdessä koeojassa saavutettiin varmasti pohjasavi. Muiden osalla pohjasta löydettiin yhä rakenteita ja uusia kulttuurikerroksia, joita olisi tarpeen tutkia.

Oulussa 4.1.2005

Tutkija Sanna Lipponen

Luettelo koeojien stratigrafisista yksiköistä

Koeoja 1

- 1 Multa, 4-18 cm.
- 2 Tummanruskea hieno hiekka, jossa on joukossa paljon pieniä sepelikiviä, tiilimurskaa ja laastia. Kerros on paksuudeltaan 7-16 cm. Tyypiltään se on täyttö/tasoitekerros eli mullan alle tuotu nurmikon perustuskerros. Sijainniltaan yksikkö on sekundaari. Löydöt ovat 1800-1900-luvuilta sisältäen punasavikeramiikkaa, fajanssia, piiposliinia, kaakeleiden palasia, pullolasia, liitupiipun varren kappaleita, rautanauvoja ja -kuonaa sekä luita. Koska löydöt ovat monenikäisiä, yksikön voidaan katsoa koostuvan useamman aikaisesta materiaalista.
- 3 Vaaleanpunainen sepelikivikerros, jonka joukossa on hienoa hiekkää. Kerroksen paksuus on 1-6 cm. Luonteeltaan kerrostyyppi on täyttö/tasoitekerros eli nurmikon perustuskerros. Sijainniltaan yksikkö on sekundaari. Löydöt ovat kaakeleita, piiposliinia, posliinia, esine-, pullo- ja ikkunalasia, rautanauvoja sekä luita.
- 4 Hienohiekkainen tummanruskea likamaa, joka sisältää tiilimurskaa ja laastia. Paksuus on 30-44 cm. Tyypiltään se on ns. kulttuurikerros. On mahdollista, että tämä kerros on 1800-luvun lopun 1900-luvun alun pihan puutarhamaata. Löydöt ovat punasavikeramiikkaa, piiposliinia, posliinia, fajanssia, esine-, pullo- ja ikkunalasia, liitupiipun varren katkelma, luita sekä rautanauvoja ja muovinen ilmeisesti kamman osa.
- 5 Vaalean keltainen hienon hiekan linssi yksikössä 4. Kerroksen paksuus on noin 6 cm. Tätä kerrosta ei ole ojan pohjoisreunassa noin 0,5 metrin alalla. Löydötön.
- 6 Laastin, tiilimurskan ja hiilen sekainen vaaleanruskea hienohiekkainen rakennusjätekerros. Paksuus on 25-52 cm. Yksikkö on purkujätettä, jolla on peitetty yksikkö 8 eli tiililattia. Kerrosta ei ole nähtävissä ojan koilliskulmassa. Löydötön.
- 7 Vaaleanruskea hienohiekka, joka on paksuudeltaan noin 22-40 cm. Tyypiltään se on täyttökerros, jolla on peitetty yksikkö 8 eli tiililattia. Sijainniltaan se on sekundaari. Löytöinä on fajanssikaakeleita, piiposliinia, esine-, pullo- ja ikkunalasia, liitupiipun varrenkappaleita, rautainen aspi, pronssinen kiekko jonka läpi menee rautatanko, rautanauvoja, piitä sekä luita.
- 8 Tiililattia, joka on tehty aiemmin käytetyistä tiilistä.

- 9 Oranssinruskea hienohiekkainen tasoitekerros, jonka paksuus on 2-18 cm. Kerroksen tarkoituksena on toimia tasaisena alustana tiililattialle. Löydötön.
- 10 Harmaa karkeahiekkainen likamaa, jossa on tiilimurskaa ja hiiltä. Kerroksen paksuus on 5-14 cm. Tyypiltään se on ns. kulttuurikerros. Löytöinä on punasavikeramiikkaa, piiposliinia, esine- ja ikkunalasia, sulanutta lasia sekä piitä.
- 11 Harmaa tulvasavi, jonka paksuus on 2-8 cm. Kerrostyyppi on luonnollinen kerros. Löytöinä on piiposliinia, sulanutta lasia, rautanaula ja piitä.
- 12 Tummanharmaa tiilensekainen savi, jossa on pieniä kiviä, tiilimurskaa, laastia ja hiiltä. Paksuus on 17-22 cm. Tyypiltään se on ns. kulttuurikerros. Löytöinä on punasavikeramiikkaa, Westerwaldin kivisavikeramiikkaa, piiposliinia, pullo- ja esinelasia, liitupiipun varren kappaleita, sulanutta lasia, rautanauvoja, luita sekä runsaasti piitä.
- 13 Tummanharmaa savensekainen likainen hienohiekka, jossa on pieniä kiviä. Paksuus on 6-18 cm. Tyypiltään se on joko ns. kulttuurikerros tai täyttökerros. Löydötön.
- 14 Hieno vaalea tulvahiekka, jonka paksuus on 4-14 cm. Kerrostyyppi on luonnollinen kerros. Löydötön.
- 15 Tummanruskea hienohiekkainen likamaa, jossa on tiilimurskaa, paikoitellen runsaasti laastia, hiiltä ja maatumutta puuta. Paksuus on 14-22 cm. Tyypiltään se on ns. kulttuurikerros. Löytöinä on kivisavikeramiikkaa, piiposliinia, esine-, pullo- ja ikkunalasia, sulanutta lasia, liitupiipun varren katkelmia, rautanauvoja ja -esineitä, luita sekä piitä.
- 16 Tiiliä, jotka sijaitsivat sokin sokin kaivannon itäreunalla. Muutama tiilistä oli päällekkäin mutta eivät muodostaneet mitään rakennetta, tiilien ympäröstössä oli paljon laastia. Tyypiltään se on purkukerros.
- 17 Kivirakenne, jonka kivet on aseteltu ympyrän muotoon. Kiviä on kaksi kertaa. Ensimmäisessä kerroksessa kivet ovat päänkokoisia ja toisessa pienempiä. Kivien joukossa on myös tiiltä ja isoja laastipaloja. Alemman kivikerran korkeus on 2,95 m mpy.
- 18 Tummanharmaanruskea hiekka, jossa on tiilimurskaa, laastia ja hiiltä. Paksuus on noin 14-38 cm. Kerrostyyppi on ns. kulttuurikerros. Löydöt yksikön 15 alla.
- 19 Hirsiiä, jotka ovat lähes pohjois-eteläpohjoissuuntaisia eli nykyisen asemakaavan suuntaisia. Se on alun perin ollut sama yksikkö 20:n kanssa.

- 20 Puumoska, joka on alun perin ollut yksikköä 19.
- 21 Kivikerros, joka sijaitsee heti yksikön 19 eli hirsien alla. Kivien joukossa on muutamia tiiliä. Kivet irtosivat kaivurin poistaessa yllä olleita hirsii, joten niistä ei ole piirrosta.
- 22 Mustanruskea hienohiekkainen likamaa, joka sisältää tiilimurskaa, vähän laastia ja hiiltä. Paksuus on noin 20 cm. Löytöinä on piiposliinia, esine- ja ikkunalasia, liitupiipun varren katkelma, rautanauvoja, luita, naudan hammas sekä piitä.
- 23 Puuroska, jonka paksuus on noin 10 cm. Yksikön yläpinnan korkeus on 2,4 m mpy. Löytöinä on piiposliinia, esine-, pullo ja ikkunalasia, naudan luu sekä rautanauula.
- 24 Hirsii, jotka ovat lähes itä-länsisuuntaisia eli nykyisen asemakaavan suuntaisia. Hirsien pinnassa on mäntykaarnaa. Hirsien korkeudet ovat 2,57 m mpy ja 2,39 m mpy.
- 25 Kattotiiliä.
- 26 Rimoja, joiden korkeus on 2,29 m mpy. Pienen piston perusteella yksikön 23 tyyppinen puuroska jatkuu rimojen alapuolella.
- 27 Tumma hienohiekkainen likamaa, jossa on tiilimurskaa ja hiiltä. Ei löytöjä.

Koeoja 2

1.Asvaltti

1. Sora, jonka paksuus on 14-16 cm.
2. Mustanruskea likainen rakennusjätekerros, jossa on kiviä, tiilimurskaa, tiiliä, betonia ja hiiltä. Paksuus on noin 0,5 metriä. Kerros on tyypiltään purkukerros. Purkujätteet on levitetty pihamaalle. Löydöt ovat punasavi- ja kivisavikeramiikkaa, piiposliinia, posliinia, punasavikaakeleita, esine-, pullo- ja ikkunalasia, nahkaa, muovinen kynänvarsi, rautanauvoja sekä luita. Lisäksi löytöjen joukossa oli muovikorkillinen pieni lasipullo, joka haisi pahalle ja myrkylliselle. Pullo poistettiin muiden löytöjen joukosta juuri sen vuoksi. Löydöt ovat ajoitettavissa 1900-luvun alkupuoliskolle.
3. Vaalea karkea hiekka, joka sisältää tiiliä ja tiilimurskaa. Kerroksen paksuus on noin 20-34 cm. Tyypiltään se on purkukerros ja siten sijainniltaan sekundaari. Löydötön.
4. Tummanruskea karkea hiekka eli likamaa, jossa on soraa, kiviä, tiilimurskaa, laastia ja hiiltä. Kerroksen paksuus on 34-50 cm. Löytöinä on punasavikaakeleita, kivisavikeramiikkaa,

piiposliinia, fajanssia, ikkunalasia, sulanutta lasia, liitupiipun varren kappale, pronssiesine, rautanauvoja sekä naudan sääriluu.

5. Suuria kiviä, jotka ovat noin 50 cm halkaisijaltaan. Kivet eivät muodosta mitään selvää rakennetta, mutta ovat paikalla 1900-luvun alussa sijainneen rakennuksen kivijalan jäänteitä. Kivien korkeus on 3,75 m mpy.
6. Tumma siniharmaa savi, joka sisältää kiviä. Paksuus on 22-52 cm. Löytöjä on vähän: piiposliinia, ikkunalasia ja rautanauva.
7. a. Puuroska, jossa on tiilimurskaa. Rakenteen 8b itäpäästä viimeisten kahden hirren välistä tuli sahanpurumaista puujätettä ja tiilimurskaa. Paksuus 4-24 cm. Löytöinä on punasavikaakeleita, piiposliinia, ikkunalasia, rautanauva ja luita.
b. Paksuja hirsii ja lautoja, joiden yhteydessä on mäntykaarnaa.
8. Puuroska, jossa on myös tuohta ja koivunrankoja, jotka ovat halkaisijaltaan noin 15-20 cm. On samanikäinen ja osittain myös samassa tasossa yksikön 8b kanssa. Paksuus n. 12 cm. Löytöinä on puna- ja valkosavikaakeleita, kivisavikeramiikkaa, piiposliinia, posliinia, fajanssia, pullo- ja ikkunalasia sekä sulanutta lasia.
9. Kellertävän ruskea hieno hiekka, täyttö- tai pohjustuskerros. Paksuus n. 12-20 cm. Löytöinä on piiposliinia, pullolasia ja kylkiluu.
10. Puuroska, jossa tummanharmaata hienoa hiekkaa ja savea, joka sisältää myös paikoin hiiltä ja tuohta. Paksuus on 18-32 cm. Se on joko lammen täyttö- tai luonnollinen pohjakerros. Löydöt sisältävät punasavikaakelin kappaleen, piiposliinia, esine- ja ikkunalasia, sulanutta lasia sekä liitupiipun varrenkatkelmia.
11. Puuroska, jonka paksuus on 26-44 cm. Yksikön ylimmän pinnan korkeus on 1,6 m mpy. Yksikkö on ilmeisesti lammen täyttö- tai pohjakerroksia. Löytöinä yksi kylkiluu.
12. Hirret eli kolme päällekkäistä puu kertaa, jotka kulkevat toinen itä-länsisuunnassa ja toinen pohjois-eteläsuunnassa. Halkaisijaltaan ne ovat noin 12-24 cm. Ylimmän puun korkeus on 1,43 m mpy ja alimman 1,24 m mpy. Hirret saatiin vain osittain esille, joten niiden funktio jäi epäselväksi.
13. Sinertävänharmaa savi, joka voi olla joko tulva-, täytekerros tai pohjasavi. Savea kaivettiin syvyydelle 1,16 m mpy, jolloin vesi nousi kuopan pohjalle ja havainnointi tuli mahdottomaksi. Löydötön.

Koeoja 3

1. Asvaltti
2. Sora, jonka paksuus on noin 20-36 cm.
3. Mustanruskea likainen rakennusjätekerros, joka on koostumukseltaan hienohiekkainen ja tiilimurskainen. Paksuus on noin 20-38 cm. Kerros on tyypiltään purkukerros. Purkujätteet on

levitetty pihamaalle. Löytöjä ei otettu talteen, sillä maat kaivettiin poissa koneella. Yksikkö voidaan ajoittaa 1900-luvun alkupuoliskolle.

4. Puhdas hieno hiekka, joka näkyy vain kaivannon pohjoisprofiilissa. Kerroksen paksuus on noin 8 cm. Tyypiltään se on täyttökerros. Yksiköstä on yksi löytö: punasavikeramiikka astian reunapala.
5. Vaaleanruskea karkeahiekkainen likamaa, joka sisältää sekä soraa että tiilimurskaa. Yksikkö näkyy vain ojan eteläprofiilissa. Paksuus on noin 20 cm. Löydöt ovat lasia.
6. Kivet, jotka ovat halkaisijaltaan noin 30 cm-1 m. Joukossa on sekä luonnonkiviä, että piikkaamalla muotoiltuja graniittisia peruskiviä. Kivet eivät muodosta mitään selvää rakennetta, mutta ovat paikalla 1900-luvun alussa sijainneen rakennuksen kivijalan jäänteitä.
7. Harmaa savi, joka näkyy vain ojan pohjoisprofiilissa. Paksuus on noin 40 cm. Löydötön.
8. Tummanruskea hienohiekkainen likamaa, jonka paksuus on noin 10 cm. Löytöinä on punasavikeramiikkaa ja -kaakeleita, piiposliinia, pullo- ja ikkunalasia, rautanauvoja sekä luita.
8. b. Hirsiarinan kulma, jossa on vierekkäin kolme hirttä. Rakenteesta kaivettiin esiin 5,16x2,1 m. Osa pitkän seinän hirsistä jäi kaivannon pohjoisseinään ja nämä hirret jatkuvat myös itäseinän sisälle. Lyhyen seinän hirret saatiin koko leveydessään esille, mutta ne jatkuvat eteläprofiilin sisälle, joten rakenteen kokoa ei saatu selville. Yksikkö on samanaikainen yksikön 25 kanssa.
9. Puuroska, jonka paksuus on 28-66 cm. Sitä leikkaa yksikkö 29. Löytöinä on punasavi kaakelin pala, piiposliinia, fajanssia, posliinia, esine-, pullo- ja ikkunalasia, piitä, rautanauva, leikattu naudan sarvi sekä luita.
10. Hirsiarina. Kokonaispituus on noin 4,5 metriä. Rakenteessa on kaksi pystypaaluja, joiden välillä kulkee yksi pitkä ilmeisesti katkennut hirsi. Itäpään pystyhirsi ja pitkittäinen hirsi ovat saaneet yksikkönumeron 24. Rakenteen itäpäässä olevaan pystyhirteen liittyy myös kaivantoon nähden poikittaisia hirsiiä, jotka muodostavat seinän. Seinän länsipuoli on laudoitettu. Seinän sisälle yhä länteen päin näyttäisi lähtevän yksi hirsi. Useampia hirsiiä, jotka ovat lautojen alla, löytyy myös yksikön 14 eli koivurimojen alapuolella. Siltä varalta että nämä eivät ole yhä samaa rakennetta, niille on annettu yksikkönumero 15. Samaan rakenteeseen kuuluneeseen kuuluu myös kolmaskin, hieman pienempi pystypaalu ja siihen liittyvät hirret.
11. Vaaleanharmaa savinen likainen hienohiekka, jossa on tiilimurskaa. Paksuus on noin 30-55 cm. Löytöinä on runsaasti vihreää lasia ja kaksi rahaa, jotka löytyivät korkeuksilta 2,28 ja 2,05 m mpy. Sitä leikkaa yksikkö 29. Löytöinä on puna- ja kivasavikeramiikkaa, piiposliinia, fajanssia, posliinia, esine-, pullo- ja ikkunalasia, liitupiipun varren katkelmia, kaksi rahaa, pronssiesineitä, rautanauvoja sekä luita.
12. Vaaleanruskea karkea hiekka, joka on linssinä yksikössä 11.
13. Pyöröhirsiiä.
14. Koivurimoja.

15. Lauta- ja hirsirakenne, mahdollisesti sama yksiköiden 10 ja 24 kanssa. Laudat ovat leveydeltään 12-18 cm ja hirret 10-20 cm.
16. Vaaleankeltainen puhdas hienohiekka, jonka paksuus on noin 15 cm. Luonteeltaan yksikkö on lauta- ja hirsirakenteen 15 perustuskerros. Tätä yksikköä kaivettiin esiin vain Y15 kahden hirren välistä, joten havainnointi alue oli erittäin pieni.
17. Puuta. Yksikkö löytyi yksikön 16 alta ja siitä saatiin esille vain sen verran, että voitiin todeta sen olevan puuta, joko hirttä tai lautaa.
18. Harmaa savi, jonka paksuus on noin 12-16 cm. Löytyy vain ojan länsireunasta. Ei löytöjä.
19. Puuroska, jonka paksuus on noin 20 cm.
20. Ruskeanharmaa savi, jossa on tiilimurskaa. Paksuus on noin 24-38 cm. Löytöinä on punasavikeramiikkaa ja -kaakelin pala, piiposliinia, esine-, pullo- ja ikkunalasia, rautanauvoja sekä kylkiluu.
21. Puuroska, josta löytyi vähän sammalta ja kerppu. Paksuus 5-15 cm. Löytöinä on punasavikeramiikkaa, piiposliinia, pullo- ja ikkunalasia, liitupiipun varren katkelmia, joista yksi on koristeltu, pronssiesine, kaksi tynnyrin kannen kappaletta (keskimmäinen osa puuttuu), piitä sekä luita.
22. Kiviä ja tiilimurskaa. Yksikön 24 eteläpuolella oleva pienten kivien ja tiilien ja tiilimurskan alue. Tiilimurska on pääsääntöisesti kivien päällä. Paksuus on noin 5-20 cm ja pinta-ala 0,7x1,3 m.
23. Puhdas hiekkainen savi, joka on paksuudeltaan noin 5-10 cm. Yksikkö rajautuu yksikön 24 sisäpuolelle. Löydötön.
24. Aivan hirsiarina? Kaivannon itäpäässä oleva neliskulmainen kehikko, jossa on yksi neliskulmainen pystypaalu. Yksikkö on samaa rakennetta yksikön 10 kanssa.
25. Hirsirakenne, joka sijaitsee aivan kaivannon länsipäädyssä. Hirsii oli alun perin 3 päällekkäin, mutta piirrettyssä länsiprofiilissa niitä näkyy 2, sillä kaivinkone veti päällimmäisen hirren poikki. Keskimmäisen hirren ylin korkeus on 3,21 m mpy.
26. Puuroska, jota syvemmälle ei kaivettu. Löydöt ovat piiposliinia, esinelasia, nahkaa ja naudan kämmen- tai jalkapöydänluu.
27. Puuroska, jonka paksuus on 3-5 cm.
28. Puhdas vaalea hiekka, jonka paksuus 4-10 cm.
29. Kaivanto, joka on tehty yksiköihin 9 ja 11 ja täyttyy yksiköllä 20.

Koeoja 4

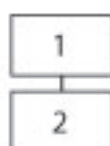
1. Asvaltti
2. Sora, jonka paksuus on noin 45 cm.
3. Punertavanruskea hienohiekkainen likamaa, jossa on savea ja tiilimurskaa. Kerroksen paksuus on 60-95 cm. Kerros on tyypiltään sekoittunutta kulttuurimaata. Löydöt ovat kivilinjakeraamiikan pullon pohjaosa (lähes puolet säilynyt), piiposliinisen lautasen pohjapala sekä liitupiipun varren katkelma.
4. Kellanharmaa savi, jonka paksuus on noin 10-25 cm. Yksikkö on mahdollisesti luonnollinen tulvasavi. Löydötön.
5. Mustanruskea hiekka, jossa on pieniä kiviä, humusta, hiiltä ja tiilimurskaa sekä savilinssejä. Paksuus on 37-60 cm.
6. Puuroska, jonka paksuus on 20-35 cm. Löytöinä on punasavikeramiikkaa, fajanssia, esine-, pullo- ja ikkunalasia, piitä, rautanauvoja sekä luita.
7. Mahdollinen kivijalka, joka on kasattu yhden suuren luonnonkiven (1,4x0,6x0,7 m) ympärille. Kivijonon kokonaispituus on noin 2 metriä ja korkeus 3,24 m mpy.
8. Keltaisenruskea savinen hienohiekka, jonka paksuus on noin 10-40 cm.

Pohjasavi, yksikkö 7:n suurin kivi ulottuu pohjasaveen saakka.

Matriisien lukuohjeet

Yksiköillä ei ole ajallista eikä suoraa fyysistä kontaktia.

Yksiköillä on ajallinen ja suora stratigrafinen kontakti.

Yksiköillä on ajallinen ja fyysinen korrelaatio, alun perin sama yksikkö.

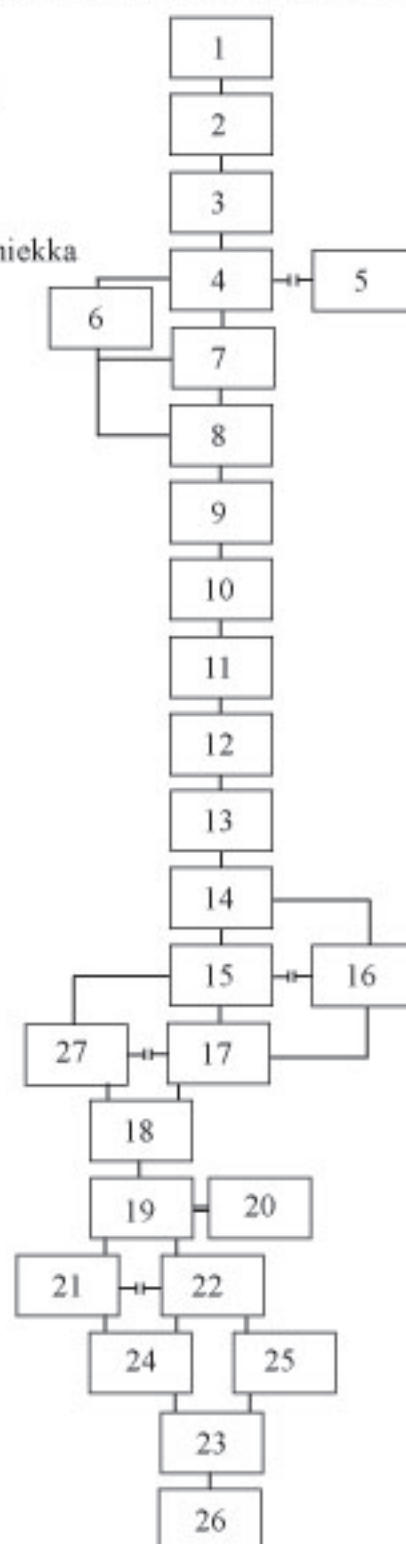
Yksiköillä on ajallinen korrelaatio, mutta ne ovat eri yksiköitä.

Rajapinta

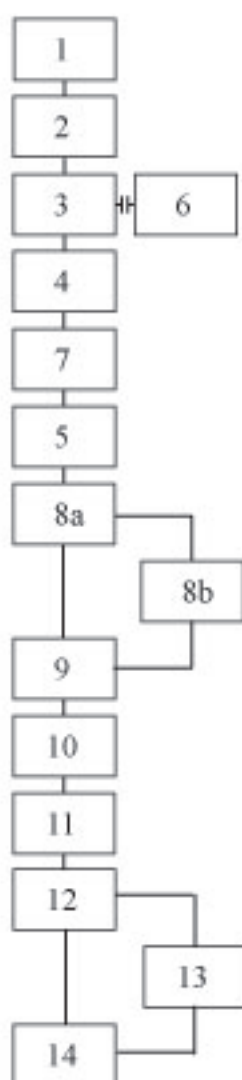
Oulun Virastotalo 2004, Tontti 31 ja koeoja 1, Harrisin Matriisi ja selvitys yksiköistä

Yksikkö 1	Multa
Yksikkö 2	Tummanruskea hieno hiekka; paljon pieniä sepelikiviä, tiilimurskaa ja laastia
Yksikkö 3	Vaaleanpunainen sepelikivikerros
Yksikkö 4	Hienohiekkainen tumman ruskea likamaa; laasti, tiilimurska
Yksikkö 5	Vaaleankeltainen hienon ja puhtaan hiekan linssi yksikössä 4
Yksikkö 6	Laastin, tiilimurskan ja hiilen sekainen vaaleanruskea hienohiekkainen rakennusjätekerros
Yksikkö 7	Vaaleanruskea hiekka
Yksikkö 8	Tiililattia
Yksikkö 9	Oranssinruskea hienohiekkainen tasoitekerros
Yksikkö 10	Harmaa karkeahiekkainen likamaa
Yksikkö 11	Vaaleanharmaa savi
Yksikkö 12	Tummanharmaa tiilensekainen savi
Yksikkö 13	Tummanharmaa savensekainen likainen hienohiekka
Yksikkö 14	Hieno vaalea hiekka
Yksikkö 15	Tummanruskea hienohiekkainen likamaa
Yksikkö 16	Tiiliä
Yksikkö 17	Kivirakenne
Yksikkö 18	Tummanharmaan ruskea hiekka
Yksikkö 19	Hirsiä
Yksikkö 20	Puumoska
Yksikkö 21	Kivikerros
Yksikkö 22	Mustanruskea hienohiekkainen likamaa
Yksikkö 23	Puuroska
Yksikkö 24	Hirsiä
Yksikkö 25	Kattotiiliä
Yksikkö 26	Rimoja
Yksikkö 27	Tumma hienohiekkainen likamaa

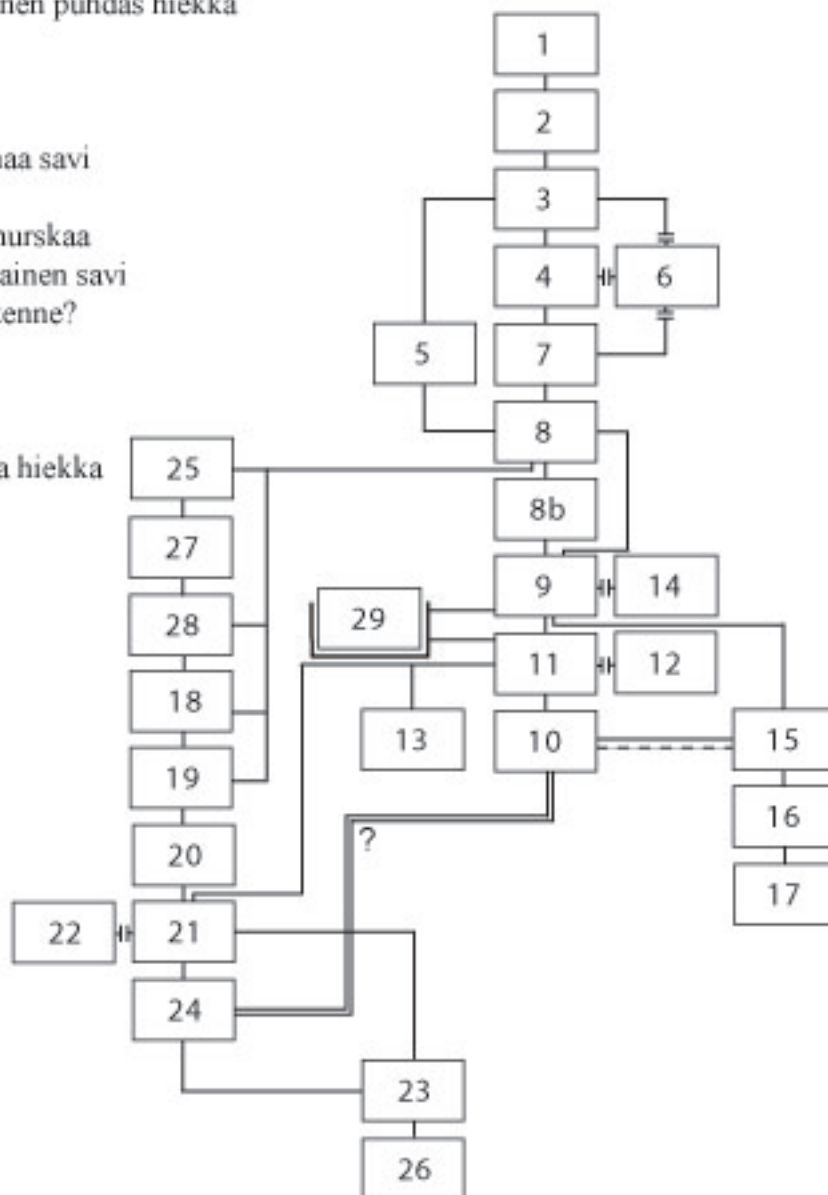

Oulu Virastotalo 2004, Tontti 1 ja koeoja 2, Harrisin Matriisi ja selvitys yksiköistä

Yksikkö 1	Asvaltti
Yksikkö 2	Sora
Yksikkö 3	Mustanruskea likainen täyttömaa
Yksikkö 4	Vaalea karkea hiekka, joka sisältää tiiliä ja tiilimurskaa
Yksikkö 5	Tummanruskea karkea hiekka, likamaa
Yksikkö 6	Suuria kiviä
Yksikkö 7	Tumma siniharmaa savi
Yksikkö 8a	Puuroska
Yksikkö 8b	Paksuja hirsiä ja lautoja
Yksikkö 9	Puuroska, jossa koivunrankoja
Yksikkö 10	Kellertävän ruskea hieno hiekka
Yksikkö 11	Puuroska, jossa tummanharmaata hienoa hiekkaa ja savea
Yksikkö 12	Puuroska
Yksikkö 13	Hirret
Yksikkö 14	Sinertävänharmaa savi

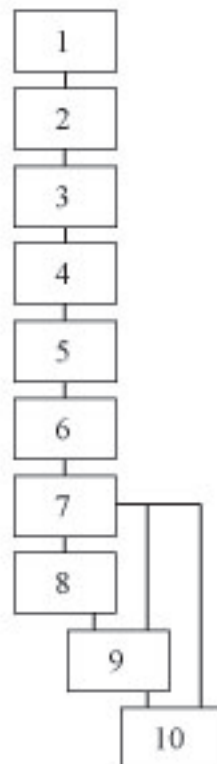
- Yksikkö 1 Asvaltti
- Yksikkö 2 Sora
- Yksikkö 3 Mustanruskea likainen rakennusjätekerros
- Yksikkö 4 Puhdas hieno hiekka
- Yksikkö 5 Vaaleanruskea karkeahiekkainen likamaa
- Yksikkö 6 Kivet
- Yksikkö 7 Harmaa savi
- Yksikkö 8 Tummanruskea hienohiekkainen likamaa
- Yksikkö 8b Hirsiarina
- Yksikkö 9 Puuroska
- Yksikkö 10 Aitan hirsirakenne?
- Yksikkö 11 Vaaleanharmaa savinen likainen hienohiekka
- Yksikkö 12 Vaaleanruskea karkea hiekka
- Yksikkö 13 Pyöröhirsiä
- Yksikkö 14 Koivurimoja
- Yksikkö 15 Lauta- ja hirsirakenne
- Yksikkö 16 Vaaleankeltainen puhdas hiekka
- Yksikkö 17 Puuta
- Yksikkö 18 Harmaa savi
- Yksikkö 19 Puuroska
- Yksikkö 20 Ruskeanharmaa savi
- Yksikkö 21 Puuroska
- Yksikkö 22 Kiviä ja tiilimurskaa
- Yksikkö 23 Puhdas hiekkainen savi
- Yksikkö 24 Aitan hirsirakenne?
- Yksikkö 25 Hirsirakenne
- Yksikkö 26 Puuroska
- Yksikkö 27 Puuroska
- Yksikkö 28 Puhdas vaalea hiekka
- Yksikkö 29 Kaivanto

MATRIISI 4

Oulun Virastotalo 2004, Tontti 31 ja koeoja 4, Harrisin Matriisi ja selvitys yksiköistä

Yksikkö 1	Asvaltti
Yksikkö 2	Sora
Yksikkö 3	Punertavanruskea likamaa
Yksikkö 4	Kellanharmaa savi
Yksikkö 5	saven ja tiilimurskan sekainen likamaa
Yksikkö 6	puuroska
Yksikkö 7	luonnonkivet
Yksikkö 8	savinen maa
Yksikkö 9	pohjasavi

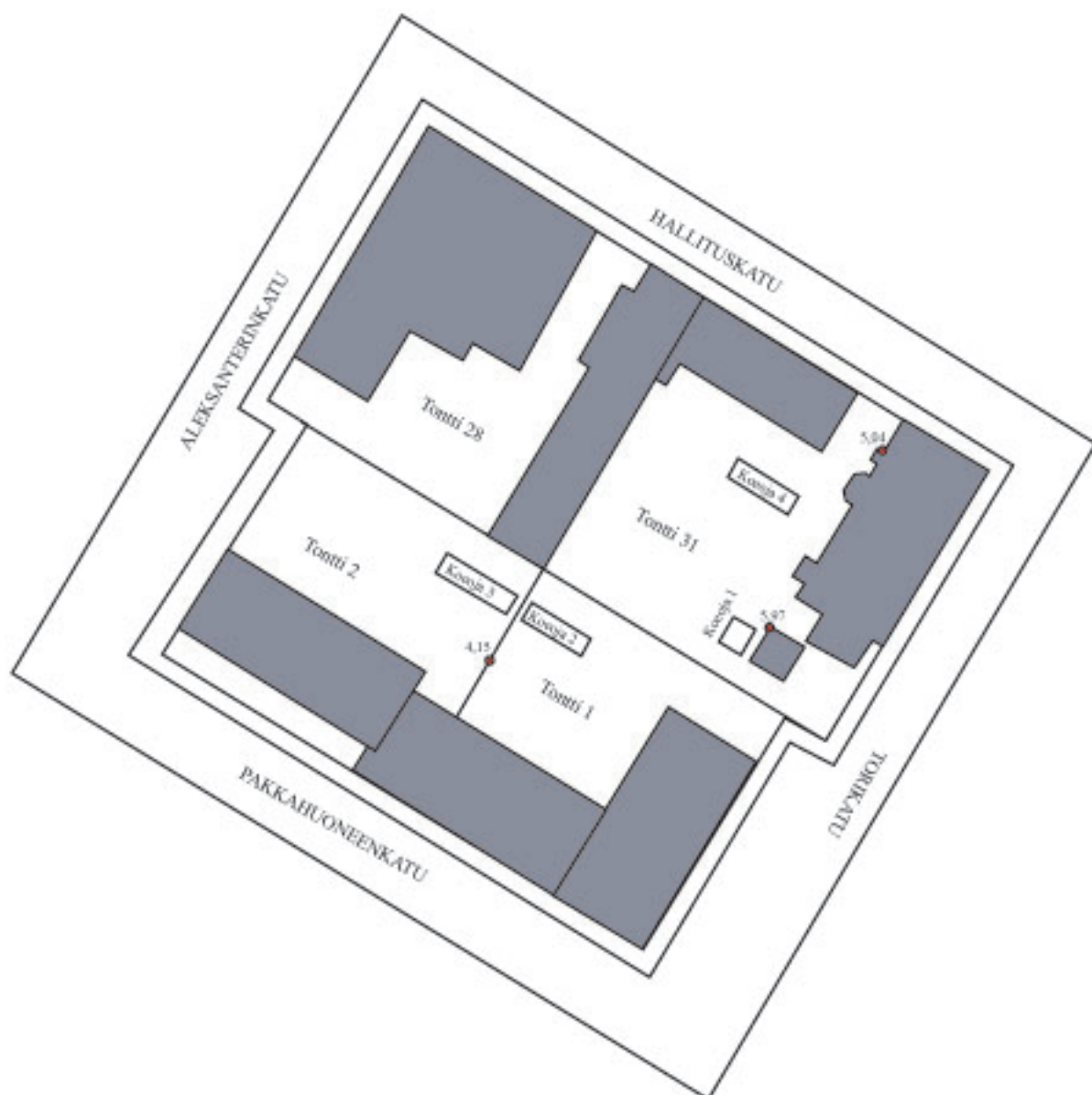
OULU, Virastotalo 2004 (VIRTA-04)

S. Lipponen 2004

PK 2444 09 OULU

Peruskoordinaatit $x= 7213,9$; $y= 3428$; $z= 1,2-5,2$ m mpy

1. Yleiskartta kortteliin nro 7 tonteille 1, 2 ja 31 tehdyistä kaivannoista (koeojat 1-4). Mk 1:500. Jäljentänyt Marika Hyttinen 19.8.2004.
2. Yleiskartta kaivannoissa käytetyistä nollakohdista. Mk 1:50. Piirtänyt M. Hyttinen.
3. Tontti 31, koeoja 1. Tasokartta rakenteesta R8 (tiilitaso). Mk 1:20. Piirtänyt M. Hyttinen 6.8.2004.
4. Tontti 31, koeoja 1. Tasokartta rakenteesta R17 (kiviryhmä/taso). Mk 1:20. Piirtänyt M. Hyttinen 7.7.2004.
5. Tontti 31, koeoja 1. Tasokartta rakenteesta R19 (ylempi taso). Mk 1:20. Piirtänyt M. Hyttinen 7.7.2004.
6. Tontti 31, koeoja 1. Tasokartta rakenteesta R19 (alempi taso), Mk 1:20. Piirtänyt M. Hyttinen 8.7.2004.
7. Tontti 31, koeoja 1. Etelälounasprofiili väliltä 0-2 m. Mk 1:20. Piirtänyt M. Hyttinen 9.7.2004.
8. Tontti 1, koeoja 2. Tasokartta rakenteesta R8 (hirsirakenne, laiturit?). Mk 1:20. Piirtänyt M. Hyttinen 29.6.2004.
9. Tontti 1, koeoja 2. Eteläkaakkoprofiili väliltä 1,10-4,40 m. Mk 1:20. Piirtänyt M. Hyttinen 29.6.2004.
10. Tontti 2, koeoja 3. Tasokartta rakenteesta R8b (hirsirakenne). Mk 1:20, Piirtänyt M. Hyttinen 30.6.-2.7.2004.
11. Tontti 2, koeoja 3. Tasokartta rakenteista R14 (riuku-, lauta- ja hirsirakenne), R10 (hirsirakenne) ja R13 (hirsirakenne). Mk 1:20. Piirtänyt M. Hyttinen 1.7.2004.
12. Tontti 2, koeoja 3. Itäkaakkoprofiili rakenteesta R10:stä väliltä 1-2 m. Mk 1:10. Piirtänyt M. Hyttinen 1.7.2004.
13. Tontti 2, koeoja 3. Tasokartta rakenteesta R14 (alempi taso). Mk 1:20. Piirtänyt M. Hyttinen 2.7.2004.
14. Tontti 2, koeoja 3. Pohjoiskoillisprofiili väliltä 0-7,10 m. Mk 1:20. Piirtänyt M. Hyttinen 2.7.2004.
15. Tontti 2, koeoja 3. Luodeprofiili väliltä 0-1,30 m. Mk 1:20. Piirtänyt M. Hyttinen 5.7.2004.
16. Tontti 21, koeoja 4. Pohjoisprofiili väliltä 0-4,5 m. Mk 1:50. Piirtänyt M. Hyttinen 5.7.2004.
17. Nikodemus Tessin vanhemman kartta vuodelta 1649 (Lähde: Ikonen & Mökkönen 2002, Liite 3.1).
18. Claes Claessonin kartta vuodelta 1651 (Lähde: Ikonen & Mökkönen 2002, Liite 3.2).
19. Kartta vuodelta 1705 (Lähde: Ikonen & Mökkönen 2002, Liite 3.4).
20. Jacob Johan Wikarin kartta vuodelta 1748 (Lähde: Ikonen & Mökkönen 2002, Liite 3.5).
21. Märten Hackzellin kartta vuodelta 1763 (Lähde: Niskala 2002, 33).
22. Yksityiskohta Märten Hackzellin kartasta (Lähde: Rakennushistoriaselvitys 2004, kuva 24).

● Käytetty korkeuspiste (m/mpy)

■ Rakennus

OULU Virastotalo (VIRTA-04) S. Lipponen 2004	Yleiskartta Tutkitut alueet; koeajat 1-4 1:1000
Mittausdokumentointi	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
Puht. piirt. M. Hyttinen 2004	Sturenkatu 4 FL 169 00511 Hki p. 09-40501
	Kartta 1

HALLITUSKATU

ALEKSANTERINKATU

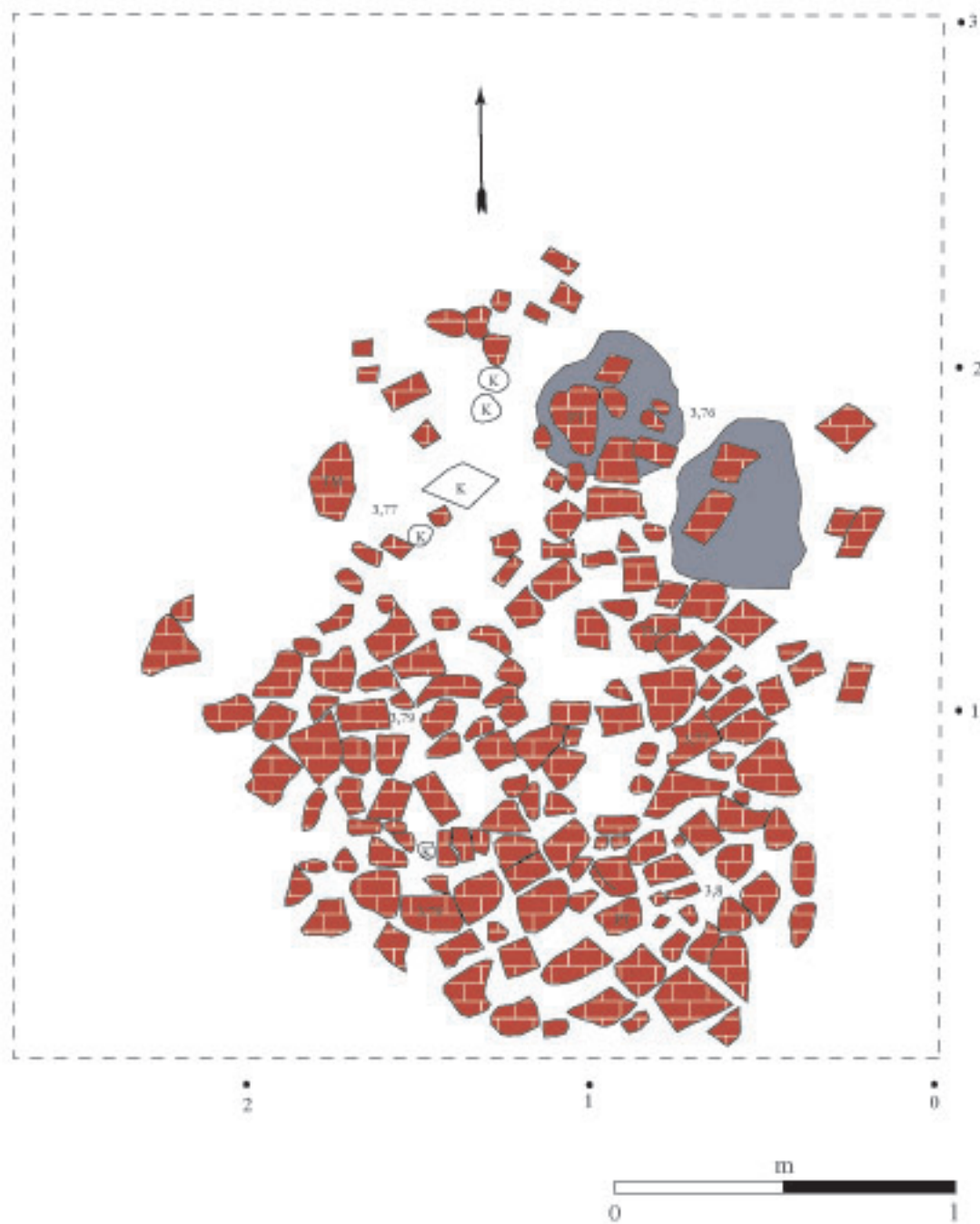
TORIKATU

PAKKAHUONEENKATU

Rakennus

- Käytetty nollakohta I-VII
- Nollakohta I kartoissa 3, 4 ja 7
- Nollakohta II kartoissa 5 ja 6
- Nollakohta III kartoissa 8 ja 9
- Nollakohta IV kartoissa 11, 10, 13 ja 14
- Nollakohta V kartassa 12
- Nollakohta VI kartassa 15
- Nollakohta VII kartassa 16

<p>OULU Virastotalo (VIRTA-04) S. Lipponen 2004</p>	<p>Yleiskartta Koojien 1-4 nollakohdat I-VII 1:500</p>	
<p>Mittausdokumentointi Pirttäyt M. Hyttinen 13.8.2004</p>	<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI</p>	<p>Sturenkatu 4 PL 169 00511 HKI p. 09-40501</p> <p style="text-align: center;">Kartta 2</p>

- Vaaleanruskea hiekka, Y7
- Vaalean savun linssi
- Tiilimurskaa
- Kivi
- Tili
- Palanut tiili

<p>OULU Virastotalo (VIRTA-04) S. Lipponen 2004</p>	<p>Tasokartta Tontti 31, Kooeja 1, Y8 (tiilirakenne) 1:20</p>	
<p>Mittausdokumentointi M. Hyttinen 6.7.2004 Puht. piirt. M. Hyttinen 2004</p>	<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI</p> <p>Surenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501</p>	
	<p>Kartta 3</p>	

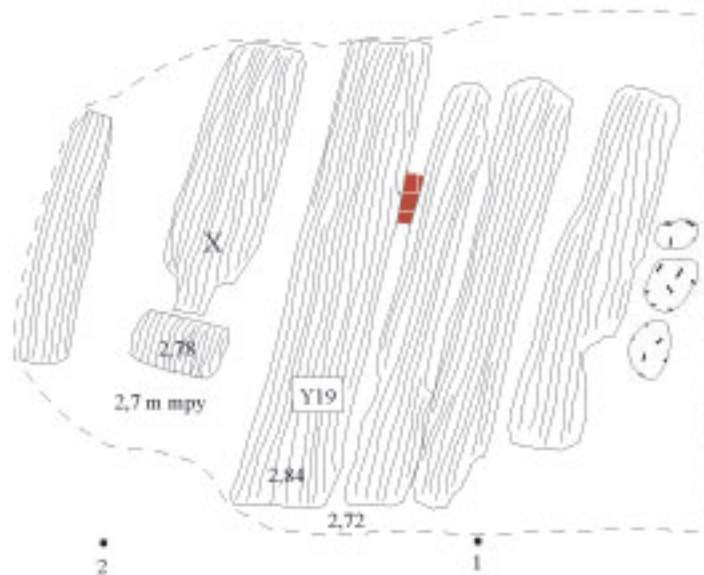

- Likamaa, jossa hiiltä ja tiiltä sessa, Y15
- Hieno vaalet tulvahiikka, Y14
- Tilimurskaa
- Kivi
- Tiili
- Puuta

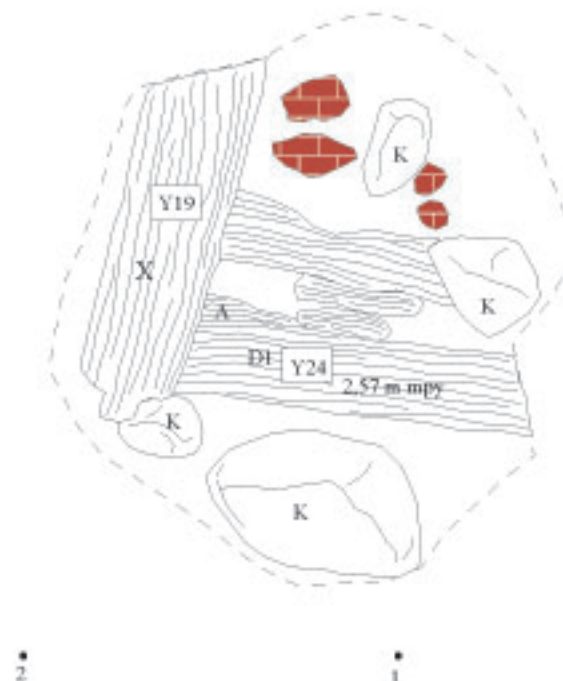
<p>OULU Virastotalo (VIRIA-04) S. Lipponen 2004</p>	<p>Tasokartta Tontti 31, Kooeja 1, Y17 (kivirakenne) (1:20)</p>	
<p>Mittausdokumentointi M. Hyttinen 7.7.2004 Puht. piirt. M. Hyttinen 2004</p>	<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI</p> <p>Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501</p> <p style="text-align: right; font-weight: bold; font-size: 1.2em;">Kartta 4</p>	

Taso 1
(Kartta 5)

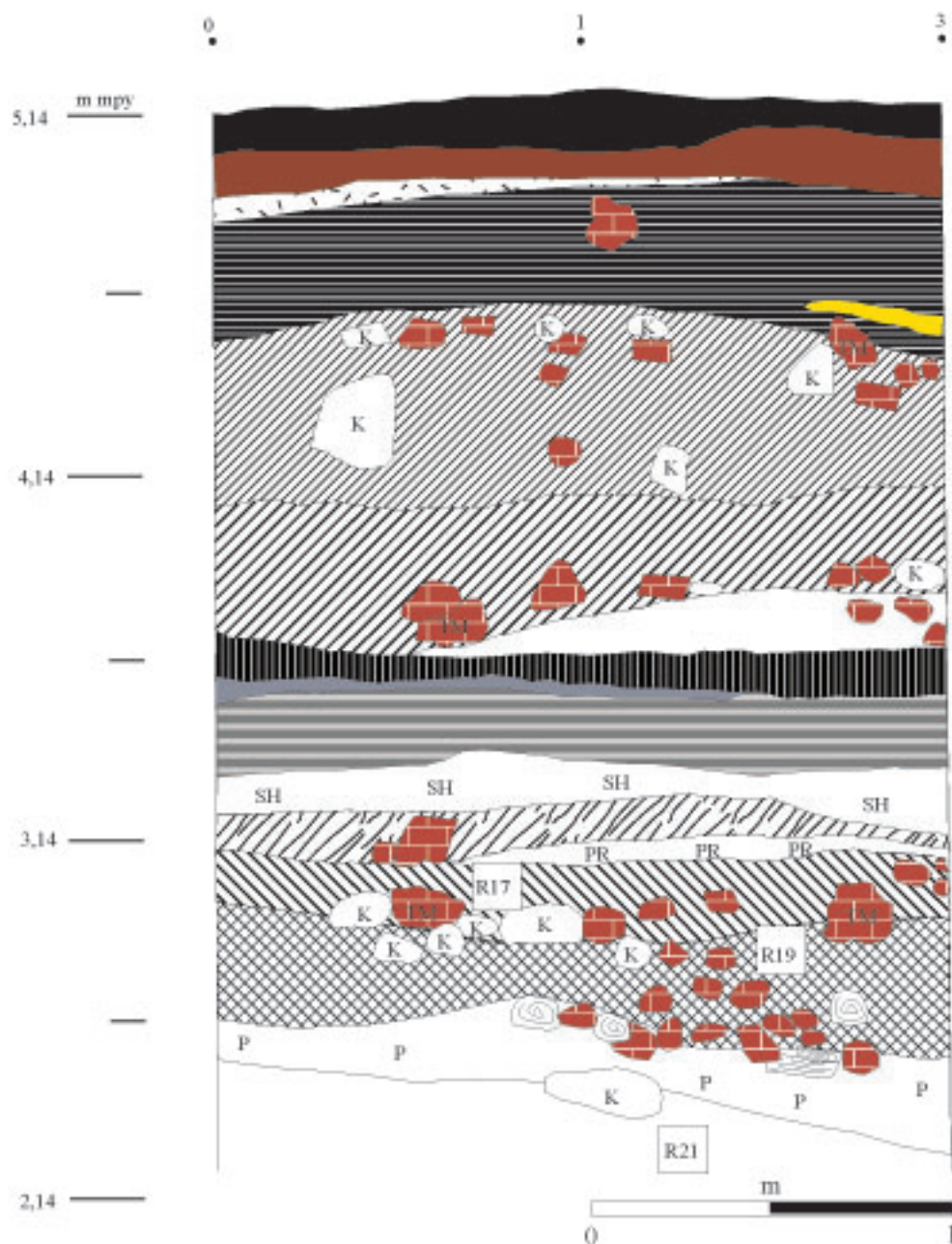
- Likamaa, Y22
- Tuotta
- Tili
- Kivi
- Veistetty hirsi
- Sama puu
- Alin puu
- Dendrokronologinen näyte
nro 1

Taso 2
(Kartta 6)

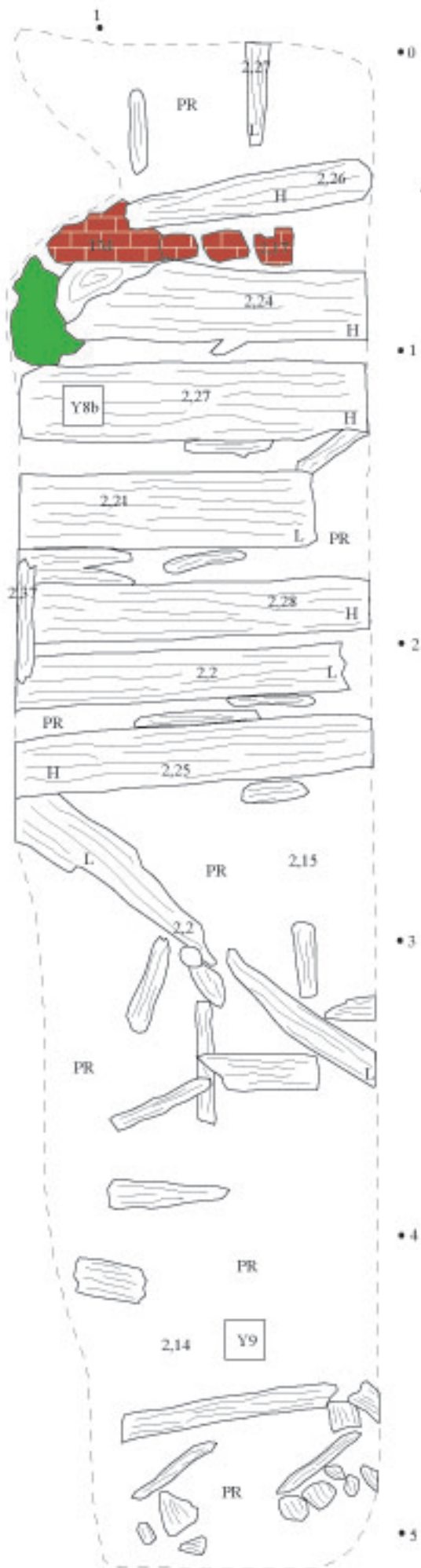

<p>OULU Virastotalo (VIRIA-04) S. Lipponen 2004</p>	<p>Tasokartta, tasot 1 ja 2 Tontti 31, Kooja 1, Y19 ja Y24; (hirsirakenne) (1:20)</p>	
<p>Mittausdokumentointi M. Hyttinen 7.7.2004 Puht. piirt. M. Hyttinen 2004</p>	<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI</p>	
	<p>Surenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501</p>	<p>Kartat 5 ja 6</p>

Multaa, Y1	Tiilensekainen savi, Y12	Likamaa, jossa haitta ja tiiltä, Y15	Kivi
Tummanruskea maa, jossa seassa pieniä kiviä sekä laastia, Y2	Savensekainen liikainen hiekka, Y13	Tummanharmaa hiekka, Y18	Veistetty puuta sytyt pitkittäin kaivantoon nShden
Sepelihiekkaa, Y3	Hieno vaalea hiekka, Y14	Likamaa, Y22	Veistetty lauta sytyt kohtisuoraan kaivantoon nShden
Likamaa, jossa seassa laastia ja tiilimurskaa, Y4	Puuroskalinsi	Tiili	Veistetty hirsi sytyt kohtisuoraan kaivantoon nShden
Vaalea puhdas hiekka, Y5		Tiilimurskaa	
Rakennusjätterros, Y6			
Vaaleanruskea hiekka, Y7			
Hiekkatasoitekerros, Y9			
Sekamaata/liikamaata, Y10			
Liikainen savi (tulvasavi), Y11			

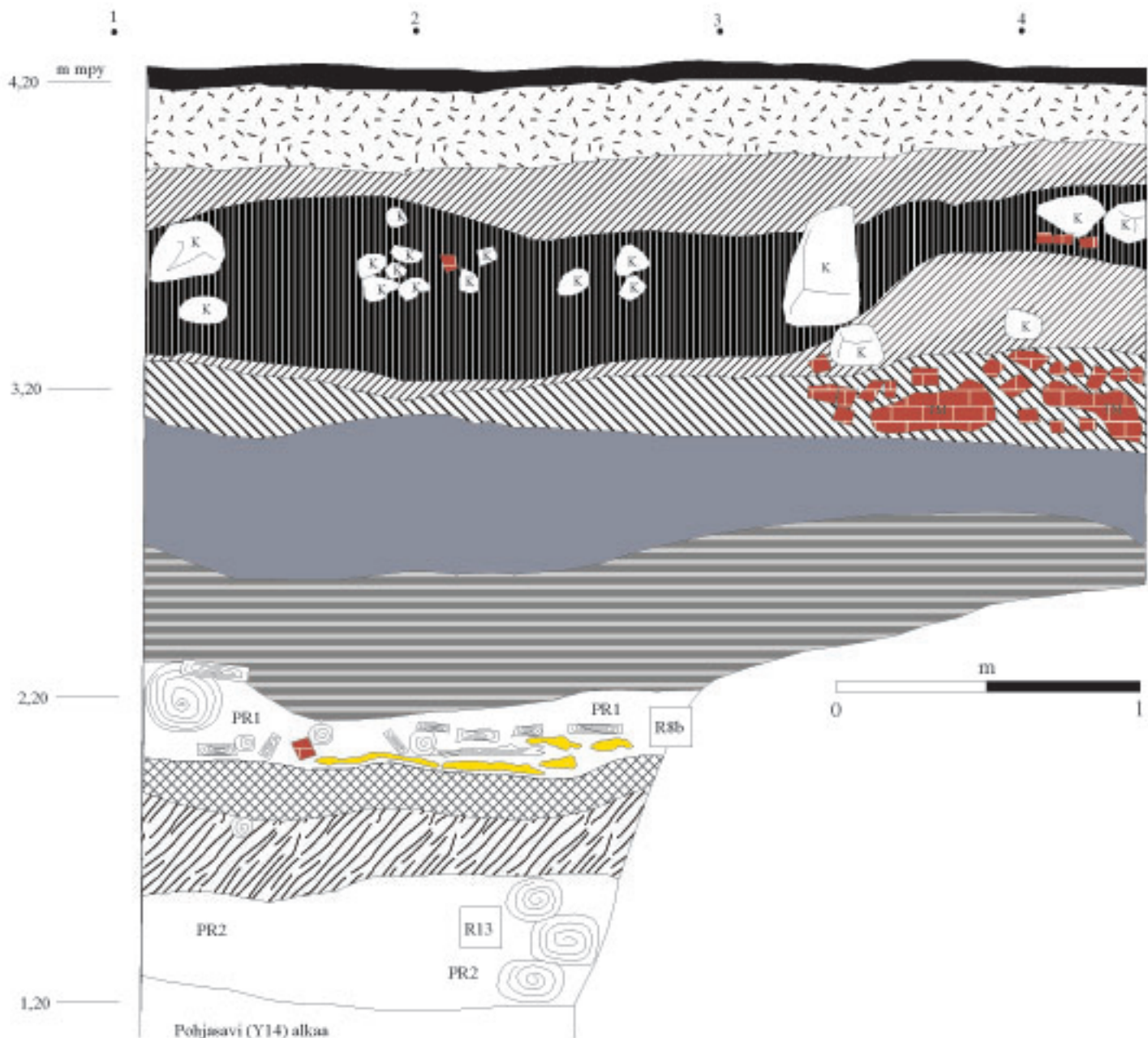
OULU Virastotalo (VIRTA-04) S. Lipponen 2004	Profiilikartta/etelälounasprofiili Tontti 31, Kooja 1, R17, R19, R21 Hirsi-, kivi- ja tiilirakenteita (1:20)	
Mittausdokumentointi M. Hyttinen 9.7.2004 Puht. piirt. M. Hyttinen 2004	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 7

<p>Tasokartta, Tontti 1, koeoja 2, R8b (hirsirakenne, latturi?) 1:20</p>	<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI</p>	<p>Kartta 8</p>
<p>OULU Virustalo (VIRTA-04) S. Lipponen 2004</p>	<p>Mittausdokumentointi M. Hyttinen 29.6.2004</p>	<p>Shorenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40591</p>
<p>Publ. piirt. M. Hyttinen 2004</p>		

- PR Puuroskaa, Y9
- Vihertynyt maa
- Tiili
- Tiilimurskaa
- K Kivi
- Puuta, hirsi (H) tai veistetty lauta (L)

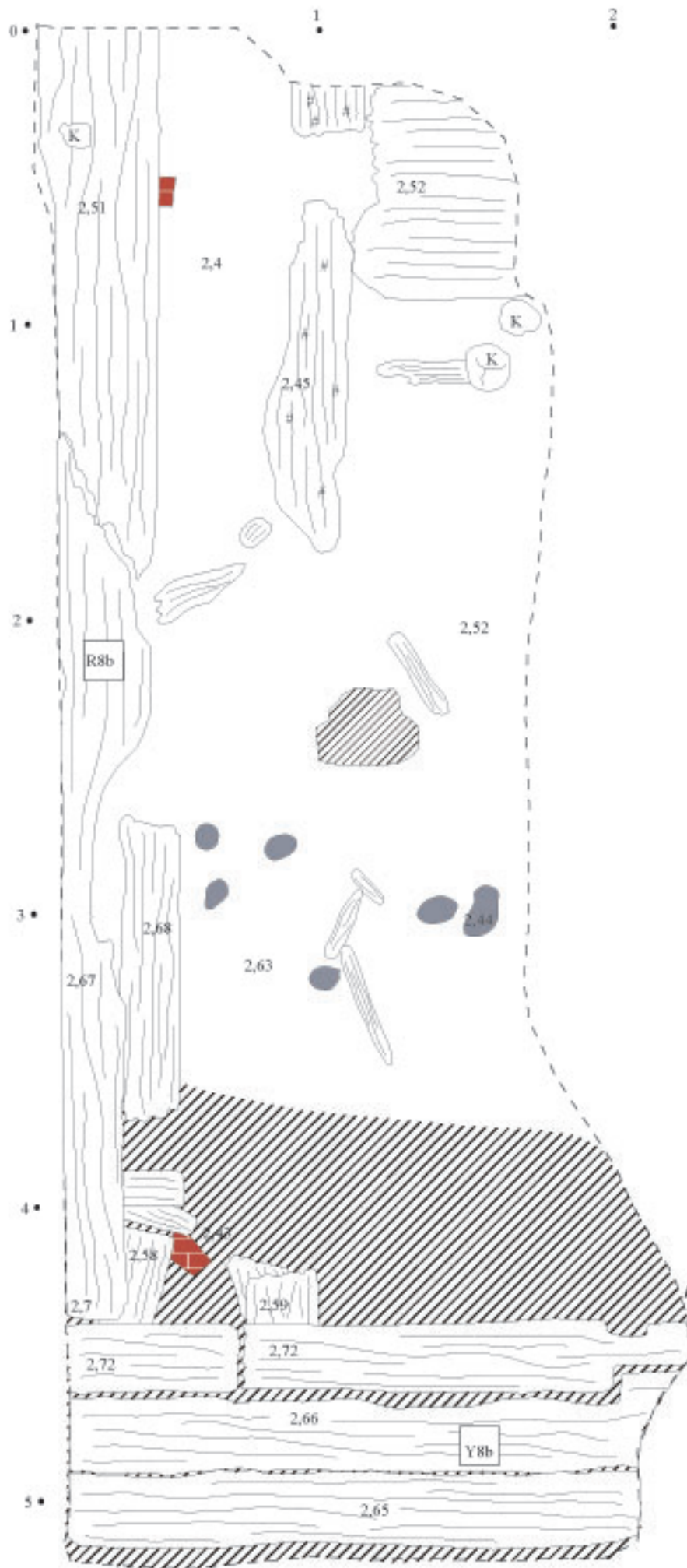

- Asfaltti, Y1
- Sora, Y2
- Mustanruskea liikainen täyttömaa, Y3
- Suuria kiviä, kivirakenne?, Y6
- Vaalea karkaa hiekka, jossa sassa tiiliä ja tiilimueskaa, Y4
- Tumma siniharmaa savi, Y7
- Tummanruskea karkaa hiekka, liikamaa, Y5
- Puuroska, Y8a
- Kellertävänruskea hieno hiekka, Y10
- Puuroska, jonka seassa tummanharmaata hienoa hiekkaa ja savaa, Y11

- PR2 Puuroska2, Y12
- Tiili
- Tiilimueskaa
- Kivi
- Tuohka

- Veistetyt puun/laudan pölyt syyt kohtisuoraan kaivantoon nähden
- Veistetty lauta syyt kohtisuoraan kaivantoon nähden
- Hirsit syyt kohtisuoraan kaivantoon nähden

<p>OULU Virastotalo (VIRTA-04) S. Lipponen 2004</p>	<p>Profiilikartta/eteläkaakkoprofiili Tontti 1, Kooeja 2, Y8b ja Y13 (hirsirakenteet) (1:20)</p>	
<p>Mittausdokumentointi M. Hyttinen 22.6.2004 Puht. piirt. M. Hyttinen 2004</p>	<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI</p>	
	<p>Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501</p>	<p>Kartta 9</p>

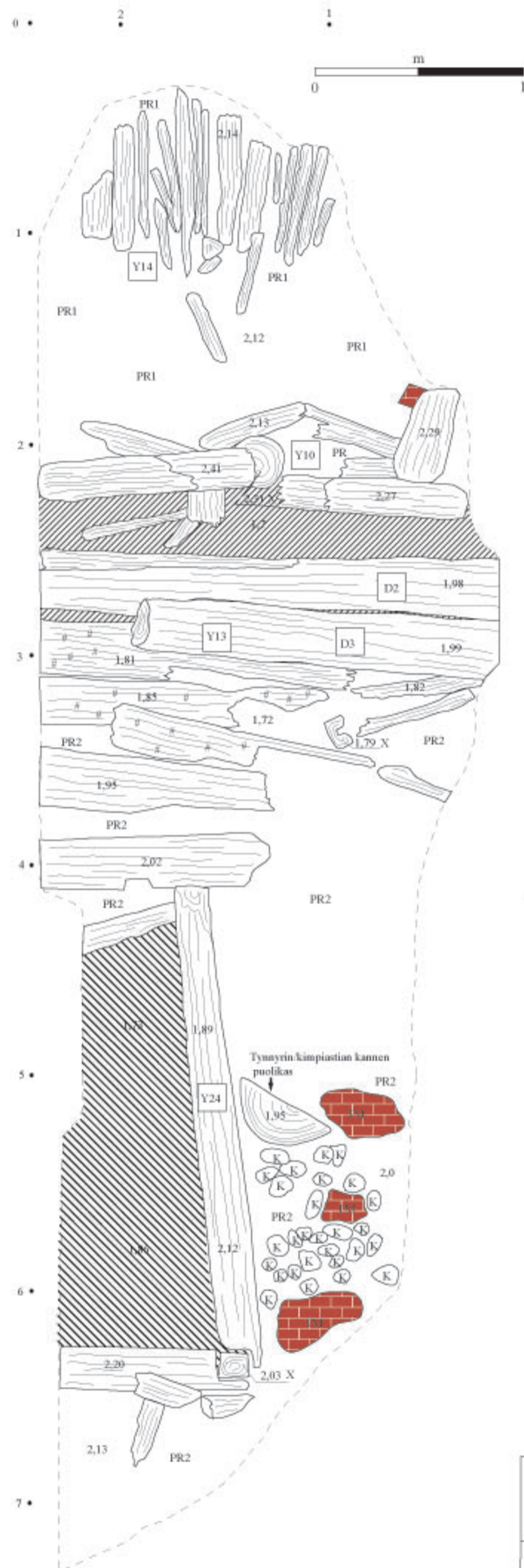

Tasokartta Tontti 1, koejoja 3, Y8b (hirsirakenne) (1:20)	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKKISTO, HELSINKI
	Sturenkatu 4 PL 169 00511 HK p. 09-40301
OULU Virastotalo (VIRTA-04) S. Lippinen 2004	Mittausdokumentointi M. Hyttinen 30.6.-1.7.2004 Puht. piirt. M. Hyttinen 2004
Kartta 10	

- Pauroska, Y9
- Likainen hiekka, Y11
- Vasleenharmaita savilaikkuja
- Vaalea hiekkalinssi
- Tiili
- Kivi
- Veistettyä puuta/hirsi
syyt pitkittäin kaivantoon
nähden
- Hiiltynyttä puuta

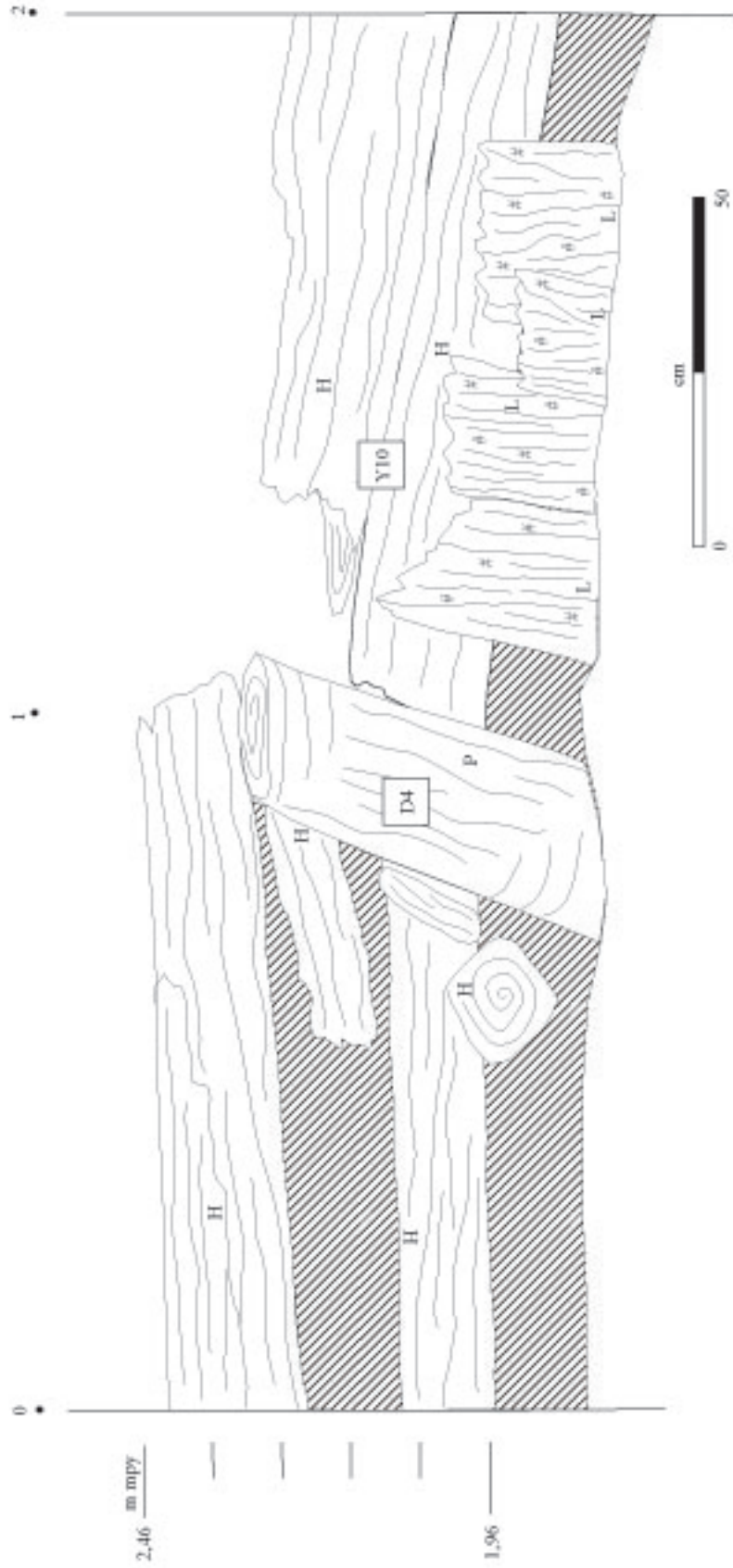
Hirret liitetty toisiinsa salvoksin ja alla olevaan puuhun puutapilla

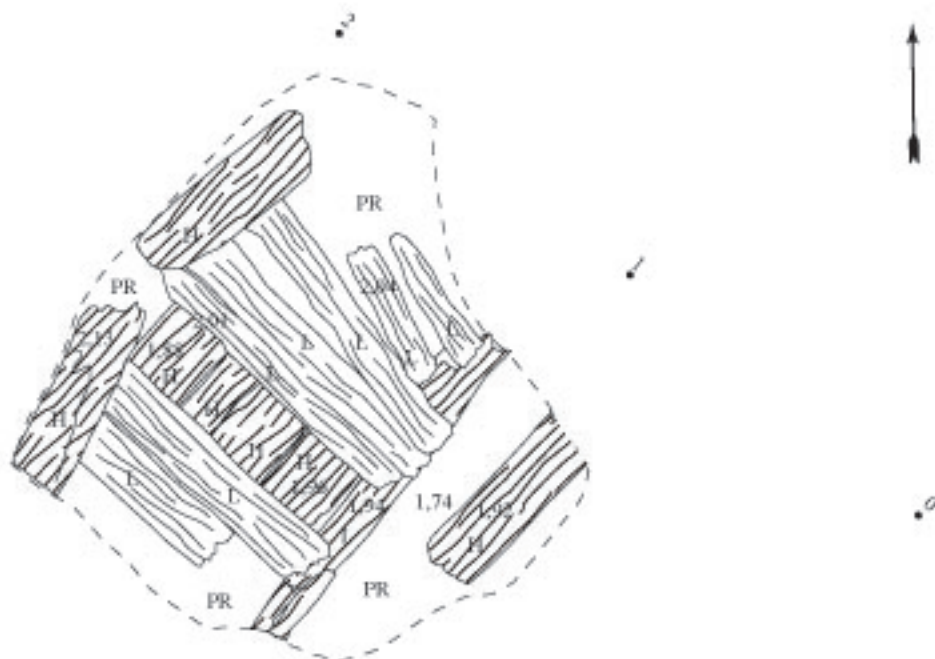
- PR1 Puuroska 1, Y9
 - Likainen hiekka, Y11
 - PR2 Puuroska 2, Y21
 - Puhdas hiekkainen savi, Y23
 - Tiili
 - Tilimurskaa
 - K Kivi
- Veistettyä puuta hirvi syyt pitkittäin kaivantoon nšiden
 - Hiltynyt, veistetty puu hirvi syyt pitkittäin kaivantoon nšiden
 - Veistetty pystyhirsi (vaaitusarvon perässä myös X-kirjain pystypaalujen kohdalla)

OULU Virastotalo (VIRTA-04) S. Lipponen 2004	Tasokartta Tontti 2, Koojoja 3, Y10, Y13, Y14 ja Y24 (1:20)
Mittausdokumentointi M. Hyttinen 1.-2.7.2004 Puht. piirt. M. Hyttinen 2004	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI Sturenkatu 4 PL 169 00511 HKI p. 09-40501
	Kartta 11

- Liikainen hiekka, Y11
- Veistetty hirsi (H) tai veistetty lauta (L), pystypaalu (P)
- Häilynyttä puuta
- Hirsi syyt kohisuoran kaivannon nahden
- Dendrokromologinen näyte nro 4

<p>OULU Virastotalo (VIRTA-04) S. Lipponen 2004</p>	<p>Profiilikartta/itäkaakkoprofiili Tontti 2, Kooeja 3, Y10 (hirsirakenne) (1:10)</p>
<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI</p>	<p>Shaverikatu 4 PL 169 00511 HKI p. 09-40501</p>
<p>Kartta 12</p>	

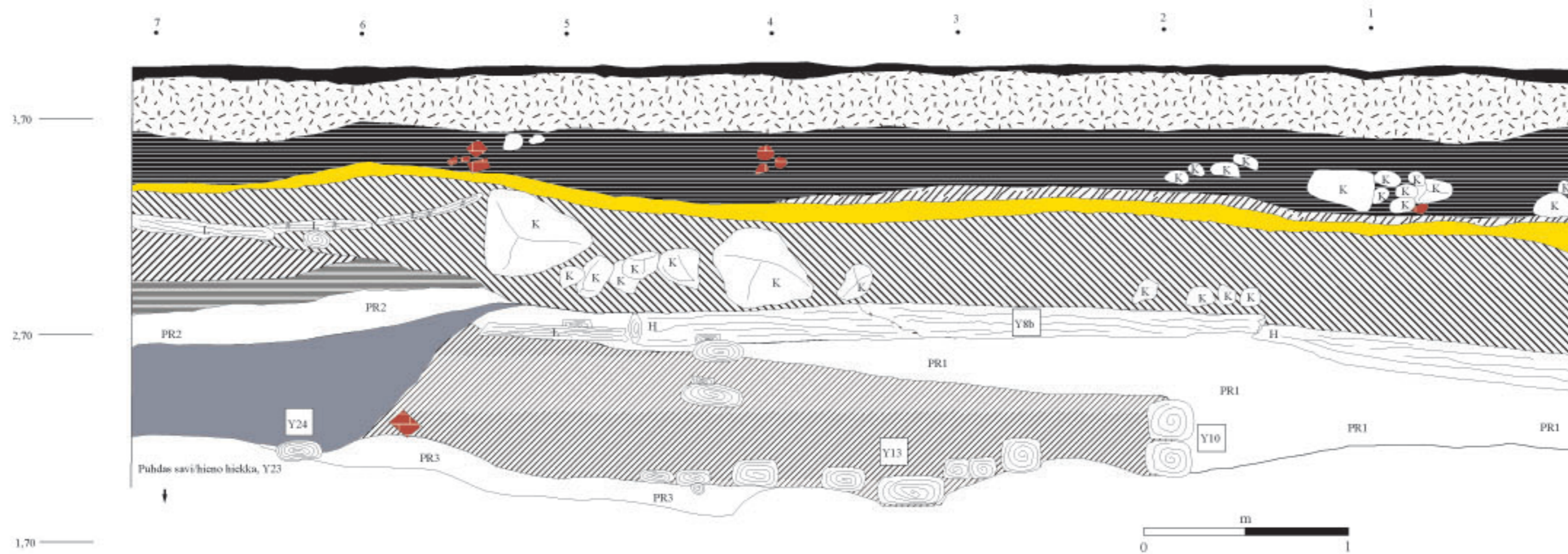

PR Pauroskas, Y9

 Puuta, veistetty hirsä (H) tai veistetty lauta (L.)

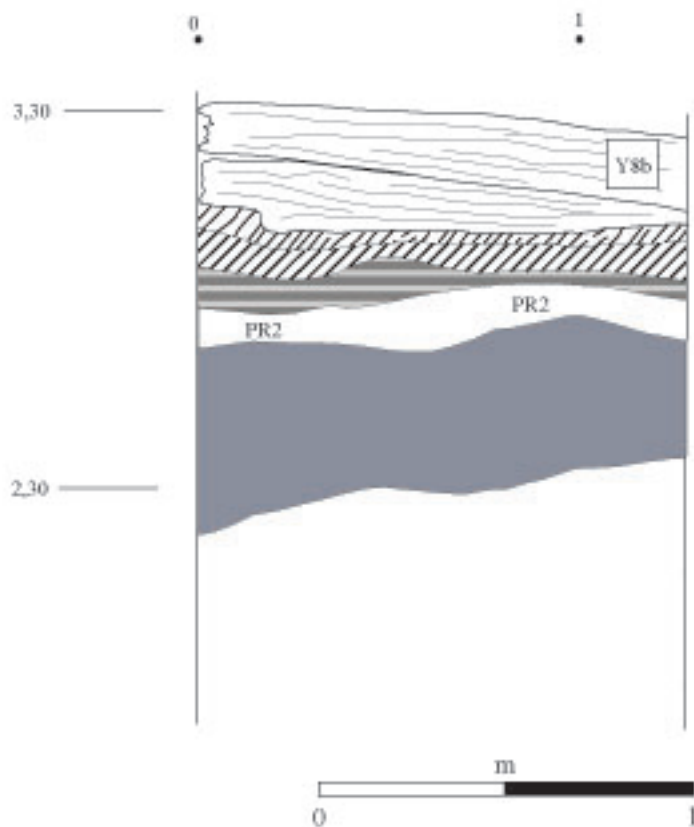
Huom! Puukerroskien välissä runsaasti tuhtia

<p>OULU Virastotalo (VIRTA-04) S. Lipponen 2004</p>	<p>Tasokartta, Tontti 2, koeoja 3, Y14 (lauta- ja hirsirakenne) (1:20)</p>	
<p>Mittausdokumentointi M. Hyttinen 2.7.2004 Puht. piirt. M. Hyttinen 2004</p>	<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI</p>	<p>Suurenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501</p> <p>Kartta 13</p>

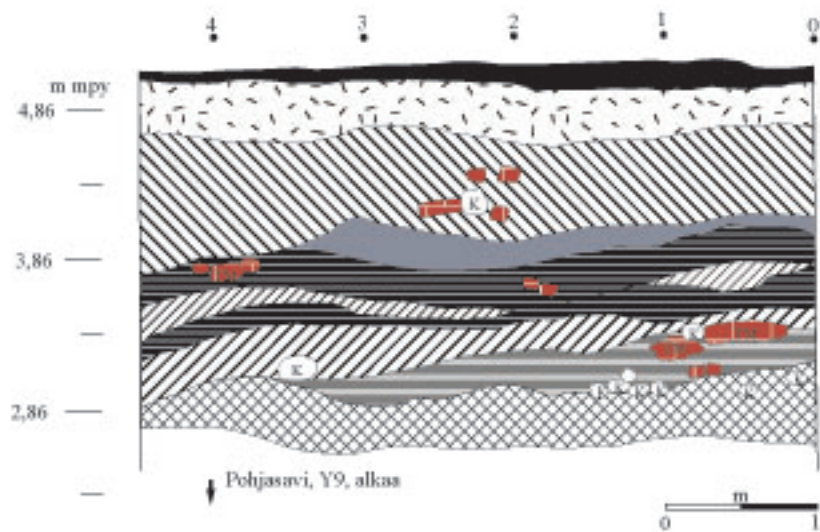
Asfaltti, Y1	Hammas savi, Y7	Puhdas vanlas hiekka, Y28	Kivi
Sora, Y2	Puuroska 1, Y9	Harmaa savi, Y18	
Rakennusjätettä, Y3	Lökäinen hiekka, Y11	Tili	
Puhdas hiekka, Y4	Puuroska 2, Y19	Veistetty hirsi (H) tai veistetty lauta (L)	
Puuroskalimssi	Ruskeahammas savi, Y20	Hiiltynyt puu	
Suuria kiviä, Y6	Puuroska 3, Y21	Hirsit syyt kohtisuoran kaivantoon nähden	
		Veistetty lauta syyt kohtisuoran kaivantoon nähden	

OULU Virastotalo (VIRTA-04) S. Lipponen 2004	Profilikartta/pohjoiskoillisprofiili Tontti 2, koeoja 3, Y8b, Y10, Y13 ja Y24 (hirsirakenteita) (1:20)
Mittausdokumentointi M. Hyttinen 2.7.2004 Puht. piirt. M. Hyttinen 2004	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKKISTO, HELSINKI Surenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501
Kartta 14	

- Pauroskaa, Y27
- Puhdas vuaten hiekka, Y28
- Harmaa savi, Y18
- Pauroska 2, Y19
- Ruskemharmaa savi, Y20
- Veistetty hirsi

OULU Virastotalo (VIRTA-04) S. Lipponen 2004	Profiilikartta/luodeprofiili Tontti 2, koeoja 3, Y25 (hirsirakenne) 1:20	
Mittausdokumentointi M. Hyttinen 5.7.2004 Puht. piirt. M. Hyttinen 2004	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKKISTO, HELSINKI Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	
		Kartta 15

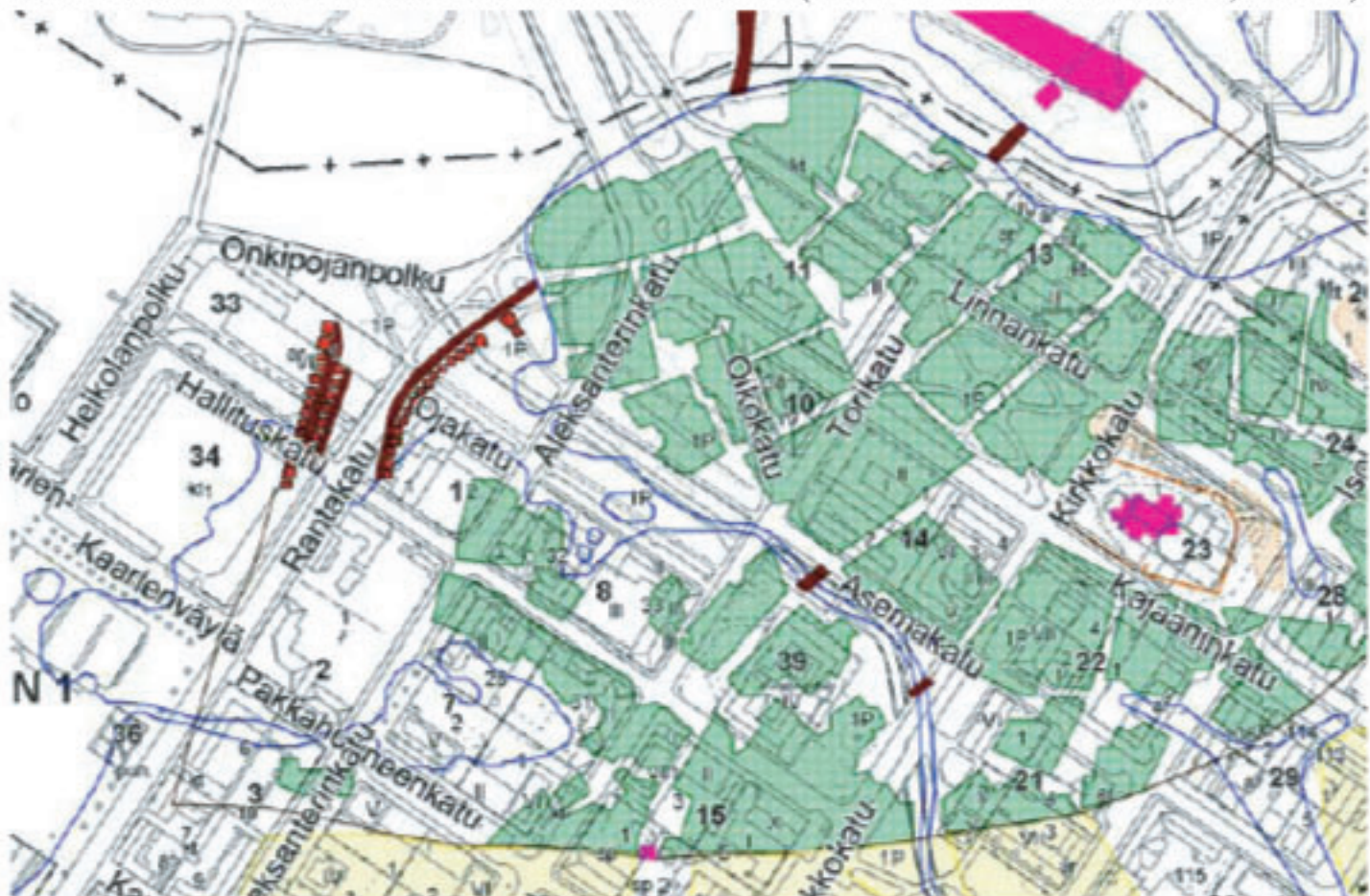

Asfaltti, Y1	Likamaa, jossa seassa tiilimurskaa, hiiltä ja multaa, Y5
Sora, Y2	Puuroska, Y6
Tšytemas/rakennusjäte, Y3	Ruskea savi, Y8
Vanlea savi, Y4	Pohjasavi, Y9
Vanleaa saven linssi	Kivi
	Tiili
	Tiilimurskaa

OULU Virastotalo (VIRTA-04) S. Lipponen 2004	Profiilikartta/pohjoisprofiili Tontti 31, Koeoja 4 (1:50)	
Mittausdokumentointi M. Hyttinen 5.7.2004 Puht. piirt. M. Hyttinen 2004	MUSBOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	
	Kartta 16	

Kartta 17. Nikodemus Tessin vanhemman kartta vuodelta 1649 (Lähde: Ikonen & Mökkönen 2002, Liite 3.1).

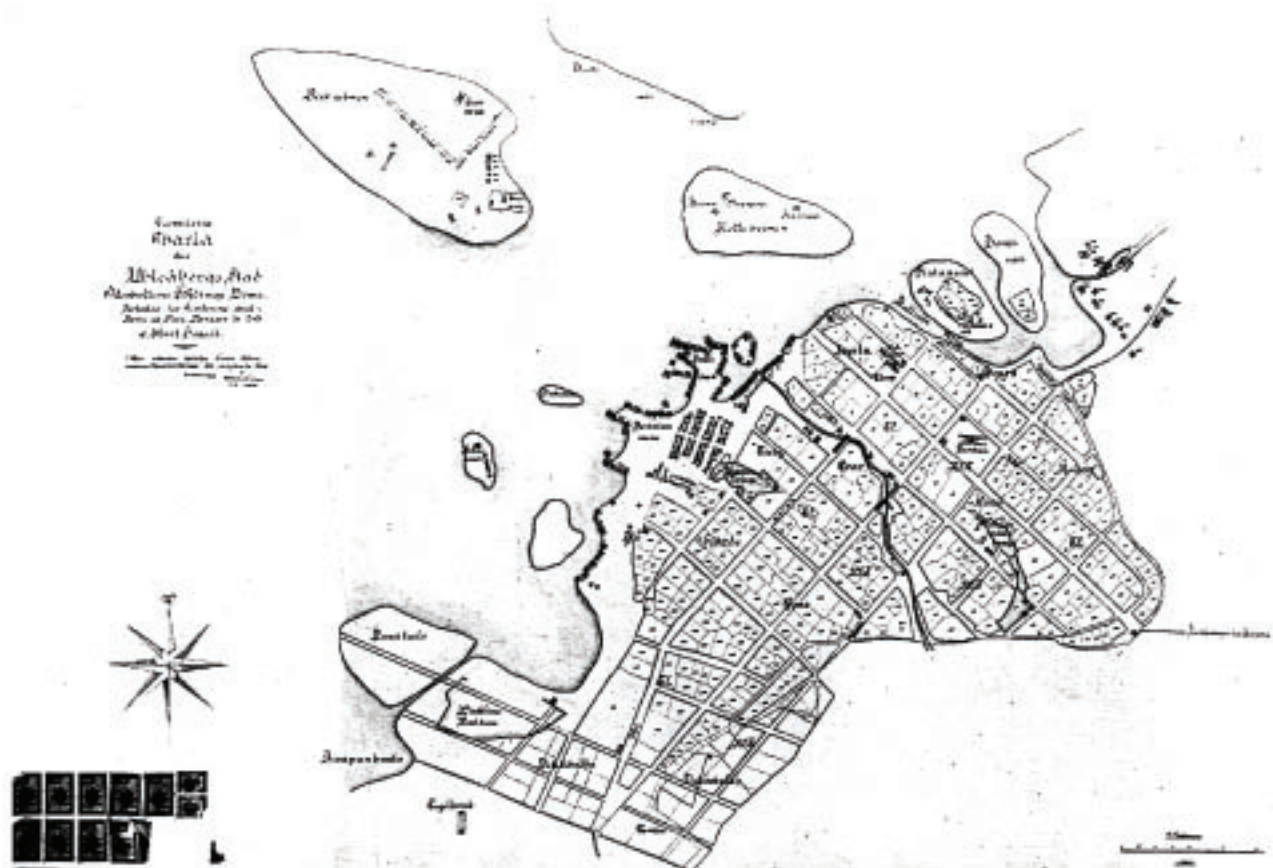
Kartta 18. Claes Claessonin kartta vuodelta 1651 (Lähde: Ikonen & Mökkönen 2002, Liite 3.2).

Kartta 19. Kartta vuodelta 1705 (Lähde Ikonen & Mökkönen 2002, Liite 3.4).

Kartta 20. Jacob Johan Wikarin kartta vuodelta 1748 (Lähde Ikonen & Mökkönen 2002, Liite 3.5).

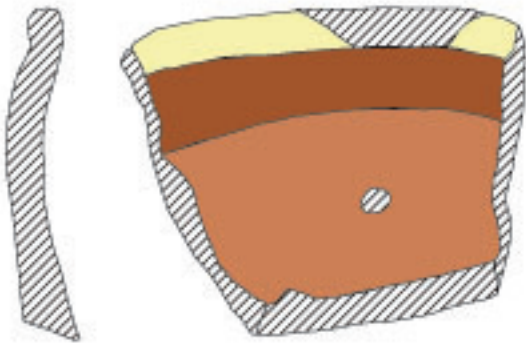

Kartta 21. Mårten Hackzellin kartta vuodelta 1763 (Lähde: Niskala 2002, 33).

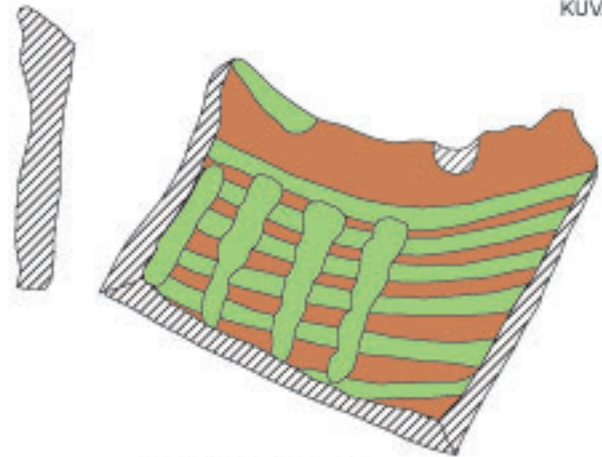

Kartta 22. Yksityiskohta Mårten Hackzellin kartasta (Lähde: Rakennushistoriaselvitys 2004, kuva 24).

0 3cm

KM2004059:177 (1:1)

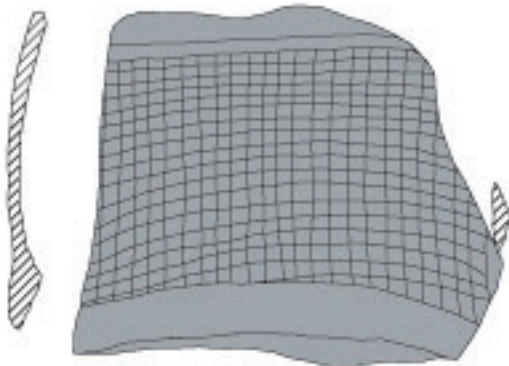
KM2004059:229 (1:1)

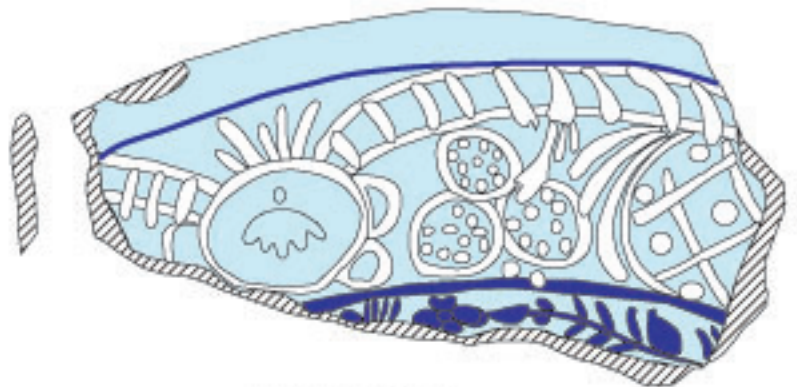
KM2004059:191 (1:1)

KM2004059:205 (1:1)

KM2004059:204 (1:1)

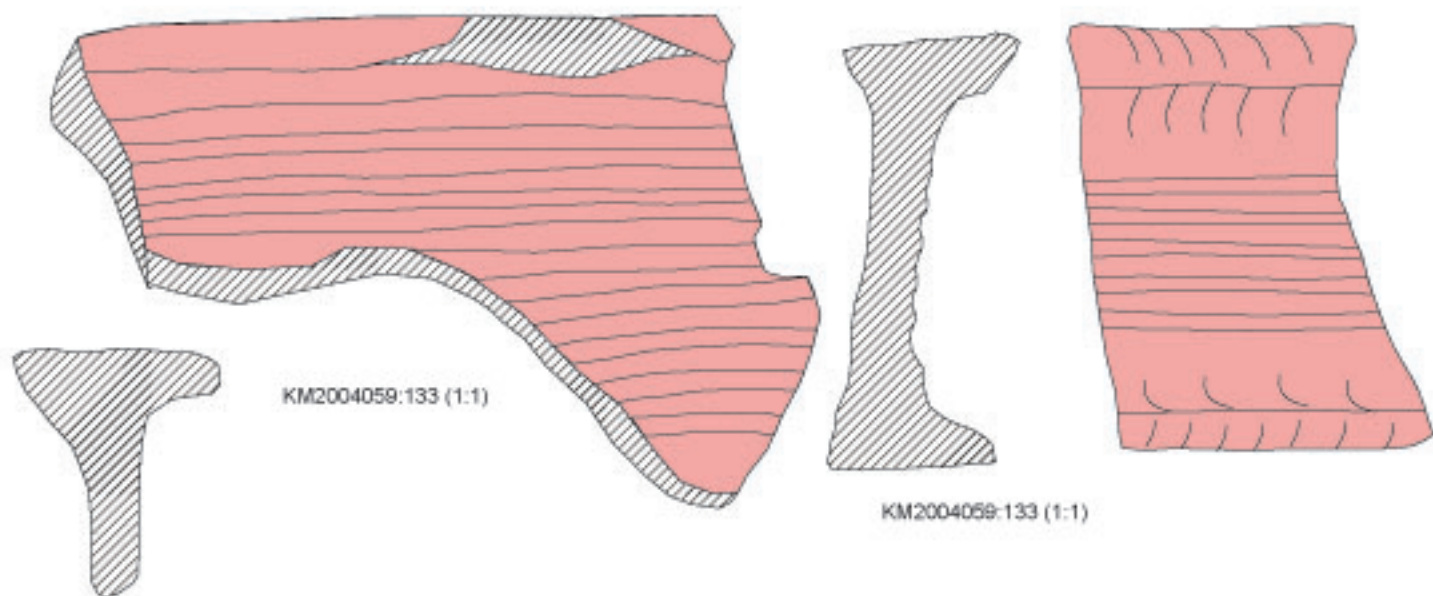
KM2004059:160 (1:1)

KM2004059:186 (1:1)

KM2004059:76 (1:1)

KM2004059:77 (1:1)

KM2004059:41 (1:1)

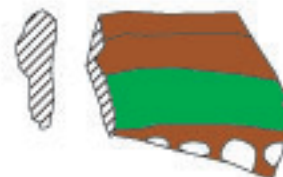
KM2004059:5 (1:1)

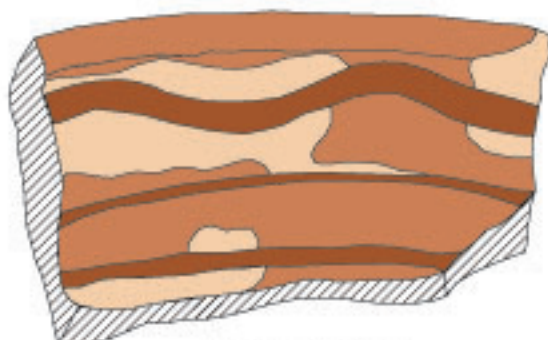
KM2004059:38 (1:1)

KM2004059:99 (1:1)

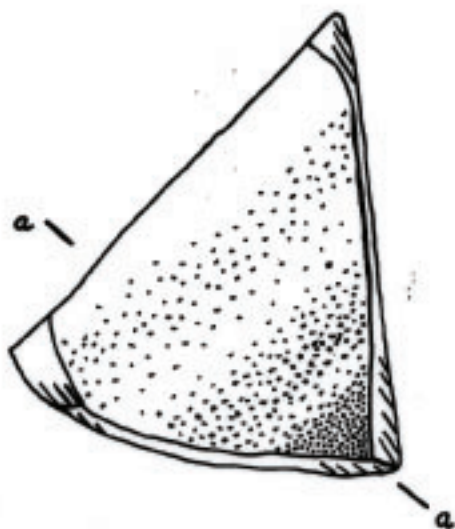
KM2004059:3 (1:1)

KM2004059:75 (1:1)

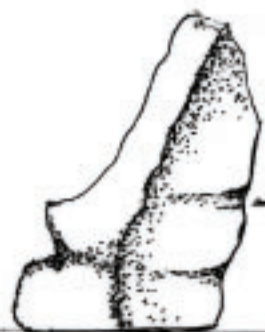

KM2004059:97 (1:1)

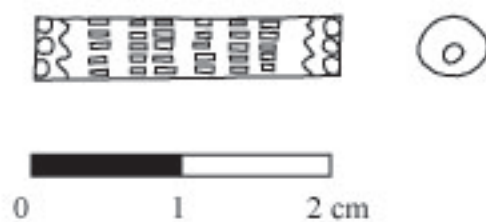

KM2004059:198
10.9.2004
J. MÖLLÄRI

KUVALIITE 4

Tiina Väre
10.9.04 Oulu
KM2004059:224

Liitupiipun varren kappale
KM2004059:233

Paino 1,1 g

Liitupiipun pesän kappale
KM2004059:173

Paino 0,9 g

Ylhäältä. Laidan paksuus n. 5 cm.

Puu 1

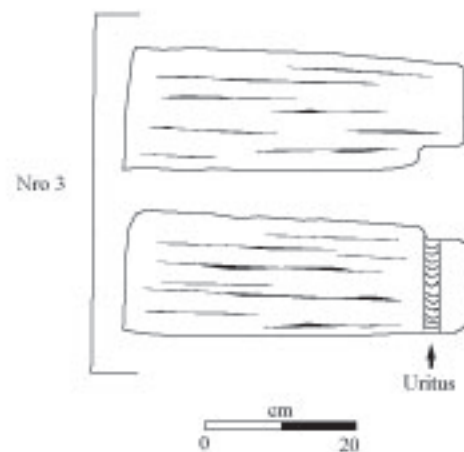
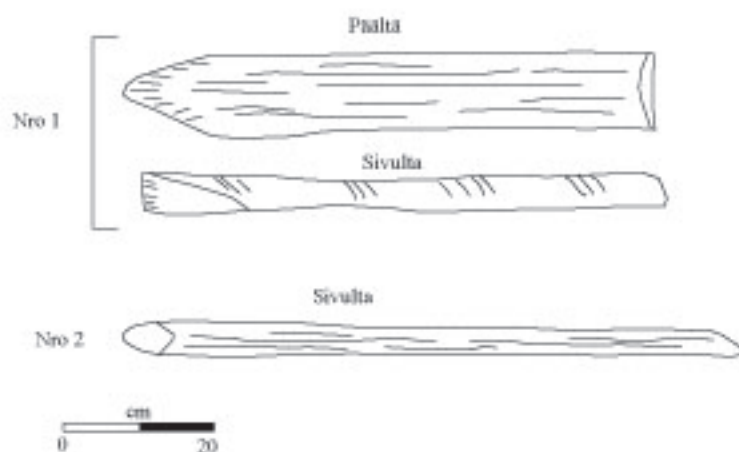

Sivulta. Härren paksuus n. 15 cm.

Puu 2

<p>OULU Virastotalo (VIRTA-04) S. Lipponen 2004</p>	<p>Salvoksia R8b:sta Tontti 1, koeoja 2</p>	
<p>Mittausdokumentointi M. Hyttinen 29.6.2004 Puht. piirt. M. Hyttinen 2004</p>	<p>1:10 MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI</p>	<p>Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501</p> <p>Piirros 1</p>

<p>OULU Virastotalo (VIRTA-04) S. Lipponen 2004</p>	<p>Veistettyjä lautoja ja riukuja R14:sta Tontti 2, koeoja 3</p>	
<p>Mittausdokumentointi M. Hyttinen 5.7.2004 Puht. piirt. M. Hyttinen 2004</p>	<p>1:10 MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI</p>	<p>Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501</p> <p>Piirros 2</p>

KM-pää	KM-ala	Koeoja	Yksikkö	Päämateriaali	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat	Paino
2004059	1	Koeoja 1	Y2	Keramiikka	Punasavi	Astia	Reuna	1	ø 17 cm	1,5 g
2004059	2	Koeoja 1	Y2	Keramiikka	Punasavi	Astia	Valkoinen maali, 1 lasitettu reuna	3		10,1 g
2004059	3	Koeoja 1	Y2	Keramiikka	Punasavi	Astia	Ruskea lasite, vihreä raita, moderni	1		4,1 g
2004059	4	Koeoja 1	Y2	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Valkoinen lasite, sininen koristelu, Rörstrandin tuotantoa 1760-luvulta	1		2,4 g
2004059	5	Koeoja 1	Y2	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite, 1 palassa musta koristelu	5		10,9 g
2004059	6	Koeoja 1	Y2	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Lasite palanut siniharmaaksi, pohja	1		34,0 g
2004059	7	Koeoja 1	Y2	Keramiikka	Posliini	Astia	Valkoinen lasite, yhdessä kultainen tähtikuvio, yhdessä tiilikuvio	3		15,1 g
2004059	8	Koeoja 1	Y2	Keramiikka	Posliini	Kaakeli	Moderni	1		41,7 g
2004059	9	Koeoja 1	Y2	Keramiikka	Fajanssi	Kaakeli	2 palassa valkoinen lasite	3		82,7 g
2004059	10	Koeoja 1	Y2	Keramiikka	?	Kaakeli	Valkoinen lasite, moderni	1		69,5 g
2004059	11	Koeoja 1	Y2	Lasi	Esinelasi		Pohja, kirkas, säteittäinen kuvio, prässilasia	1	ø 8 cm	27,7 g
2004059	12	Koeoja 1	Y2	Lasi	Pullolasi	Pullo	Vaaleanvihreä, 1 pohja, 2 sulanutta	6		61,3 g
2004059	13	Koeoja 1	Y2	Lasi	Pullolasi	Pullo	Kirkas, 1 sulanut	11		38,3 g
2004059	14	Koeoja 1	Y2	Lasi	Pullolasi	Pullo	Ruskea	1		6,0 g
2004059	15	Koeoja 1	Y2	Lasi	Pullolasi	Pullo	Oliivinvihreä, kuplainen	1		2,9 g
2004059	16	Koeoja 1	Y2	Lasi	Ikkunalasi		Vaaleanvihreä ja kirkas, 1 sulanut, 1 sintraantunut	7		18,4 g
2004059	17	Koeoja 1	Y2	Liitupiippu			Varren kappaleita	4		10,2 g
2004059	18	Koeoja 1	Y2	Metalli	Rautakuo na			1		73,9 g
2004059	19	Koeoja 1	Y3	Keramiikka	Punasavi	Kaakeli	Koristereunallisia kappaleita	7		411,1 g
2004059	20	Koeoja 1	Y3	Keramiikka	Punasavi	Kaakeli	21 palassa lasitetta	23		819,6 g

2004059	21	Koeoja 1	Y3	Keramiikka	Piiposliini	Kaakeli	Valkoinen lasite	4		31,8 g
2004059	22	Koeoja 1	Y3	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Reuna, sininen kukka-aihe valkoisella pohjalla	1		1,0 g
2004059	23	Koeoja 1	Y3	Keramiikka	Posliini	Astia	Toinen pala toiselta puolelta punainen, toisessa kultainen lehtiaihe	2		2,4 g
2004059	24	Koeoja 1	Y3	Lasi	Esinelasi	Esine	Vihreä	2		2,7 g
2004059	25	Koeoja 1	Y3	Lasi	Esinelasi	Esine	Vaaleanvihreä	1		1,4 g
2004059	26	Koeoja 1	Y3	Lasi	Esinelasi	Esine	Valkoinen	1		1,5 g
2004059	27	Koeoja 1	Y3	Lasi	Pullolasi	Pullo	Kirkas	3		55,7 g
2004059	28	Koeoja 1	Y3	Lasi	Pullolasi	Pullo	Vihreä, kuplainen	4		57,9 g
2004059	29	Koeoja 1	Y3	Lasi	Pullolasi	Pullo	Ruskea	6		42,4 g
2004059	30	Koeoja 1	Y3	Lasi	Pullolasi	Pullo	Tummanvihreä	1		2,0 g
2004059	31	Koeoja 1	Y3	Lasi	Pullolasi	Pullo	Kirkas	1		3,5 g
2004059	32	Koeoja 1	Y3	Lasi	Ikkunalasi		Vaaleanvihreä, 4 sulanutta muut iridisoituneet	9		12,2 g
2004059	33	Koeoja 1	Y3	Lasi	Ikkunalasi		Kirkas, 1 sulanut, 1 sintraantunut	8		11,4 g
2004059	34	Koeoja 1	Y4	Keramiikka	Punasavi	Astia	1 reuna, 3 lasitettua	4	ø 19 cm	33,4 g
2004059	35	Koeoja 1	Y4	Keramiikka	Piiposliini	Astia	4 reunaa, 3 pohjaa, valkoinen lasite ; yhdessä sininen lehtiaihe, yhdessä Arabian leima; valkoinen lasite osittain modernia	21		116,5 g
2004059	36	Koeoja 1	Y4	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Lasite palanut siniharmaaksi, 2 yhteen sulanutta reunaa	4		18,3 g
2004059	37	Koeoja 1	Y4	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Reuna, musta viivakoristelu	1	ø 13 cm	3,5 g
2004059	38	Koeoja 1	Y4	Keramiikka	Piiposliini	Astia	2 reunaa, harmaa lehtiaihe	4		16,0 g
2004059	39	Koeoja 1	Y4	Keramiikka	Posliini	Astia	Valkoinen lasite, reuna, sininen viivakoristelu	1		1,5 g
2004059	40	Koeoja 1	Y4	Keramiikka	Fajanssi	Kaakeli	Lasitettuja	7		198,8 g
2004059	41	Koeoja 1	Y4	Lasi	Esinelasi		Kirkas, 1 pohjaa, kuplaisia, toinen 6-kulmainen, iridisoituneita	2	ø 3 ja 3,5 cm	12,9 g

2004059	42	Koeoja 1	Y4	Lasi	Esinelasi		Kirkas	3		2,6 g
2004059	43	Koeoja 1	Y4	Lasi	Esinelasi		Kirkas, kokonainen pullo, muottiin tehty, kuplainen, pohjassa 430	1	korkeus 5,7 cm, ø 3 cm	30,3 g
2004059	44	Koeoja 1	Y4	Lasi	Pullolasi	pullo	Ruskea pohjapala, näkyvissä kirjaimet OLFA, iridisoitunut	1		82,2 g
2004059	45	Koeoja 1	Y4	Lasi	Pullolasi	pullo	Kirkas	1		8,3 g
2004059	46	Koeoja 1	Y4	Lasi	Pullolasi	pullo	Sinivihreä, kuplainen	1		6,7 g
2004059	47	Koeoja 1	Y4	Lasi	Pullolasi	Pullo	Vaaleanvihreä, ohut	1		0,6 g
2004059	48	Koeoja 1	Y4	Lasi	Pullolasi	pullo	Vihreä, 5 sulanutta, kuplaisia, iridisoituneita	9		97,8 g
2004059	49	Koeoja 1	Y4	Lasi	Ikkunalasi		Kirkas, iridisoituneita	24		44,2 g
2004059	50	Koeoja 1	Y4	Lasi	Ikkunalasi		Vihreä, 1 sulanut, iridisoituneita	9		10,1 g
2004059	51	Koeoja 1	Y4	Lasi			Sulanutta lasia paakussa	1		62,6 g
2004059	52	Koeoja 1	Y4	Liitupiippu			Varren katkelman puolikas	1		0,6 g
2004059	53	Koeoja 1	Y4	Muovi			Keltainen, kamman osa?	1		0,6 g
2004059	54	Koeoja 1	Y7	Keramiikka	Fajanssi	Kaakeli	Koristereuna	1		69,6 g
2004059	55	Koeoja 1	Y7	Keramiikka	Fajanssi	Kaakeli	Toisessa valkoinen lasite, toisen pinta palanut	2		36,4 g
2004059	56	Koeoja 1	Y7	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Reuna, vihreä viivakuvio	1		0,2 g
2004059	57	Koeoja 1	Y7	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite; 2 reunaa, joissa musta raita, sopivat yhteen palan kanssa, jossa on ulkopuolella mustaa koristelua, 1 pohja, 1 palassa punainen koristelu	15		25,2 g
2004059	58	Koeoja 1	Y7	Lasi	Pullolasi	Pullo	Vihreä, kuplainen, iridisoitunut	1		1,9 g
2004059	59	Koeoja 1	Y7	Lasi	Esinelasi		Vihreä, 2 iridisoitunutta, kuplaisia	3		10,9 g
2004059	60	Koeoja 1	Y7	Lasi	Esinelasi		Kirkas, iridisoitunut	1		1,1 g
2004059	61	Koeoja 1	Y7	Lasi	Ikkunalasi		Kirkas, 4 sulanutta, iridisoituneita	13		41,6 g

2004059	62	Koeoja 1	Y7	Liitupiippu			Varren kappaleita	2		4,1 g
2004059	63	Koeoja 1	Y7	Metalli	Rauta/pro nssi	Esine	Aspi ja pronssikiekko, jonka läpi menee rautanaula	2		193,6 g
2004059	64	Koeoja 1	Y7	Pii			Tumman- ja vaaleanruskeita sekä mustia	11		66,3 g
2004059	65	Koeoja 1	Y10	Keramiikka	Punasavi	Astia	Reuna, valkea maali	1		11,7 g
2004059	66	Koeoja 1	Y10	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Reuna, joka on kahdessa osassa, lasite palanut siniharmaaksi	2		2,9 g
2004059	67	Koeoja 1	Y10	Lasi	Esinelasi	Esine	Vaaleanvihreä, reuna, iridisoitunut	1		1,0 g
2004059	68	Koeoja 1	Y10	Lasi	Esinelasi	Esine	Kirkas, kuplainen	1		3,8 g
2004059	69	Koeoja 1	Y10	Lasi	Ikkunalasi		Kirkas, iridisoitunut	1		0,4 g
2004059	70	Koeoja 1	Y10	Lasi			Sulaneita, yhdessä oli ennen pesua hiili sisällä	2		3,7 g
2004059	71	Koeoja 1	Y10	Pii			Tummanharmaa	2		8,7 g
2004059	72	Koeoja 1	Y11	Keramiikka	Piiposliini	Esine	Valkoinen lasite	1		0,8 g
2004059	73	Koeoja 1	Y11	Lasi			Vaaleanvihreä ja musta, sulanutta, yhdessä fajanssin kappale kiinni	3		17,9 g
2004059	74	Koeoja 1	Y11	Pii			Harmaa	1		9,1 g
2004059	75	Koeoja 1	Y12	Keramiikka	Punasavi	Astia	1 reuna 2 osassa, liimattu, lasitettu	3	ø 30 cm	42,7 g
2004059	76	Koeoja 1	Y12	Keramiikka	Kivisavi	Astia	Vaalea lasite, violetti koristelu, Westerwald	1		4,4 g
2004059	77	Koeoja 1	Y12	Keramiikka	Piiposliini	Astia	1 reunapala, jossa sininen koristelu	4	ø 13 cm	6,7 g
2004059	78	Koeoja 1	Y12	Lasi	Pullolasi	Pullo	Vihreä, kuplaisia ja iridisoituneita	2		54,7 g
2004059	79	Koeoja 1	Y12	Lasi	Ikkunalasi		Vihertävä; 1 sulanut, iridisoituneita	18		15 g
2004059	80	Koeoja 1	Y12	Liitupiippu			Varren katkelmia	9		9,4 g
2004059	81	Koeoja 1	Y12	Lasi			Sulanutta lasia	16		285,6 g
2004059	82	Koeoja 1	Y12	Pii			ruskea, tummanharmaa, valkoinen	45		108,4 g

2004059	83	Koeoja 1	Y15	Keramiikka	Kivisavi ?	Astia		1		5,3 g
2004059	84	Koeoja 1	Y15	Keramiikka	Kivisavi	Astia	Ruskea lasite	1		5,8 g
2004059	85	Koeoja 1	Y15	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Siniharmaa lasite, 3 reunaa, 1 kahva	140		204,7 g
2004059	86	Koeoja 1	Y15	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite	7		13,8 g
2004059	87	Koeoja 1	Y15	Lasi	Pullolasi	Pullo	Vihreä, kuplainen	1		69,2 g
2004059	88	Koeoja 1	Y15	Lasi	Esinelasi	Astia	Vaaleanvihreä, kohoviivakoristelua, kuplainen, iridisoitunut	1		17,2 g
2004059	89	Koeoja 1	Y15	Lasi	Esinelasi	Esine	Vaaleanvihreä, iridisoituneita	2		1,6 g
2004059	90	Koeoja 1	Y15	Lasi	Esinelasi	Astia	Vaaleansininen, kuplainen	1		1,6 g
2004059	91	Koeoja 1	Y15	Lasi	Ikkunalasi		Vaaleanvihreä, yksi reuna, iridisoituneita, osa hieman sulaneita	16		28,3 g
2004059	92	Koeoja 1	Y15	Lasi			Yhteensulaneita lasinpaloja, osa selkeästi tasolasia, murenevaa	11		211,0 g
2004059	93	Koeoja 1	Y15	Liitupiippu			Varren katkelmia	3		9,2 g
2004059	94	Koeoja 1	Y15	Metalli	Rauta	Esine	Salpa ja prikallinen naula	2		51,7 g
2004059	95	Koeoja 1	Y15	Pii			Tummanharmaa	2		37,5 g
2004059	96	Koeoja 1	Y22	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite	1		19,9 g
2004059	97	Koeoja 1	Y22	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Pahasti palanut	1		9,1 g
2004059	98	Koeoja 1	Y22	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Sininen koristeaihe	1		2,2 g
2004059	99	Koeoja 1	Y22	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Punainen kukka-aihe valkealla pohjalla, liimattu	2		3,5 g
2004059	100	Koeoja 1	Y22	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite, 4 reunaa, 2 pohjaa	26		158,2 g
2004059	101	Koeoja 1	Y22	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Lasite palanut siniharmaaksi, 28 reunaa, joista 1 aaltoileva, 8 pohjaa, 1 kahva	94		456,1 g
2004059	102	Koeoja 1	Y22	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite, punainen viivakoriste, 1 pohja	2	ø 11 cm	13,5 g

2004059	103	Koeoja 1	Y22	Lasi	Esinelasi	Astia	Kirkas reuna, iridisoitunut	1		4,5 g
2004059	104	Koeoja 1	Y22	Lasi	Esinelasi	Astia	Tumman vihreä, neliskanttisen pohja, kuplainen	1		11,6 g
2004059	105	Koeoja 1	Y22	Lasi	Ikkunalasi		Vihreä, 7 sulanutta	14		17,7 g
2004059	106	Koeoja 1	Y22	Liitupiippu			Varren katkelma	1		3,1 g
2004059	107	Koeoja 1	Y22	Metalli	Rauta	Naula	Konservoitu	1		9,9 g
2004059	108	Koeoja 1	Y22	Pii			4 palanutta kappaletta, ruskea, harmaa	5		253,5 g
2004059	109	Koeoja 1	Y23	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite, 1 reuna	5		23,5 g
2004059	110	Koeoja 1	Y23	Lasi	Pullolasi	Pullo	Tummanvihreä, kuplaista	1		5,7 g
2004059	111	Koeoja 1	Y23	Lasi	Esinelasi	Astia	Tumman vihreä, kuplaista	1		4,7 g
2004059	112	Koeoja 1	Y23	Lasi	Ikkunalasi		Vihreä, 7 sulanutta, osa iridisoituneita	12		17,1 g
2004059	113	Koeoja 1	Y23	Metalli	Rauta	Naula	Vääntynyt, konservoitu	1	N. 9 cm	11,8 g
2004059	114	Koeoja 2	Y3	Keramiikka	Punasavi		Lasite sulanut, 1 reuna, 2 palaa mustunut	4		30,5 g
2004059	115	Koeoja 2	Y3	Keramiikka	Kivisavi	Astia	Lasitettu kaareva, sisäpinta epätasainen	1		45,8 g
2004059	116	Koeoja 2	Y3	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Lasite palanut siniharmaaksi, reuna osassa aaltoileva, reunoja 37, 1 kahva, 11 pohjaa, paloista 3 sulanut yhteen, yksi teekannun kahvan kohdalta	118		689,6g
2004059	117	Koeoja 2	Y3	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Lasite palanut siniharmaaksi, reunan leveys 2,9 cm, kahden eri potan? kappaleita	3	ø 24 cm	60,4 g
2004059	118	Koeoja 2	Y3	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite, 6 reunaa, joista yhden reuna aaltoileva, 1 pohja, 1 Arabia-leima	13		167,2 g

2004059	119	Koeoja 2	Y3	Keramiikka	Posliini	Astia	Reuna, valkoinen lasite, reunassa viivakuvio. Pohja, valkoinen, mahdollisesti kahvikupista	3		11,9 g
2004059	120	Koeoja 2	Y3	Keramiikka	Punasavi	Kaakeli	Koristereunallisia kappaleita	2		131,5 g
2004059	121	Koeoja 2	Y3	Keramiikka	Punasavi	Kaakeli	3 lasitettua kappaletta	4		228 g
2004059	122	Koeoja 2	Y3	Lasi	Esinelasi	Astia	Turkoosi, pohja, juomalasi	1	ø 4 cm	20,4 g
2004059	123	Koeoja 2	Y3	Lasi	Esinelasi	Astia	Kirkas, reuna	1		5,4 g
2004059	124	Koeoja 2	Y3	Lasi	Esinelasi	Astia	Taitettu reuna, vihreä, toinen kuplainen, toinen iridisoitunut	2		2,9 g
2004059	125	Koeoja 2	Y3	Lasi	Pullolasi	Pullo	Suu- ja pohjakappaleet, ruskea ja vihreä (kuplainen)	2		23,7 g
2004059	126	Koeoja 2	Y3	Lasi	Pullolasi	Pullo	Vaaleanvihreä	2		17,2 g
2004059	127	Koeoja 2	Y3	Lasi	Pullolasi	Pullo	Turkoosi, pohja	1	ø 5,5 cm	49,3 g
2004059	128	Koeoja 2	Y3	Lasi	Pullolasi	Pullo	Kirkas, 1 suu/kaulakappale, jossa kaulan sisäosa hiottu	2		6,3 g
2004059	129	Koeoja 2	Y3	Lasi	Pullolasi	Pullo	Vihreä, hieman sulanut	1		17,5 g
2004059	130	Koeoja 2	Y3	Lasi	Ikkunalasi		Kirkas, 1 sintraantunu	8		31,9 g
2004059	131	Koeoja 2	Y3	Nahka			ommelten väli n 2 mm	1		5,8 g
2004059	132	Koeoja 2	Y3	Helmiäinen?		Esine	Kynän varsi	1		3,7 g
2004059	133	Koeoja 2	Y5	Keramiikka	Punasavi	Kaakeli	Koristereunallisia kappaleita	8		326,1 g
2004059	134	Koeoja 2	Y5	Keramiikka	Punasavi	Kaakeli	16 lasitettua kappaletta	21		422,2 g
2004059	135	Koeoja 2	Y5	Keramiikka	Kivisavi	Astia	Seinäpala	1		32,2 g
2004059	136	Koeoja 2	Y5	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Lasite muuttunut harmaaksi, 1 reuna	2		36,6 g
2004059	137	Koeoja 2	Y5	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Valkoinen lasite, KADONNEET	7		4,0 g
2004059	138	Koeoja 2	Y5	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite, 2 reunaa, 3 pohjaa	19		101,9g

2004059	139	Koeoja 2	Y5	Lasi	Ikkunalasi		Vihreä, 1 reuna, 2 leikattua reunaa, 6 hieman sulanutta, yhtä lukuunottamatta iridoituneita	23		51,7 g
2004059	140	Koeoja 2	Y5	Lasi			Sulaneita lasinkappaleita	11		66,4 g
2004059	141	Koeoja 2	Y5	Liitupiippu			Varren kappale	1		1,9 g
2004059	142	Koeoja 2	Y5	Metalli	Kupari		Sulanut kuparinpala	1		6,5 g
2004059	143	Koeoja 2	Y7	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Lasite palanut siniharmaaksi, reuna	1		3,8 g
2004059	144	Koeoja 2	Y7	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite, 1 reuna	10		39,6 g
2004059	145	Koeoja 2	Y7	Lasi	Ikkunalasi		Vihreä, 1 leikattu reuna, 3 hieman sulanutta	4		5,8 g
2004059	146	Koeoja 2	Y8a	Keramiikka	Punasavi	Kaakeli	Koristereunallisia kappaleita	5		92,5 g
2004059	147	Koeoja 2	Y8a	Keramiikka	Punasavi	Kaakeli	3 lasitettua, 1 urakoristeltu	7		211,6 g
2004059	148	Koeoja 2	Y8a	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Lasite palanut siniharmaaksi, 1 reuna	1		6,0 g
2004059	149	Koeoja 2	Y8a	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite	2		1,7 g
2004059	150	Koeoja 2	Y8a	Lasi	Ikkunalasi		Vihreä, 10 sulanutta	12		41,6 g
2004059	151	Koeoja 2	Y8a	Metalli	Rauta	Naula		1	pituus 17 cm	60,8 g
2004059	152	Koeoja 2	Y9	Keramiikka	Punasavi	Kaakeli	Koristereunallisia kappaleita	4		153,7 g
2004059	153	Koeoja 2	Y9	Keramiikka	Punasavi	Kaakeli	1 lasitetta jäljellä	4		125,6 g
2004059	154	Koeoja 2	Y9	Keramiikka	Valkosavi	Kaakeli	Valkoinen maali	1		20,8 g
2004059	155	Koeoja 2	Y9	Keramiikka	Kivisavi	Astia	Ruskea lasite	1		8,9 g
2004059	156	Koeoja 2	Y9	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Lasite palanut siniharmaaksi, kylkipala	1		5,9 g
2004059	157	Koeoja 2	Y9	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite, 2 reunaa	5		17,5 g
2004059	158	Koeoja 2	Y9	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Sinivalkoinen lasite	1		2,4 g
2004059	159	Koeoja 2	Y9	Keramiikka	Posliini	Astia	Valkoinen lasite, kultainen kukka-aihe	1		1,7 g

2004059	160	Koeoja 2	Y9	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Reuna, sininen lasite, kukka-aihe, reunassa viivakoristelu	1		28,3 g
2004059	161	Koeoja 2	Y9	Lasi	Pullolasi	Pullo	Tumman vihreä, pohja, kuplainen	1		70,1 g
2004059	162	Koeoja 2	Y9	Lasi	Pullolasi	Pullo	Ruskea	1		2,3 g
2004059	163	Koeoja 2	Y9	Lasi	Ikkunalasi		Kirkas, toinen iridisoitunut	2		4,5 g
2004059	164	Koeoja 2	Y9	Lasi			Sulanut, turkoosi	1		6,4 g
2004059	165	Koeoja 2	Y10	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite	1		8,1 g
2004059	166	Koeoja 2	Y10	Lasi	Pullolasi	Pullo	Tummanvihreä, kuplainen	1		2,5 g
2004059	167	Koeoja 2	Y10	Lasi	Pullolasi	Pullo	Vaaleanvihreä, sulanut	1		0,5 g
2004059	168	Koeoja 2	Y11	Keramiikka	Punasavi	Kaakeli	Koristereinallinen kappale	1		5,6 g
2004059	169	Koeoja 2	Y11	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite	1		0,5 g
2004059	170	Koeoja 2	Y11	Lasi	Esinelasi	Astia	Vihreä, kuplainen	2		13,6 g
2004059	171	Koeoja 2	Y11	Lasi	Ikkunalasi		Vaaleanvihreä, osa iridisoituneita	8		5,9g
2004059	172	Koeoja 2	Y11	Lasi			Sulanutta lasia	1		23,4 g
2004059	173	Koeoja 2	Y11	Liitupiippu			5 varren katkelmaa, 1 kopan kappale, hieman leimaa näkyvissä	6		9,6 g
2004059	174	Koeoja 2	Irtolöytöjä	Keramiikka	Punasavi	Kaakeli		1		57,2 g
2004059	175	Koeoja 2	Irtolöytöjä	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite	1		13,0 g
2004059	176	Koeoja 2	Irtolöytöjä	Liitupiippu			Varren katkelmia	2		9,1 g
2004059	177	Koeoja 3	Y4	Keramiikka	Punasavi	Astia	Lasitettu reuna, ulkopuolelta lasite lähtenyt, sisäpinnalla säilynyt	1	ø 21 cm	17,8 g
2004059	178	Koeoja 3	Y5	Lasi	Esinelasi	Purkki	Pyöreä purkki, ruskea, kuplainen, iridisoitunut	2		152,2 g
2004059	179	Koeoja 3	Y5	Lasi	Pullolasi	Pullo	Vihreä, 1 pohja, kuplainen, iridisoitunut	6		339,4 g
2004059	180	Koeoja 3	Y5	Lasi	Ikkunalasi		Kirkas, iridisoitunut	1		11,4 g

2004059	181	Koeoja 3	Y8	Keramiikka	Punasavi	Astia	Lasitettu, reuna ø n. 20 cm ja lautasen pohja ø 15 cm	2		39,2 g
2004059	182	Koeoja 3	Y8	Keramiikka	Punasavi	Kaakeli	Valkoinen maali	1		27,3 g
2004059	183	Koeoja 3	Y8	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite	2		26,1 g
2004059	184	Koeoja 3	Y8	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Lasite palanut siniharmaaksi, reunoja, toisen reuna aaltoileva, toiseen sulanut lasia	2		26,5 g
2004059	185	Koeoja 3	Y8	Lasi	Pullolasi	Pullo	Vihreä, kuplainen	1		27,3 g
2004059	186	Koeoja 3	Y8	Lasi	Pullolasi	Pullo	Ruskea, suu- ja kaulaosaa, kuplainen	1		15,8 g
2004059	187	Koeoja 3	Y8	Lasi	Ikkunalasi		Kirkas, toinen iridisoitunut	2		3,4 g
2004059	188	Koeoja 3	Y9	Keramiikka	Punasavi	Kaakeli	Lasitettu	1		20,4 g
2004059	189	Koeoja 3	Y9	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite, 2 palassa sinistä koristelua, 1 reuna ja 1 pohja (ø 13 cm)	8		15,8 g
2004059	190	Koeoja 3	Y9	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Lasite palanut siniharmaaksi	2		5,0 g
2004059	191	Koeoja 3	Y9	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Reuna, sininen koristelu valkealla pohjalla	1		3,7 g
2004059	192	Koeoja 3	Y9	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Valkoinen lasite, sininen raitakoristelu	1		3,2 g
2004059	193	Koeoja 3	Y9	Keramiikka	Posliini	Astia	Valkoinen lasite, 1 pohja	2	ø 5 cm	16,7 g
2004059	194	Koeoja 3	Y9	Lasi	Pullolasi	Pullo	Vihreä, pohja, kuplaisia	2		76,0 g
2004059	195	Koeoja 3	Y9	Lasi	Esinelasi	Astia	Sininen, kuplainen, iridisoitunut	1		2,7 g
2004059	196	Koeoja 3	Y9	Lasi	Ikkunalasi		Vihreä, 3 sulanutta, 1 iridisoitunut, 1 reuna	6		20,0 g
2004059	197	Koeoja 3	Y9	Pii			Palanutta, valkoista	2		3,9 g
2004059	198	Koeoja 3	Y11	Keramiikka	Punasavi	Astia	Vihreä lasite sisäpuolella, 1 reuna (ø 20 cm), 1 pohja (ø 15 cm)	3		38 g
2004059	199	Koeoja 3	Y11	Keramiikka	Punasavi	Astia	Vaaleanruskea lasite, viivauurrekoristelu	1		10,7 g

2004059	200	Koeoja 3	Y11	Keramiikka	Kivisavi	Astia	Suolalasetettu, seltteripullon kappale	1		22,4 g
2004059	201	Koeoja 3	Y11	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Lasite palanut siniharmaaksi, 3 reunaa, reuna aaltoileva	24		71,4 g
2004059	202	Koeoja 3	Y11	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite, 2:ssa sininen kuviointi, 3 reunaa, 3 pohjaa	35		51,7 g
2004059	203	Koeoja 3	Y11	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Valkoinen lasite, sininen viivakoristelu	1		2,0 g
2004059	204	Koeoja 3	Y11	Keramiikka	Posliini	Astia	Pinta kohokuvioitu, pohja, musta	1	ø 8 cm	16 g
2004059	205	Koeoja 3	Y11	Keramiikka	Posliini	Astia	Valkoinen lasite; 1 reuna, jossa punainen koristelu, loput pohjasta	4		35,2 g
2004059	206	Koeoja 3	Y11	Lasi	Esinelasi		Ruskea, suorakulmaisen pullon pohja- ja seinäkappaleita, muottiin puhallettu, punttelin jälki	4		211 g
2004059	207	Koeoja 3	Y11	Lasi	Esinelasi		Vaaleanvihreä, 1 reuna	2	ø 27 cm	19,4 g
2004059	208	Koeoja 3	Y11	Lasi	Esinelasi		Sininen, kuplaista	1		17 g
2004059	209	Koeoja 3	Y11	Lasi	Esinelasi		Kirkas; 1 reuna, joka iridisoitunut	2		3 g
2004059	210	Koeoja 3	Y11	Lasi	Pullolasi	Pullo	Vihreä, 1 pala kaulasta	3		21,1 g
2004059	211	Koeoja 3	Y11	Lasi	Pullolasi	Pullo	Vaaleanvihreä, kuplaista	2		9 g
2004059	212	Koeoja 3	Y11	Lasi	Pullolasi	Pullo	Ruskea, toisessa teksti 1970, kuplaista, iridisoitunutta	2		18,6 g
2004059	213	Koeoja 3	Y11	Lasi	Pullolasi	Pullo	Kirkas	1		6,1 g
2004059	214	Koeoja 3	Y11	Lasi	Pullolasi	Pullo	Tumman vihreä	2		4,7 g
2004059	215	Koeoja 3	Y11	Lasi	Ikkunalasi		Vihreä, 39 iridisoitunutta, 51 sulanutta	188		371,6 g
2004059	216	Koeoja 3	Y11	Lasi	Ikkunalasi		Kirkas	1		2,9 g
2004059	217	Koeoja 3	Y11	Liitupiippu			Liitupiipun varren katkelmia	5		10,6 g

2004059	218	Koeoja 3	Y11	Metalli	Pronssi	Raha	Hapettunut, ei kuviota näkyvässä, löytösyvyys 1,84 m mpy	1	halk. 2,7 cm	9,8 g
2004059	219	Koeoja 3	Y11	Metalli	Pronssi	Raha	Hapettunut, huonosti säilynyt kuvio, Ulrika Eleonoran äyri vuodelta 1720, löytösyvyys 2,28 m mpy	1		3,7 g
2004059	220	Koeoja 3	Y11	Metalli	Kupari		Lohennut kuparipala, löytösyvyys 2,05 m mpy	1		4,8 g
2004059	221	Koeoja 3	Y11	Metalli	Kupari		Palaneita kuparinpaloja	3		33,0 g
2004059	222	Koeoja 3	Y11	Metalli	Rauta	Naula	Tinattu, konservoitu	1	pituus 6,9 cm	11,3 g
2004059	223	Koeoja 3	Y20	Keramiikka	Punasavi	Kaakeli	Koristereuna	1		61,0 g
2004059	224	Koeoja 3	Y20	Keramiikka	Punasavi	Astia	Pohja	1		23,1 g
2004059	225	Koeoja 3	Y20	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite, 1 pohja	3	ø 12 cm	15,0 g
2004059	226	Koeoja 3	Y20	Lasi	Esinelasi	Astia	Vaaleanvihreä, 1 reuna	5	ø 27 cm	35,4 g
2004059	227	Koeoja 3	Y20	Lasi	Pullolasi	Pullo	Vihreä, pohja, kuplaista	1		13,8 g
2004059	228	Koeoja 3	Y20	Lasi	Ikkunalasi		Vihreä, 4 sulanutta, 9 iridisoitunutta	14		22,5 g
2004059	229	Koeoja 3	Y21	Keramiikka	Punasavi	Astia	Lasitettu, osassa vihreä kuviointi, 3 astiasta, 1 reuna	8		53,7 g
2004059	230	Koeoja 3	Y21	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite, 3 reunaa, 5 reunaa	20		98,6 g
2004059	231	Koeoja 3	Y21	Lasi	Pullolasi	Pullo	Vihreä, kuplaista	3		6,3 g
2004059	232	Koeoja 3	Y21	Lasi	Ikkunalasi		Vihreä, 3 sulanutta, 3 kuplaista, iridisoituneita	8		12,6 g
2004059	233	Koeoja 3	Y21	Liitupiippu			Varren katkelmia, joista 1 koristeltu	4		10,7 g
2004059	234	Koeoja 3	Y21	Metalli	Pronssi		Mahdollisesti koristeneula	1		5,6 g

2004059	235	Koeoja 3	Y21	Puu		Tynnyrin kansi	2 puolikasta, keskiosa puuttuu, karkea tekoinen	1	19,5 x 49 cm X2	
2004059	236	Koeoja 3	Y21	Pii			Ruskea	2		5,4 g
2004059	237	Koeoja 3	Y26	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite, 1 aaltoileva reuna, 1 lautasen pohja	4		17 g
2004059	238	Koeoja 3	Y26	Lasi	Esinelasi	Astia	Vihreä	1		1,5 g
2004059	239	Koeoja 3	Y26	Nahka			Toinen leikkuu jätettä, toisessa ommelten väli n. 5 mm			
2004059	240	Koeoja 4	Y3	Keramiikka	Kivisavi	Pullo	Pohjaosa ehjä, punaruskea lasite, seltteripullosta	1	halk. noin 8 cm	542,5 g
2004059	241	Koeoja 4	Y3	Keramiikka	Piiposliini	Astia	Valkoinen lasite, lautasen pohja	1		8,8 g
2004059	242	Koeoja 4	Y3	Liitupiippu			Varren katkelma	1		2,7 g
2004059	243	Koeoja 4	Y6	Keramiikka	Punasavi	Astia	1 reuna, lasitettuja, yhdessä pistekuviointi	3	ø n. 14 cm	12,8 g
2004059	244	Koeoja 4	Y6	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Valkoinen lasite, 4 palassa sininen koristelu, 2 reunaa	5		7,0 g
2004059	245	Koeoja 4	Y6	Lasi	Pullolasi	Pullo	Tummanvihreä, iridisoitunut	1		3,3 g
2004059	246	Koeoja 4	Y6	Lasi	Esinelasi	Astia	Vaaleanvihreä, reuna, kuplainen	1		2,5 g
2004059	247	Koeoja 4	Y6	Lasi	Ikkunalasi		Vihreä, 3 sulanutta, 4 iridisoituneita	6		19,6 g
2004059	248	Koeoja 4	Y6	Pii			Tummanruskea	1		30,6 g

KM-pää	KM-ala	Koeoja	Yksikkö	Materiaali	Luu	Puoli	Taksoni	Muuta	Kpl	Paino
2004059	249	Koeoja 1	Y2	Luu	Kylkiluu	Vasen	Suuri ungulaatti	Proksimaalinen fragmentti, leikattu	1	32 g
2004059	250	Koeoja 1	Y2	Luu	Niskanika ma		Suuri ungulaatti	Fragmentti, leikattu	1	26,4 g
2004059	251	Koeoja 1	Y2	Luu	Olkaluu		Keskikokoinen nisäkäs	Proksimaalinen fragmentti	1	7,5 g
2004059	252	Koeoja 1	Y2	Luu			Nisäkäs	Fragmentteja	4	17,5 g
2004059	253	Koeoja 1	Y3	Luu	Kylkiluu	Oikea	Keskikokoinen nisäkäs	Proksimaalinen fragmentti	1	1,5 g
2004059	254	Koeoja 1	Y3	Luu	Kylkiluu	Vasen	Keskikokoinen nisäkäs	Proksimaalinen fragmentti	1	0,6 g
2004059	255	Koeoja 1	Y3	Luu			Nisäkäs	Fragmentteja	4	4,7 g
2004059	256	Koeoja 1	Y4	Hammas	Etuhammas		Suuri ungulaatti	Kruunu katkennut	1	2 g
2004059	257	Koeoja 1	Y4	Luu	Kylkiluu		Suuri ungulaatti	Mesiaalinen fragmentti	1	4,6 g
2004059	258	Koeoja 1	Y4	Luu	Nikama		Suuri ungulaatti	Fragmentti, leikattu	1	18,5 g
2004059	259	Koeoja 1	Y4	Luu	Putkiluu		Suuri nisäkäs	Fragmentteja	3	58,3 g
2004059	260	Koeoja 1	Y4	Luu	Kylkiluu		Suuri/keskikokoinen nisäkäs	Mesiaalinen fragmentti	1	0,5 g
2004059	261	Koeoja 1	Y7	Luu	Kämmen- tai jalkapöydänluu		Nauta	Ei epifyysejä: nuori	1	62,1 g
2004059	262	Koeoja 1	Y7	Luu	Kylkiluu		Suuri ungulaatti	Mesiaalisia fragmentteja	3	22,9 g
2004059	263	Koeoja 1	Y7	Luu	Kylkiluu		Keskikokoinen nisäkäs	Mesiaalinen fragmentti	1	3,5 g
2004059	264	Koeoja 1	Y7	Luu			Nisäkäs	Fragmentteja	4	32,8 g
2004059	265	Koeoja 1	Y12	Luu	Poskiluu ja yläleuanluu		Suuri ungulaatti	Fragmentti	1	22,2 g

2004059	266	Koeoja 1	Y12	Luu	Lapaluu		Suuri ungulaatti	Mesiaalinen fragmentti	1	20 g
2004059	267	Koeoja 1	Y12	Luu	Putkiluu		Nisäkäs	Mesiaalinen fragmentti	1	3,0 g
2004059	268	Koeoja 1	Y12	Luu			Nisäkäs	Fragmentteja	3	9,8 g
2004059	269	Koeoja 1	Y12	Luu			Lintu	Fragmentti, valkaistunut	1	1,3 g
2004059	270	Koeoja 1	Y15	Luu	Kantaluu	Oikea	Nauta	Kokonainen	1	66,3 g
2004059	271	Koeoja 1	Y15	Luu	Alaleuka	Vasen	Nauta	Fragmentti	1	22,1 g
2004059	272	Koeoja 1	Y15	Luu	5. jalkapöydänluu	Vasen	Koira	Kokonainen	1	1,4 g
2004059	273	Koeoja 1	Y15	Luu	Suoliluu	Oikea	Suuri ungulaatti	Fragmentti	1	6,2 g
2004059	274	Koeoja 1	Y15	Luu	Atlasnikama		Suuri ungulaatti	Fragmentti	1	47,6 g
2004059	275	Koeoja 1	Y15	Luu			Nisäkäs	Fragmentteja	4	57,9 g
2004059	276	Koeoja 1	Y15	Luu	Kyynärluu	Oikea	Kana	Proksimaalinen fragmentti	1	1,4 g
2004059	277	Koeoja 1	Y15	Luu	Carpometacarpus	Oikea	Suuri lintu	Kokonainen	1	4,1 g
2004059	278	Koeoja 1	Y22	Luu	Telaluu	Oikea	Nauta	Kokonainen	1	40,3 g
2004059	279	Koeoja 1	Y22	Luu	Sääriluu	Vasen	Nauta	Distaalinen fragmentti	1	37,7 g
2004059	280	Koeoja 1	Y22	Hammas	Yläleuan 1. tai 2. poskihhammas	Oikea	Nauta	Lähes kokonainen	1	17,1 g
2004059	281	Koeoja 1	Y22	Luu	Reisiluu	Oikea	Hevonen	Proksimaalinen fragmentti, epifyysi irrallaan: nuori	1	91 g
2004059	282	Koeoja 1	Y22	Luu	Reisiluu	Oikea	Sika	Ei epifyysejä: nuori	1	29,6 g
2004059	283	Koeoja 1	Y22	Luu	Niskanikama		Suuri ungulaatti	Lähes kokonainen	1	55,3 g
2004059	284	Koeoja 1	Y22	Luu	Rinta- tai selkänikama		Suuri ungulaatti	Fragmentteja	2	38,8 g
2004059	285	Koeoja 1	Y22	Luu			Suuri nisäkäs	Fragmentteja	3	180,8 g

2004059	286	Koejoja 1	Y22	Luu	Putkiluu		Nisäkäs	Fragmentti	1	9 g
2004059	287	Koejoja 1	Y22	Luu			Nisäkäs	Fragmentteja	4	41,1 g
2004059	288	Koejoja 1	Y23	Luu	Alaleuka	Vasen	Nauta	Fragmentti, ikä yli 4 vuotta	1	237 g
2004059	289	Koejoja 2	Y3	Luu	Alaleuka	Oikea	Rotta	Kokonainen	1	0,5 g
2004059	290	Koejoja 2	Y3	Luu	Kylkiluu		Suuri/keskikokoinen ungulaatti	Mesiaalinen fragmentti	1	1,8 g
2004059	291	Koejoja 2	Y3	Luu	Coracoide	Vasen	Pieni sorsalintu	Lähes kokonainen	1	1,7 g
2004059	292	Koejoja 2	Y5	Luu	Sääriluu	Vasen	Nauta	Kokonainen	1	308,2 g
2004059	293	Koejoja 2	Y8a	Luu			Nisäkäs	Fragmentteja	2	30,9 g
2004059	294	Koejoja 2	Y11	Luu	Kylkiluu		Suuri ungulaatti	Mesiaalinen fragmentti	1	8,4 g
2004059	295	Koejoja 2	Y12	Luu	Kylkiluu		Suuri ungulaatti	Mesiaalinen fragmentti	1	4,6 g
2004059	296	Koejoja 3	Y8	Luu	Nikama	Vasen	Suuri ungulaatti	Fragmentti	1	19,7 g
2004059	297	Koejoja 3	Y8	Luu	Kylkiluu		Suuri/keskikokoinen ungulaatti	Mesiaalinen fragmentti	1	5,7 g
2004059	298	Koejoja 3	Y9	Sarvi	Sarvi		Nauta	Leikattu distaalipäästä	1	58,8 g
2004059	299	Koejoja 3	Y9	Luu			Suuri nisäkäs	Fragmentti	1	12,5 g
2004059	300	Koejoja 3	Y9	Luu	Reisiluu	Oikea	Sika	Ei epifyysejä: nuori	1	25,4 g
2004059	301	Koejoja 3	Y11	Luu	Kämmentai jalkapöydänluu		Nauta	Kokonainen	1	159,6 g
2004059	302	Koejoja 3	Y11	Hammas	Alaetuhammas		Hevonen	Kokonainen	1	2,8 g
2004059	303	Koejoja 3	Y11	Luu	Reisiluu	Vasen	Sika	Proksimaalinen fragmentti, ei epifyysia: nuori	1	17,5 g

2004059	304	Koeoja 3	Y11	Luu	Sääriluu	Oikea	Kissa	Proksimaalinen fragmentti	1	6,6 g
2004059	305	Koeoja 3	Y11	Luu	Olkaluu	Oikea	Suuri ungulaatti	Proksimaalinen fragmentti	1	47,9 g
2004059	306	Koeoja 3	Y11	Luu	Sääriluu	Oikea	Kana	Proksimaalinen fragmentti	1	2,6 g
2004059	307	Koeoja 3	Y11	Luu	Olkaluu	Vasen	Suuri lintu	Proksimaalinen fragmentti	1	5,7 g
2004059	308	Koeoja 3	Y20	Luu	Kylkiluu		Suuri ungulaatti	Mesiaalisia fragmentteja	2	19,5 g
2004059	309	Koeoja 3	Y21	Luu			Nisäkäs	Fragmentteja, 8 valkaistunutta, 1 mustunut	10	18,6 g
2004059	310	Koeoja 3	Y26	Luu	rannin- tai jalkapöydä		Nauta	Distaalinen fragmentti, valkaistunut ja sinistynyt	1	7,6 g
2004059	311	Koeoja 4	Y6	Luu	Alaleuka	Vasen	Nauta	Kaudaalinen fragmentti	1	8,9 g
2004059	312	Koeoja 4	Y6	Luu	Alaleuka	Oikea	Hevonen	Kaudaalinen fragmentti	1	27,2 g
2004059	313	Koeoja 4	Y6	Luu	Kylkiluu		Suuri ungulaatti	Mesiaalinen fragmentti	1	20 g
2004059	314	Koeoja 4	Y6	Luu	Niskanika ma		Suuri ungulaatti	Fragmentti	1	8,2 g
2004059	315	Koeoja 4	Y6	Luu	Poskiluu	Oikea	Suuri/keskikokoinen ungulaatti	Fragmentti	1	2,9 g
2004059	316	Koeoja 4	Y6	Luu	Litteä luu		Suuri nisäkäs	Fragmentteja	2	22,8 g
2004059	317	Koeoja 4	Y6	Luu			Nisäkäs	Fragmentteja, 9 valkaistunutta	14	12 g
2004059	318	Koeoja 4	Y6	Luu			Lintu	Fragmentteja, valkaistuneita	2	0,5 g
2004059	319	Koeoja 4	Y6					Fragmentteja, 3 valkaistunutta	4	0,4 g

Koeoja	Yksikkö	Äälmateriaali	Materiaali	Laji	Kommentti	Kpl	Mitat	Paino
Koeoja 1	Y2	Metalli	Rauta	Naula	Poistettu	8	Pisin 10,0 cm, lyhyin 4,5 cm	73,9 g
Koeoja 1	Y2	Metalli	Rauta	Esine	Poistettu	5		163,8 g
Koeoja 1	Y3	Metalli	Pronssi		Poistettu	1		2,9 g
Koeoja 1	Y3	Metalli	Rauta	Naula	Poistettu	2	10 cm	24,6 g
Koeoja 1	Y3	Metalli	Rauta	Esine	Poistettu, kahva ja rautalevy, jossa muovipoppu	3		222,4 g
Koeoja 1	Y4	Metalli	Rauta	Naula	Poistettu	17	Pituudet 4,9-14,6 cm	313,5 g
Koeoja 1	Y4	Metalli	Rauta	Esine	Poistettu	3		159,1 g
Koeoja 1	Y7	Metalli	Rauta	Naula	Poistettu	3	6,9-10, 4 cm	33,2 g
Koeoja 1	Y11	Metalli	Rauta	Naula	Poistettu	1	4,4 cm	9,4 g
Koeoja 1	Y12	Metalli	Rauta	Naula	Poistettu	2	7,4- 8,0 cm	26,7 g
Koeoja 1	Y15	Metalli	Rauta	Naula	Poistettu	11	6,0-18,6 cm	315,6 g
Koeoja 1	Y15	Metalli	Rauta	Esine	Poistettu, rautalevyjä	7		260,9 g
Koeoja 1	Y22	Metalli	Rauta	Naula	Poistettu	3	8,6-10,5 cm	48,9 g
Koeoja 2	Y3	Metalli	Pronssi		Poistettu, pronssilevyä	1		103,4 g
Koeoja 2	Y3	Metalli	Rauta	Naula	Poistettu	33	5,0-15,7 cm	566,2 g
Koeoja 2	Y5	Metalli	Rauta	Naula	Poistettu	2	10,1-12,8 cm	82,0 g
Koeoja 2	Y7	Metalli	Rauta	Naula	Poistettu	1	7,1 cm	14,2 g
Koeoja 2	Y8a	Metalli	Rauta	Naula	Poistettu	2	7,0-17,8 cm	84,2 g
Koeoja 3	Y8	Metalli	Rauta	Naula	Poistettu	3	9,5-17,5 cm	108,2 g
Koeoja 3	Y9	Metalli	Rauta	Naula	Poistettu	1	5,6 cm	21,1 g
Koeoja 3	Y11	Metalli	Rauta	Naula	Poistettu	10	4,2-15,5 cm	236,7 g
Koeoja 3	Y20	Metalli	Rauta	Naula	Poistettu	4	4,3-7,5 cm	74,2 g
Koeoja 4	Y6	Metalli	Rauta	Naula	Poistettu	8	4,2-18,5 cm	254,2 g

Koeaja 2	Y3	Lasi	Esinelasi	Pullo	Vihreä, muovikorkillinen, pohjassa nro. 15	1	Korkeus 7,3 cm	31,5 g
----------	----	------	-----------	-------	--	---	----------------	--------

Koeoja	Yksikkö	Päämateriaali	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Paino
Koeoja 1	Y2	Laasti				7	314,2 g
Koeoja 1	Y3	Laasti				4	6,9 g
Koeoja 1	Y7	Laasti				2	31,6 g
Koeoja 1	Y15	Keramiikka	Punasavi	Tiili	Aaltokuviot	1	904,7 g
Koeoja 1	Y15	Keramiikka	Punasavi	Laasti		1	3,7 g
Koeoja 1	Y22	Keramiikka	Punasavi	Kattotiili		3	1210,1 g
Koeoja 1	Y22	Keramiikka	Punasavi	Tiili	Viivakuvio	1	873,0 g
Koeoja 2	Y3	Keramiikka	Punasavi	Putki		1	472,2 g
Koeoja 2	Y3	Laasti				2	20,4 g
Koeoja 2	Y5	Keramiikka	Punasavi	Tiili	Aaltokuviot	1	357,6 g
Koeoja 2	Y8/9	Laasti					157,5 g
Koeoja 2	Y11	Laasti				2	47,3 g
Koeoja 3	Y10	Puu			Kiilamaiseksi veistetty puukappale	1	138,2 g
Koeoja 3	Y11	Keramiikka	Punasavi	Tiili	Aaltokuviot, eri kappaleissa viivojen tiheydet erit	3	1583,4 g
Koeoja 3	Y20	Keramiikka	Punasavi	Tiili	Aaltokuvio	1	646,3 g
Koeoja 3	Y21	Laasti				1	4,6 g

Näyte	Koeoja	Yksikkö	Materiaali	Laji	Muuta	Tulos/Mitat
1	Koeoja 1	Y22	Hiekka	Maanäyte	Näyte rakenteeseen 21 liittyvästä likamaasta	kts. Makrofossiilianalyysi
2	Koeoja 1	Y23	Puuroska	Maanäyte	Pohjimmainen puuroskakerros	Kts. Makrofossiilianalyysi
3	Koeoja 2	Y8b	Puu	Puulajinäyte	Näyte rakenteeseen 8 kuuluvasta hirrestä	Mänty
4	Koeoja 2	Y11	Puuroska	Maanäyte	Toiseksi pohjimmainen puuroskakerros	Kts. Makrofossiilianalyysi
5	Koeoja 2	Y12	Puuroska	Maanäyte	Pohjimmainen puuroskakerros	Kts. Makrofossiilianalyysi
6	Koeoja 3	Y10	Puu	Puulajinäyte	Rakenteeseen kuuluneesta veistetyistä paalusta	Mänty
7	Koeoja 3	KM20040 59: 235	Puu	Puulajinäyte	Kerroksesta Y21 löytynyt kimpiastian pohja/kansi	?
8	Koeoja 3	Y21	Puuroska	Maanäyte	Näyte rakenteen 24 vierestä, kimpiastian pohjan/kannen läheltä	Kts. Makrofossiilianalyysi
D1	Koeoja 1	Y24	Puu	Dendrokronologinen näyte	Yksikkö 24, ylin hirsi, korkeus 2,57 m mpy	Halkaisija 21 cm, Kts. Dendrokronologinen analyysi
D2	Koeoja 3	Y13	Puu	Dendrokronologinen näyte	Näytteen D1 länsipuolisesta poikkikirrestä	Halkaisija 22,5 cm
D3	Koeoja 3	Y13	Puu	Dendrokronologinen näyte	Näytteen D2 länsipuolisesta poikkikirrestä	Halkaisija 30 cm
D4	Koeoja 3	Y10	Puu	Dendrokronologinen näyte	Yksikköön 10 kuuluvasta pystypaalusta	Halkaisija 23,5 cm, Kts. Dendrokronologinen analyysi

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125511	1	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y6, kivi"rakenne"	alas	MH	28.6.	2004	dia	kino
125511	2	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y8b	alas	MH	29.6.	2004	dia	kino
125511	3	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y8b	alas	MH	29.6.	2004	dia	kino
125511	4	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y8b/Y9	350	MH	29.6.	2004	dia	kino
125511	5	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y8b:n lauta		A-KP	29.6.	2004	dia	kino
125511	6	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y8:n lauta, yksityiskohta		A-KP	29.6.	2004	dia	kino
125511	7	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y8b:n hirsi		A-KP	29.6.	2004	dia	kino
125511	8	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y8b:n hirsi		A-KP	29.6.	2004	dia	kino
125511	9	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y8b:n lauta, kuvattu sivulta		A-KP	29.6.	2004	dia	kino
125511	10	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y8b:n viimeiset hirret	300	SL	29.6.	2004	dia	kino
125511	11	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y12 (puuroskakrs) Y11:n poiston jälkeen	180	A-KP	29.6.	2004	dia	kino
125511	12	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y13, puurakenne	180	SA	29.6.	2004	dia	kino
125511	13	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y13, puurakenne	alas	A-KP	29.6.	2004	dia	kino
125511	14	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y8 ja sen alaiset kerrokset	150	SL	30.6.	2004	dia	kino
125511	15	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	puurakenne laiturin alla	200	SL	30.6.	2004	dia	kino
125511	16	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	eteläprofiili, piirrettiin	180	SL	30.6.	2004	dia	kino
125511	17	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	pohjoisprofiili, ei piirretty	80	SL	30.6.	2004	dia	kino

125511	18	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	eteläprofiili	300	SL	30.6.	2004	dia	kino
125511	19	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	betonia	50	SL	30.6.	2004	dia	kino
125511	20	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	pohjoisprofiili	20	SL	30.6.	2004	dia	kino
125511	21	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	eteläprofiili	100	SL	30.6.	2004	dia	kino
125511	22	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	hirsyä tasossa; Y8b, alla Y9	350	MH	30.6.	2004	dia	kino
125511	23	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	hirsyä tasossa; Y8b, alla Y9	0	MH	30.6.	2004	dia	kino
125511	24	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	hirsyä tasossa; Y8b, alla Y9	135	MH	30.6.	2004	dia	kino
125511	25	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	hirret jatkuvat tasossa; Y8b, alla Y9	0	MH	1.7.	2004	dia	kino
125511	26	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	hirret jatkuvat tasossa; Y8b, alla Y9	0	MH	1.7.	2004	dia	kino
125511	27	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	rimarakenne Y14	300	SL	1.7.	2004	dia	kino
125511	28	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y10 ja Y13, hirsirakenteita	200	SL	1.7.	2004	dia	kino
125511	29	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y10 ja Y13, hirsirakenteita	100	SL	1.7.	2004	dia	kino
125511	30	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y10 ja Y13, hirsirakenteita	0	SL	1.7.	2004	dia	kino
125511	31	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y15, lauta/hirsirakennetta	350	A-KP	1.7.	2004	dia	kino
125511	32	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y8b, hirsirakennetta	50	A-KP	1.7.	2004	dia	kino

125511	33	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	salvos Y8b:n hirressä, yksityiskohta		A-KP	1.7.	2004	dia	kino
125511	34	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	katkennut tappi Y8b:n hirressä, yksityiskohta	alas	A-KP	1.7.	2004	dia	kino
125511	35	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y8b:n nurkka, yksityiskohta	alas	A-KP	1.7.	2004	dia	kino
125511	36	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y8b, kaikki hirret paikallaan	alas	SL	2.7.	2004	dia	kino
125511	37	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y14:sta (rimarakenne), toinen taso	alas	MH	2.7.	2004	dia	kino
125511	38	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y14 (rimat) ja Y10 (hirret)	270	MH	2.7.	2004	dia	kino
125511	39	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y25, hirsirakenne	alas	SL	2.7.	2004	dia	kino
125511	40	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y25, hirsirakenne	alas	SL	2.7.	2004	dia	kino
125511	41	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y13, hirsirakenne	alas	SL	2.7.	2004	dia	kino
125511	42	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	yleiskuva?	alas	SL	2.7.	2004	dia	kino
125511	43	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	yleiskuva?	alas	SL	2.7.	2004	dia	kino
125511	44	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	pohjoisprofiili	alas	SL	2.7.	2004	dia	kino
125511	45	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	pohjoisprofiili	alas	SL	2.7.	2004	dia	kino
125511	46	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y14:n (rimat) kuuluneita veistettyjä puita	alas	A-KP	2.7.	2004	dia	kino
125511	47	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	(tynnyrin) kansi Y21:sta	alas	A-KP	2.7.	2004	dia	kino
125511	48	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	(tynnyrin) kansi Y21:sta, puolikkaat erillään	alas	A-KP	2.7.	2004	dia	kino

125511	49	Oulu	Virastotalo	koeoja 4/tontti 31	Y7, luonnonkivet	200	A-KP	5.7.	2004	dia	kino
125511	50	Oulu	Virastotalo	koeoja 4/tontti 31	Y7, luonnonkivet	100	A-KP	5.7.	2004	dia	kino
125511	51	Oulu	Virastotalo	koeoja 4/tontti 31	pohjoisprofiili	200	SL	6.7.	2004	dia	kino
125511	52	Oulu	Virastotalo	koeoja 4/tontti 31	pohjoisprofiili	200	SL	6.7.	2004	dia	kino
125511	53	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y8, tiilirakenne	200	SL	6.7.	2004	dia	kino
125511	54	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y8, tiilirakenne	100	SL	6.7.	2004	dia	kino
125511	55	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y17, kivirakenne	0	SL	7.7.	2004	dia	kino
125511	56	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y17, kivirakenne	200	SL	7.7.	2004	dia	kino
125511	57	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y17, kivirakenne	150	SL	7.7.	2004	dia	kino
125511	58	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y17, toinen kivikerta	0	SL	7.7.	2004	dia	kino
125511	59	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y19, hirsirakenne	0	SL	7.7.	2004	dia	kino
125511	60	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y19, hirsirakenne	200	SL	7.7.	2004	dia	kino

125511	61	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Hirsien alaiset kivet	alas	MH	8.7.	2004	dia	kino
125511	62	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y24, hirsirakenne	alas	SH	8.7.	2004	dia	kino
125511	63	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y24, hirsirakenne	250	SL	8.7.	2004	dia	kino
125511	64	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y24 (rakenne) ja Y23 (puuroska)	150	A-KP	8.7.	2004	dia	kino
125511	65	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	alimmat puut Y23:n alla	250	A-KP	8.7.	2004	dia	kino
125511	66	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y24, hirsirakenne	300	SL	8.7.	2004	dia	kino
125511	67	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y24, hirsirakenne	25	SL	8.7.	2004	dia	kino
125511	68	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y24, lauta/hirsirakennetta	200		8.7.	2004	dia	kino
125511	69	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y24; alin hirsi, dendron kohta	200		8.7.	2004	dia	kino
125511	70	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y24; alin hirsi, dendron kohta	alas		8.7.	2004	dia	kino
125511	71	Oulu	Virastotalo	työkuv	eteläprofiilin puhdistus	200		9.7.	2004	dia	kino
125511	72	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	eteläprofiili	200		9.7.	2004	dia	kino

125511	73	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	eteläprofiili	200		9.7.	2004	dia	kino
125511	74	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	eteläprofiili	200		9.7.	2004	dia	kino
125511	75	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	eteläprofiili	200		9.7.	2004	dia	kino
125511	76	Oulu	Virastotalo	tontit 1 ja 2	yleiskuva	300		9.7.	2004	dia	kino
125511	77	Oulu	Virastotalo	tyokuva	löytöjä pestään Marikan piirtäessä			9.7.	2004	dia	kino
125511	78	Oulu	Virastotalo	tyokuva	Marika ja Sini piirtävät profiilia	350	A-KP	30.6.	2004	dia	kino
125511	79	Oulu	Virastotalo	esinekuva	tiili, Koeoja 2, Y5		SL	9.7.	2004	dia	kino
125511	80	Oulu	Virastotalo	esinekuva	punasavikeramiikkaa		SL	9.7.	2004	dia	kino
125511	81	Oulu	Virastotalo	esinekuva	kivisavikeramiikkaa		MH	9.7.	2004	dia	kino
125511	82	Oulu	Virastotalo	esinekuva	fajanssia		MH	9.7.	2004	dia	kino
125511	83	Oulu	Virastotalo	esinekuva	fajanssia		MH	9.7.	2004	dia	kino
125511	84	Oulu	Virastotalo	esinekuva	lasipurkin kappale		SL	9.7.	2004	dia	kino
125511	85	Oulu	Virastotalo	esinekuva	tiili, Koeoja 1, Y22		SL	9.7.	2004	dia	kino
125511	86	Oulu	Virastotalo	esinekuva	kattotiilen kappale, Koeoja 1, Y25		SL	9.7.	2004	dia	kino
125511	87	Oulu	Virastotalo	esinekuva	sama kuin ed., toisinpäin		SL	9.7.	2004	dia	kino
125511	88	Oulu	Virastotalo	esinekuva	suurempi kattotiilen kappale, Koeoja 1, Y25		SL	9.7.	2004	dia	kino
125511	89	Oulu	Virastotalo	esinekuva	sama kuin ed., toisinpäin		SL	9.7.	2004	dia	kino

125511	90	Oulu	Virastotalo	esinekuva	koristetiili		SL	9.7.	2004	dia	kino
125511	91	Oulu	Virastotalo	esinekuva	koristetiili		SL	9.7.	2004	dia	kino
125511	92	Oulu	Virastotalo	esinekuva	kivisavikeramiikkaa		SL	9.7.	2004	dia	kino
125511	93	Oulu	Virastotalo	esinekuva	sama kuin ed., toisinpäin		SL	9.7.	2004	dia	kino
125511	94	Oulu	Virastotalo	esinekuva	KM2004059:44, pullonpohja (teksti OLFA näkyvissä)		SL	9.7.	2004	dia	kino
125511	95	Oulu	Virastotalo	esinekuva	koristetiili		SL	9.7.	2004	dia	kino
125511	96	Oulu	Virastotalo	esinekuva	KM2004059:243, "lintukuvioista" punasavikeramiikkaa		SL	9.7.	2004	dia	kino
125511	97	Oulu	Virastotalo	esinekuva	KM2004059:229, punasavikeramiikkaa		SL	9.7.	2004	dia	kino
125511	98	Oulu	Virastotalo	esinekuva	KM2004059:240 kivisavikeraaminen pullo		SL	9.7.	2004	dia	kino
125511	99	Oulu	Virastotalo	esinekuva	koristetiili		SL	9.7.	2004	dia	kino
125511	100	Oulu	Virastotalo	esinekuva	koristetiili		SL	9.7.	2004	dia	kino
125511	101	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	työkuva	300	SL	1.7.	2004	dia	kino
125511	102	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	työkuva	300	SL	1.7.	2004	dia	kino
125511	103	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	kaivinkone kaivaa	0	SL	7.7.	2004	dia	kino
125511	104	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Marika piirtää		SH	7.7.	2004	dia	kino
125511	105	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	työkuva; R19:sta kaivetaan		SH	8.7.	2004	dia	kino

ID	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	PVM	Vuosi	Tyyppi	Koko
125512	1	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y24; hirsirakenne	250	SL	8.7.	2004	mv	kino
125512	2	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y24 (puurakenne) ja Y23 (puuroska)	150	A-KP	8.7.	2004	mv	kino
125512	3	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y24 ja alimmat puut Y23:n alla	250	A-KP	8.7.	2004	mv	kino
125512	4	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y24 ja alimmat puut Y23:n alla	150	A-KP	8.7.	2004	mv	kino
125512	5	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y24; lauta- ja hirsirakennetta	300	SL	8.7.	2004	mv	kino
125512	6	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y24; lauta- ja hirsirakenne	250	SL	8.7.	2004	mv	kino
125512	7	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y24; lauta- ja hirsirakenne	200	SL	8.7.	2004	mv	kino
125512	8	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y24; lauta- ja hirsirakenne	200	SL	8.7.	2004	mv	kino
125512	9	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	eteläprofiili	200	SL	8.7.	2004	mv	kino
125512	10	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	eteläprofiili	200	SL	8.7.	2004	mv	kino
125512	11	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	eteläprofiili	200	SL	8.7.	2004	mv	kino
125512	12	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	eteläprofiili	200	SL	8.7.	2004	mv	kino
125512	13	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	eteläprofiili	200	SL	8.7.	2004	mv	kino
125512	14	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	eteläprofiili	200	SL	8.7.	2004	mv	kino

125512	15	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	eteläprofiili	200	SL	8.7.	2004	mv	kino
125512	16	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	eteläprofiili	200	SL	8.7.	2004	mv	kino
125512	17	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	tyokuva, dendronäytteen sahaus	200	SL	8.7.	2004	mv	kino
125512	18	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	tyokuva; dendronäytteen sahaus	200	SL	8.7.	2004	mv	kino
125512	19	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y24; hirrestä otettu dendro, alla toinen hirsi	200	MH	8.7.	2004	mv	kino
125512	20	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y24; hirrestä otettu dendro, alla toinen hirsi	200	MH	8.7.	2004	mv	kino
125512	21	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	eteläprofiili	200	SL	9.7.	2004	mv	kino
125512	22	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	eteläprofiili	200	SL	9.7.	2004	mv	kino
125512	23	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	eteläprofiili	200	SL	9.7.	2004	mv	kino
125512	24	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	eteläprofiili	200	SL	9.7.	2004	mv	kino
125512	25	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y6, mahdollinen kivirakenne	200	MH	28.6.	2004	mv	kino
125512	26	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y8 (laiturirakenne) ja Y9 (puuoska)	100	SL	29.6.	2004	mv	kino
125512	27	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y8 (laiturirakenne) ja Y9 (puuoska)	300	SL	29.6.	2004	mv	kino

125512	28	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y8:n lauta		MH	29.6.	2004	mv	kino
125512	29	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y8:n lauta		MH	29.6.	2004	mv	kino
125512	30	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y8:n salvottu hirsi		MH	29.6.	2004	mv	kino
125512	31	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	Y12, puuroskakerros	alas	MH	29.6.	2004	mv	kino
125512	32	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	hirsiä tasossa, Y8b, alla Y9	alas	MH	30.6.	2004	mv	kino
125512	33	Oulu	Virastotalo	koeoja 2/tontti 1	hirsiä tasossa, Y8b, alla Y9	350	MH	30.6.	2004	mv	kino
125512	34	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	hirsiä tasossa ja profiilissa, hirsisalvos?	0	MH	1.7.	2004	mv	kino
125512	35	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	hirsiä tasossa, Y8b, alla Y9	0	MH	1.7.	2004	mv	kino
125512	36	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y14, rimarakenne	300	SL	1.7.	2004	mv	kino
125512	37	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y10 ja Y13, hirsirakennetta	200	SL	1.7.	2004	mv	kino
125512	38	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y15, hirsi/lautarakennetta	alas	SL	1.7.	2004	mv	kino
125512	39	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y10, hirsirakennetta	100	SL	1.7.	2004	mv	kino
125512	40	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y10, hirsirakennetta	100	SL	1.7.	2004	mv	kino
125512	41	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y8b, yksityiskohta	300	SL	1.7.	2004	mv	kino

125512	42	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y8b, hirsirakennetta	0	SL	1.7.	2004	mv	kino
125512	43	Oulu	Virastotalo	koeoja 3 /tontti 2	kaikki rakenteet	100	SL	1.7.	2004	mv	kino
125512	44	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y14 (toinen taso) ja Y10, rimat & hirret	alas	MH	2.7.	2004	mv	kino
125512	45	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y14 (toinen taso) ja Y10, rimat & hirret	alas	MH	2.7.	2004	mv	kino
125512	46	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	Y13; hirret	alas	SL	2.7.	2004	mv	kino
125512	47	Oulu	Virastotalo	koeoja 3/tontti 2	yleiskuva koeojasta 3	alas	SL	2.7.	2004	mv	kino
125512	48	Oulu	Virastotalo	tontti 31	yleiskuva tontista 31	100	SL	6.7.	2004	mv	kino
125512	49	Oulu	Virastotalo	koeoja 4/tontti 31	päätyprofiili	45	MH	6.7.	2004	mv	kino
125512	50	Oulu	Virastotalo	koeoja 4/tontti 31	päätyprofiili	0	MH	6.7.	2004	mv	kino
125512	51	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y8; tiilirakenne	200	SL	6.7.	2004	mv	kino
125512	52	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y8; tiilirakenne	0	SL	6.7.	2004	mv	kino
125512	53	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y17; toinen kivikerta	0	SL	7.7.	2004	mv	kino
125512	54	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y19; lauta- ja hirsirakenne	0	SL	7.7.	2004	mv	kino
125512	55	Oulu	Virastotalo	koeoja 1/tontti 31	Y19; lauta- jahirsirakenne	200	SL	7.7.	2004	mv	kino

Oulu, virastotalo

Makrofossiilitutkimus 2004

Tutkimusraportti

Terttu Lempiäinen

**Biodiversiteetti- ja ympäristötutkimusosasto
Turun yliopisto
20014 Turku**

2004

SISÄLLYSLUETTELO

		S
1	JOHDANTO	3
2	TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄT	3
3	MAKROFOSSIILIANALYYSIN TULOKSET	4
	Hyötykasvit	6
	Kulttuuririkkaruohot ja ruderaatit	7
	Metsä- ja kalliokasvillisuus	8
	Muut kasvijäänteet	8
	Muut jäänteet	8
4	YHTEENVETO	8
5	KIRJALLISUUS	9

1 JOHDANTO

Oheisessa raportissa esitetään Oulun virastotalon vuoden 2004 arkeologisilta kaivauksilta tehtyjen kasvijäänneanalyysien tuloksia. Maanäytteet on otettu 1700-luvun lopulle alustavasti ajoitetuista kerroksista. Alueella on sijainnut 1760-luvulle saakka lampi, joka kuivatettiin 1700-luvun lopulla.

Tutkimuksista on vastannut Oulun yliopiston Arkeologian laboratorio ja vastaavana tutkijana on toiminut Sanna Lipponen, jonka toimesta myös maanäytteet makrofossiilitutkimuksiin on otettu. Kaivauksilta tutkittiin yhteensä 5 maanäytettä ja tulokset esitetään oheisessa raportissa. Alueelta ei ole tehty 1600-lukua varhaisempia makrofossiilitutkimuksia ja mahdollinen keskiakainen kasvijäänneaineisto tekee kyseisen aineiston kiinnostavaksi. Oulun tuomiokirkon kaivaus on toistaiseksi ainoa kohde, josta on tehty alueella kasvijäännetutkimus, mutta tulokset olivat varsin niukat (Lempiäinen 1996).

2 TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄT

Makrofossiilitutkimuksissa oli mukana kesän 2004 arkeologisilta kaivauksilta yhteensä 5 maanäytettä. Maanäytteet on otettu kaivausjohtajana toimineen Sanna Lipponen toimesta seuraavista kohteista:

Näyte	Oja	Yksikkö	Materiaali	Havainnot
1	Koeoja 1	22	Hiekka	Näyte rakenteeseen 21 liittyvästä likamaasta
2	Koeoja 1	23	Puuroska	Kaivannon pohjimmainen puuroskakerros
4	Koeoja 2	11	Puuroska	Näyte rakenteen 8 edustalta
5	Koeoja 2	12	Puuroska	Kaivannon pohjimmainen puuroskakerros
8	Koeoja 3	21	Puuroska	Näyte rakenteen 24 vierestä, tynnyrin pohjan /kannen alta

Maanäytteet oli kellutettu arkeologien toimesta, mutta ne kellutettiin uudelleen kyllästetyssä suolaliuoksessa, kellutusjäte pestiin siivilällä (silmäkoko 0.125 mm) ja

sen jälkeen jäänteet poimittiin kellutusjätteestä mikroskoopin (OLYMPUS SZX 9) avulla, 9-12x suurennoksella. Jäänteet säilöttiin lasipulloihin 50 % alkoholiin. Jäänteet on määritetty kirjallisuuden (Beijerinck 1947) ja referenssikokoelman avulla. Kasvien nimistö on Hämet-Ahti et al. (1998). Jäänteet säilytetään Turun yliopiston kasvimuseon makrofossiilikokoelmassa.

3 MAKROFOSSIILIANALYYSIN TULOKSET

Oulun virastotalon kasvijäännelöykset on esitetty taulukossa 1. Hiiltyneet jäänteet on merkitty tähdellä (*). Jäänteet on ilmoitettu absoluuttisina lukumäärinä (kokonaisina siemeninä, hedelminä jne.) tutkituissa maanäytteissä.

Yhteensä jäänteitä määritettiin 1302. Kasvilajeja/taksoneita määritettiin yhteensä 39. Lisäksi kaikista näytteistä löydettiin runsaasti määritelemätöntä kasvirooskaa. Eläinten jäänteitä kuten hyönteisten kappaleita ja kastemadon koteloita löytyi jonkin verran. Kasvilajisto ryhmiteltiin seuraavasti:

- hyötykasvit
- kulttuuririkkaruohot
- kosteikko-, suo- ja rantakasvit
- puut ja pensaat = metsä- ja kalliokasvit
- muut kasvijäänteet
- muut jäänteet

Taulukko 1. Oulu, Virastotalon arkeologinen kaivaus 2004. Makrofossiilitutkimukset.

Kasvilaji	Näyte No.					Yht.
	1	2	4	5	8	
Hyötykasvit						
Cannabis sativa, hamppu			1			1
Ficus carica, viikuna		6	5			11
Vitis vinifera, viinirypäle (rusina)		1	2			3
Vaccinium vitis-idaea, puolukka			1			1
Kulttuuririkkaruohot						
Centaurea cyanus, ruiskaunokki	2			1		3
Chamaenerium angustifolium, maitohorsma				1		1
Chenopodium album, jauhosavikka	3		55	3		61
Fallopia convolvulus, kiertotatar			10			10

Galeopsis speciosa, kirjopillike			2			2
Poa annua, niittynurmikka	1					1
Poaceae, heinäkasvit			10		1	11
Polygonum aviculare, pihatatar			10	1		11
Polygonum lapathifolium, ukontatar			11			11
Potentilla anserina, ketohanhikki		1	2			3
Ranunculus acris, niittyleinikki			2			2
Ranunculus repens, rönsyleinikki		1	17	2		20
Ranunculus sceleratus, konnanleinikki		1	2			3
Rumex acetosella, ahosuolaheinä	2	3	3			8
Scleranthus annuus, viherjäsenruoho	1					1
Spergula arvensis, peltohatikka			2			2
Stellaria media, pihatähtimö			170	6		176
Thlaspi arvense, peltotaskuruoho			2			2
Urtica dioica, nokkonen		2		1		3
Urtica urens, rautanokkonen			5			5
Kosteikko-, suo- ja rantakasvit						
Carex sp./2-, sarat	2	>100	>300	4		>406
Carex sp/3-, sarat	1	>100	>100	4		>205
Comarum palustre, suokurjenjalka		10	11			21
Eleocharis palustris, rantaluikka		42	>100	2		>144
Filipendula ulmaria, mesiangervo			2			2
Juncus compressus/gerardii, tanner-/suolavihvilä			3			3
Luzula multiflora, ketopiippo			9			9
Pedicularis palustris, suokuusio			1			1
Rubus chamaemorus, hilla		34	2	1		37
Puut ja pensaat						
Juniperus communis, kataja			1			1
Picea abies/neul., kuusi			55	10+1s	10+1s	77
Rubus idaeus, vadelma	1	31	2			34
Sorbus aucuparia, pihlaja			1	1		2
Yht.	13	332	899	38	12	1294
Muut kasvijäänteet						
Kasvirooska (+ koivun tuohi)	++		++++	++++		-
Puuhiili	++					-
Pleurozium schreberi, seinäsammal				++++/paak	++++/paak	-
Sphagnum sp., rahkasammal/lehtiä			+			-
Muut jäänteet						
Insecta/hyönteisten kappaleet		++	++			-
Lumbricus terrestris, kastemato, kotelopullot	3	3		2		8
Yhteensä	16	335	899	40	12	1302

*hiiltynyt, s = siemen, + vähän, ++ kohtalaisesti, +++ runsaasti,++++ hyvin runsaasti

Tutkitun aineiston mielenkiintoisimpia löytöjä olivat hyötykasvien jäänteet, joista 14 kpl oli peräisin tuontikasveista, viikunasta ja viinirypälestä (rusinoista). Näiden lisäksi löytyi yksi hampun (*Cannabis sativa*) siemen. Hyötykasveja olivat myös monet luonnosta kerätyt kasvit ja etenkin luonnonmarjat, joista aineistossa esiintyivät puolukka (*Vaccinium vitis-idaea*), hilla (*Rubus chamaemorus*), vadelma (*Rubus idaeus*) ja pihlaja (*Sorbus aucuparia*). Muut lajit, paitsi puolukka, on ryhmitelty luonnonvaraisiin kasvillisuustyyppeihinsä.

Lukumääräisesti suurin jäänneryhmä olivat kosteikko-, suo- ja rantakasvien jäänteet, joita oli koko aineistosta 63.44 % (> 828 kpl). Kulttuuririkkaruohojen ja ruderaattien osuus oli tässä aineistossa 27.19 % (yht. 352 kpl). Kulttuuririkkaruohojen lajikohtaiset jäännemäärät jäivät pieniksi, vain jauhosavikan ja pihatähtimön siemeniä määritettiin yhteensä 237 kpl. Luonnosta kerättyjen hyötykasvien eli hillan (*Rubus chamaemorus*) siementen osuus koko aineistosta oli yhteensä 2.8 % (yht. 37 siementä) ja vadelman (*Rubus idaeus*) yhteensä 34 siementä eli 2.6 % koko aineistosta. Metsäkasveihin kuuluvien puiden ja pensaiden (muiden kuin vadelman) jäänteiden lajikohtainen osuus aineistossa oli 8.8 %, yhteensä jäänteitä määritettiin 114 kpl. Yleisimpiä olivat kuusen (*Picea abies*) neulaset. Muita lajeja olivat kataja (*Juniperus communis*) ja pihlaja (*Sorbus aucuparia*). Muista jäänteistä suurimman löytöryhmän muodostivat hiiltymätön kasvi- ja puuroska, puuhiili ja sammalten lehdet ja varsien kappaleet, jota vm. oli hyvin paljon paakkuina varsinkin näytteissä no.t 5 ja 8. Hyönteisten kappaleita ja kastemadon koteloita löytyi muutamia.

Hyötykasvit

Koeojista 1 ja 2, näytteistä 2 ja 4 löytyi hampun (*Cannabis sativa*), viikunan (*Ficus carica*) ja viinirypäleen (*Vitis vinifera*) jäänteitä yhteensä 15 kpl. Kaikki mainitut jäänteet ovat toistaiseksi Suomen pohjoisimpia löytöjä. Koska koeojat 1 ja 2 ovat ainakin osittain mahdollisesti 1700-lukua vanhempia, ajoittunevat myös hamppu, viinirypäle ja viikuna 1600-luvulle. Kaikki mainitut lajit tunnetaan jäänteinä Etelä-Suomesta jo keskiajalta. Hampun viljely on mahdollista napapiirille saakka (Kaukonen 1946). Siemenistä on kuitenkin mahdoton päätellä, onko se peräisin kotimaan viljelystä vai tuotettua siementä. Hamppua viljeltiin vuosisatoja perinteisesti

Hämeessä ja Satakunnassa (Kaukonen 1946), mutta pienet kotiviljelmät olivat mahdollisia aina 1900-luvun alkuun saakka (Linkola 1916). Sekä viikuna että viinirypäle (rusina) ovat tuontitavaroita.

Hyötykasveja ovat myös luonnosta kerätyt marjat, joista eniten jäänteitä löydettiin hillasta (*Rubus chamaemorus*), yhteensä 37 kpl. Kyseessä on suurin Suomesta löytynyt hillajäännemäaineisto. Koska hillaa oli erityisesti näytteessä 2, jossa oli myös suuri määrä sarojen ja muiden rantakasvien jäänteitä, on hillaa saattanut jopa kasvaa soistuneilla rantamättäillä (?), eli lammen rannoilla. Vadelman (*Rubus idaeus*) siemeniä oli hillan siementen ohella runsaasti samassa näytteessä no. 2. Ne ovat peräisin todennäköisimmin ruoaksi käytetyistä marjoista. Vadelma on ollut yleisimpiä luonnonmarjojamme, jonka jäänteitä on löytynyt kivikaudelta saakka asuinpaikkojen läheisyydestä. Koska ko. aineisto on hiiltymätöntä, seassa voi olla myös nuorempia jäänteitä.

Kulttuuririkkaruohot ja ruderaatit

Vaikka aineistosta ei löytynyt yhtään viljajyviä, kahdesta näytteestä löytyi ruiskaunokin (*Centaurea cyanus*) siemeniä, yhteensä 3 kpl. Jäänteet viittaavat rukiin viljelyyn, vaikka 1600-1700-luvuilla ruiskaunokki saattoi kasvaa myös ojen pientareilla tai piholla. Muu ihmistoimintaa suosivan rikka- ja satunnaiskasvijäänteiden ja –lajiston osuus koko jäännemäaineistosta oli korkea, 27.2 %. Lajikohtaiset jäännemäärät vaihtelivat 1 – 170:een. Yleisimpiä jäännelajeja olivat nykyisinkin tavallisimmat kulttuuririkkaruohot, joita kasvaa eniten piholla, puutarhoissa, teiden varsilla ojen pientareilla ja jätekasoissa: pihatähtimö (*Stellaria media*), jauhosavikka (*Chenopodium album*), pihatatar (*Polygonum aviculare*), kiertotatar (*Fallopia convolvulus*), ukontatar (*Polygonum lapathifolium*), rönsyleinikki (*Ranunculus repens*), rautanokkonen (*Urtica urens*) ja nokkonen (*Urtica dioica*). Kaikki lajit suosivat typpipitoisia ja ihmistoiminnan muokkaamia maita ja voivat kasvaa, paitsi piholla ja joutomailla, myös viljelypelloilla, varsinkin jauhosavikka, pihatatar, ukontatar ja nokkonen (Hämet-Ahti et al. 1998). Vain muutamia jäänteitä löytyi seuraavista lajeista: kirjopillike, niittynurmikka, ketohanhikki, niittyleinikki, konnanleinikki, ahusolaheinä, viherjäsenruoho,

peltohatikka ja peltotaskuruoho. Lajeja kasvaa sekä pihloilla että myös luonnon kasvupaikoilla asumusten tienoilla.

Metsä- ja kalliokasvillisuus

Puiden jäänteistä yleisimpiä olivat kuusen (*Picea abies*) neulaset, jotka kaikki 77 kpl olivat hiiltymättömiä. Yksi katajan (*Juniperus communis*) siemen löytyi näytteestä 4 ja kaksi pihlajan (*Sorbus aucuparia*) siementä näytteistä 4 ja 5. Kaikki mainitut lajit kasvavat luonnonvaraisina Oulussa.

Muut kasvijäänteet

Puuhiiltä esiintyi näytteissä vaihtelevasti, mutta runsaimmin näytteessä 1. Määrittelemätön kasviroska sisälsi etenkin sammalta, mutta myös lehtien ja varsien kappaleita, silmuja ja puun kuorta. Seinäsammalen paksuja paakkuja oli runsaasti näytteiden 5 ja 8 kellutusjätteessä. Sammalet saattavat olla peräisin rakennusten hirsien välisestä tilkkeestä.

Muut jäänteet

Muut kuin kasvijäänteet määritettiin vain satunnaisesti. Näytteistä löytyi kastemadon kotelaita ja hyönteisten kappaleita.

4 YHTEENVETO

Oulun virastotalon kasvijäännetutkimuksissa tutkittiin vuoden 2004 kaivauksilta otettuja maanäytteitä yhteensä 5 kpl, jotka olivat tilavuudeltaan n. 0.7 – 2 kg ja laadultaan enimmäkseen likaista ja puuroskaista kulttuurimaata. Laskettuja jäänteitä määritettiin yhteensä 1302. Kasvilajeja/taksoneita määritettiin yhteensä 39.

Jäännetutkimuksen tärkeimmät tulokset olivat seuraavat:

- 1 Tutkimusaineiston merkittävin jäänneryhmä olivat tuontiperäiset hyötykasvit, joiden jäänteitä löytyi yhteensä 15 kpl, eli 1.2 % koko löytöaineistosta. Hamppua on voitu viljellä Oulussa, mutta viikunaa ja viinirypäleita (rusinoita) tuotiin kauppatavarana 1600-1700-luvulla Ouluun. Kaikki mainitut

jäänteet ovat tunnettuja Etelä-Suomen keskiaikaisista asuinpaikoista, kuten Turusta, Helsingin vanhasta kaupungista, Kuusiston- ja Hämeen linnoista, Lahdesta ja Porvoosta.

- 2 Luonnon hyötykasvien jäänteistä olivat runsaimpia hillan siemenet. Myös vadelman siemeniä löytyi samoista näytteistä. Hilla on saattanut kasvaa tutkimuskohteessa sijainneen lammen soistuneilla rannoilla, mutta todennäköisesti siemenet ovat peräisin luonnosta kerätyistä ja ravinnoksi käytetyistä marjoista. Jäännelöytö on toistaiseksi suurin Suomesta tavattu aineisto. Vadelmaa on käytetty Suomessa ravintona jo kivikaudella.
- 3 Kulttuuririkkaruohojen ja ruderaattien jäännemäärä oli suuri, 27.2 % koko aineistosta. Lajisto on pääosin asutuksen piirissä tavattavaa lajistoa, kuten pihatähtimöä, jauhosavikkaa, pihatatarta, kiertotatarta, ukontatarta, rönsyleinikkiä, nokkosta ja rautanokkosta. Lajikohtaiset siemenmäärät olivat pieniä, useimmiten 1 -3 siementä/näyte, mutta eniten jäänteitä löydettiin tavallisimmista piharikkaruohoista, kuten pihatähtimö, jauhosavikka, rönsyleinikki ja pihatatar, mikä viittaakin pitkäkestoiseen paikalliseen asutukseen.
- 4 Muista kasvijäänteistä merkittävin löytö oli paakkuuntunut sammalmassa, mikä lienee peräisin rakennusten tilkkeestä. Pääasiassa se oli seinäsammalta.
- 5 Muu jäänneaines oli varsin tyypillistä ja muut kuin kasvijäänteet määritettiin vain satunnaisesti. Näytteistä löytyi kastemadon koteloita ja hyönteisten kappaleita.

5 KIRJALLISUUS

Lempiäinen, T., 1996: Oulun Tuomiokirkon arkeologinen kaivaus 1996.

Kasvijäännetutkimus. - Tutkimusraportti, Museovirasto, Rakennushistorian osasto. 12 s + 4 liitettä.

Beijerinck. W., 1947: Zadenatlas der Nederlandsche Flora. - Wageningen, 316 s.

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T., Uotila, P. & Vuokko, S., 1986:
Retkeilykasvio. - Helsinki, ss. 598.

Kaukonen, T., 1946: Pellavan ja hampun muokkaus Suomessa. SMYA VII. Helsinki.

Linkola, K., 1916: Studien über den Einfluss der Kultur auf die Flora in den
Gegenden nördlich von Ladogasee. Acta Soc.F.Fl.Fenn. 45:1, 1-429.

Soininen, A.M. 1974: Vanha maataloutemme. Maatalous ja maatalousväestö
Suomessa perinnäisen maatalouden loppukaudella 1720-luvulta 1870-luvulle.
Maataloustieteellinen aikakauskirja 46:1-459.